

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2020

14 - 20 Eylül Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
14-20 EYLÜL 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	2
CHP GENEL BAŞKANI KEMAL KILIÇDAROĞLU'NUN, 97. KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ KONUŞMASI	2
YÖNETİLEMEYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	8
SARAY İLE ÜLKENİN GERÇEKLERİ ARASINDA FERSAH FERSAH FARK VAR	17
EKONOMİ DEMANS	25
AKM İHALESİNİN FATURASI 1.2 MİLYAR TL'YE ULAŞTI	26
DİYANET TAHSİSTE DE LİSTE BAŞI	27
KORKU AYLARI BAŞLADI	27
PTT'DE SÖMÜRÜ KORONA DİNLEMİYOR	28
AYÇİÇEĞİNDE HER ŞEY DÖVİZE ENDEKSLİ	29
HER TAŞIN ALTINDAN KATAR ÇIKIYOR	30
KAYYUM PLAJI ÜCRETLİ YAPTI!	31
OSMANGAZİ KÖPRÜSÜ'NDEN 'GEÇİLMEDİĞİ İÇİN' 1 MİLYAR 750 MİLYON TL ÖDENECEK	31
TEST KİTİ ALINAN ŞİRKETİN SAHİBİ YASAKLI, CEO'SU AKP'LI ÇIKTI	31
TORPİL BİTMİYOR...	32
OKUL ESNAFI YOĞUN BAKIMDA HAYATTA KALMA MÜCADELESİ VERİYOR	32
MADENCİNİN CANI KAFESLERE TIKILDI	34
SALGININ YÜKSELİŞE GEÇMESİYLE OCAKLARDA DA VAKA SAYISI ARTIYOR	35
İŞÇİNİN CANI KİMSENİN UMRUNDA DEĞİL!	35
MESLEK HASTALARI ORTADA KALDI	36
AKP'LI BELEDİYE UŞŞAKI TARIKATI MÜRİTLERİNE 'UYGUN FİYATLARLA' ARSA SATMIŞ	37
DOĞA HARİKASI GÖLÜN KENARINA TURİSTİK TESİS YAPILMAK İSTENİYOR	37
DÜNYA'NIN ÇÖPLÜĞÜNE DÖNÜŞME TEHLİKESİ İLE KARŞI KARŞIYAYIZ	38
TORBA İHALELERLE MADEN SAHALARI SATILMASINA SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ DAVA AÇTI	40
ÇANAKKALE VALİLİĞİ, TERMİK SANTRAL EYLEMLERİNİ PANDEMİ GEREKÇESİYLE İPTAL ETTİ	41
KAMU ZARARI GEREKÇESİYLE HALK SAĞLIĞININ TEHLİKE DÜŞÜRÜLDÜ	42
EĞİTİMDE BATI VE DOĞU MAKASI AÇILDI	42
EŞİT DEĞİLİZ HİÇBİRİMİZ!	43
EĞİTİMDEKİ BELİRSİZLİKLER ACİLEN GİDERİLMELİ, SORUNLAR ÇÖZÜLMELİDİR!	44
EĞİTİM YATIRIMLARI	45
TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI EĞİTİM KARNESİ	45
COVID-19 SALGINI VE EĞİTİM	46
ÇOCUKLAR EĞİTİM ALAMIYOR	48
COVID-19'LULAR BELLİ OKULLARA TOPLANDI ANCAK GÖREVLİLER BİLGİLENDİRİLMEDİ	51
COVID-19 NEREYE KOŞUYOR?	51
463 MİLYON ÇOCUK COVID-19 SALGININDA UZAKTAN EĞİTİMDEN MAHRUM KALDI	52
"HER 70 KİŞİDEN BİRİ AŞILANABİLECEK"	53
BÜYÜK KRİZ KAPIDA	53
PANDEMİ BİR TEK O ŞİRKETİ ETKİLEMEDİ	54
RANT VİRÜS DİNLEMİYOR	55
FELAKETLERİN HABERCİSİ HES'E ISRAR SÜRÜYOR	55
TÜRKİYE'DEKİ HES GERÇEĞİ VE GİRESUN SEL FELAKETİ	56
ORDU ORMANLARININ 3'DE 1'İ MADEN SAHASI YAPILMAK İSTENİYOR	58
İSTANBUL'A DEĞİL GAZİANTEP'E KANAL YAPIN!	59
NE OLACAK BU HAVALİMANLARI?	60
ZEYTİN BETONDA YEŞERMEZ	61
YURTTAŞLAR AKP'YE HABERSİZ ÜYE YAPILDI	61
ESENYURT'TA BORÇ ÖDE ÖDE BİTMİYOR	62
ELEKTRİK TARİFELERİNDE İNDİRİMİN TAM ZAMANI	62
CİNAYETE GİDEN SÜRECİ KÖTÜ UYGULAMALAR HAZIRLIYOR	63
İKTİDARIN İDAM CEZASINI GÜNDEME TAŞIMASI, "SAMİMİYETSİZ" BİR SİYASİ MANEVRADIR!	64
DIŞ POLİTİKA DA YALNIZLAŞTIRILAN TÜRKİYE...	65
AB KONSEYİ BAŞKANI CHARLES MİCHEL'DEN "HAVUÇ-SOPA" HADSİZLİĞİ!	68

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyاسilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyاسilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğru olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

14-20 EYLÜL 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*19 Eylül Şehitler ve Gaziler Gün-Haftası 19 Eylül 1921'de Mustafa Kemal'e Gazi unvanı verilmesini temel alan 05 Eylül 2000 tarihli 2000/24 sayılı Başbakanlık genelgesine istinaden 19 Eylül Günü Şehitler ve Gaziler Günü, o günü içine alan hafta Şehitler ve Gaziler Haftası olarak belirlenmiştir.

CHP GENEL BAŞKANI KEMAL KILIÇDAROĞLU'NUN, 97. KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ KONUŞMASI

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, "97. Kuruluş Yıl Dönümü" programı kapsamında, genel merkezde düzenlediği basın toplantısında şöyle konuştu:

Bugün bizim mutlu günümüz. 97 yıl önce resmen kurulan Cumhuriyet Halk Partisi yaşamını sürdürüyor. Güçlenerek yaşamını sürdürüyor, örnek olarak yaşamını sürdürüyor. Sadece Türkiye'de değil Avrupa'nın da en güçlü sosyal demokrat partisi olarak görevini sürdürüyor.

Bugün saygıdeğer vatandaşlarımla oturup bir sohbet etmek istiyorum. Bu basın toplantısı ya da bu konuşma diğer konuşmalardan çok farklı olacak. **Resmi törenlerde devlet erkânıyla beraber Anıtkabir'e gideriz, protokolde bana da ayrılan bir yer var; bazen sağ tarafta, bazen sol tarafta. Orada saygı durumunda**

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

bulduğumuz zaman Ankara Kalesindeki bayrağı görürüm, dalgalanan bayrağı ve o bayrak, o kale her saygı durumunda bana Ankara'nın ve cumhuriyetin tarihini hatırlatır. Bu cumhuriyetin nasıl kurulduğunu, Meclis-i Mebusan'ın nasıl basıldığını, oradaki bazı milletvekillerinin hangi yollarla hangi şekilde Ankara'ya geldiklerini, Mustafa Kemal'in Ankara'da nasıl çalıştığını, yoksulluğun diz boyu olduğunu, okuma yazma bilen kişilerin arandığını ve doğru dürüst bulunamadığını hatırlarım o saygı durumunda bulunurken. Ve biz gerçekten de çocuklarımıza bunları anlatıyor muyuz? Hangi koşullarda bu ülkenin inşa edildiğini acaba biliyor muyuz?

Ankara Başkent ilan edildikten sonra büyükelçilikler gelir, yabancı misyon gelir. Çoğu aslında gelmek istemez İstanbul'da kalmak ister. Ankara'ya gelenler alışveriş edecekleri dükkan bulamazlar. Ve belki de *yurtaşlarımızın yüzde 90'ının bilmediği bir başka gerçek var. Mustafa Kemal ve arkadaşları bir kooperatif kurarlar, bir tüketim kooperatifi, 21 Nisan 1925'te. Çünkü yabancı misyonun alışveriş yapacağı bir yer lazım, bir dükkan lazım, ürün lazım, buralarda bunların olması lazım. Bu kooperatifin kurucuları; Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Celal Bayar, Fevzi Çakmak, Abdülhalik Renda. Bu kooperatif hala yaşamını sürdürüyor, kaçımız farkındayız? Unutturulmak isteniyor, tarihimiz bize unutturulmak isteniyor. Bu kooperatifle ilgili dokümanlar geldiğinde, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanımız Mansur Yavaş Beye gönderdim, "Bizim tarihe karşı bir sorumluluğumuz var, başkaları bu sorumluluğu hissetmemiş olabilirler, bizim böyle bir sorumluluğumuz yok veya var diyebilirler ama biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu sorumluluğu omuzlarımızda hep hissetmek zorundayız. Ve bu kooperatifi yeniden bir şekliyle hayata geçirin" dedim.*

Saygıdeğer vatandaşlarım, siyasette elbette ki siyasi partiler eleştirilir. Bugün eleştirilir, dün eleştirilir, her eleştiriye siyaset arenasında görev alan her arkadaşın dikkatle bakması lazım, dikkatle dinlemesi lazım. Her eleştiri saygın bir eleştiri olabilir. Eksikliklerimizi, hatalarımızı, yanlışlarımızı bize söyleyebilir veya gösterebilir ve biz bunlardan ders çıkarmak zorundayız. Ama bir başka tarihi gerçek var. *Cumhuriyet Halk Partisi o kadar acımasız eleştirilmiştir ki, tarihten soyutlanarak, tarih unutturularak o kadar sert eleştirilmiştir ki, emin olun anlamakta bazen zorluk çekiyorum. Örneğin, efendim CHP'nin bu ülkede tek dikili ağacı yok demişlerdir. Örneğin, İsmet Paşa asker kaçacağı demişlerdir. Hem Paşa diyorlar, hem asker kaçacağı diyorlar. Ve binlerce kişi buna inanmıştır. Bütün ömrü savaş meydanlarında geçen, rütbe alan, komutanlık yapan bir kişi nasıl asker kaçacağı olabilir? Sorgulamamıştır bile geniş kitleler siyasetin etkisi altında.* Dolayısıyla bu toplantıyı biraz sohbet toplantısı düşüncesiyle yapmak istedim.

Değerli arkadaşlarım, *Cumhuriyet Halk Partisi kurulurken, daha doğrusu kuruluş öncesi Gazi Mustafa Kemal Atatürk 6 Aralık 1922'de kabul ettiği bir grup gazeteciye şu açıklamayı yapar. "Mütevazı bir millet bireyi sıfatıyla, mütevazı yani sıradan bir millet bireyi sıfatıyla hayatımı sonuna kadar vatanın hayrına vakfeylemek amacıyla, hayatımı sonuna kadar bu vatanın hayrına vakfeylemek amacıyla barıştan sonra halkçılık esası üzerine dayanan ve Halk Fırkası adıyla siyasi bir fırka kurmak niyetimdeyim"* diyor 1922'de. Ki, daha önce Sivas Kongresinde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri birleşerek yapılan o toplantı Cumhuriyet Halk Partisinin aslında omurgasının oluşturulduğu toplantıdır. Resmen kurulması 9 Eylül 1923'tür. Dolayısıyla biz 97. yılımızı kutluyoruz.

Sevgili vatandaşlarım, peki kuruldu da ne oldu? Bağımsızlığı elde ettik sonra ne oldu? Düşmanı denize döktük sonra ne oldu? *Cumhuriyeti kuranların yani CHP kadrolarının ilk söyledikleri sözlerden birisi şu, kurdukları cümlelerden birisi şu: "Cumhuriyet bilhassa kimsesizlerin kimsesidir." Bu sözün bugün için belki de çok büyük bir anlamı olmayabilir ama o yıllarda, cumhuriyetin kurulduğu yıllarda on binlerce kimsesiz vardı. 1921 yılında değerli arkadaşlarım, 30 Haziran'da Çocuk Esirgeme Kurumu kurulur. Çünkü yüzlerce çocuğun belki binlerce çocuğun babası cephelerde şehit düşmüştür. Cumhuriyet bunlara sahip çıkmıştır. O dönemin hükümeti sahip çıkmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi sahip çıkmıştır bunlara.*

Başka bir şey daha; 10 Eylül 1921, daha cumhuriyet kurulmadan önce Zonguldak'ta işçiler çalışmaktadır. Ama çok zor koşullarda çalışmaktadırlar. Hiçbir hakları yoktur o işçilerin ama *10 Eylül 1921'de Amele Birliği Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı'nın kurulması sağlanır. Cumhuriyet kurulmadan bir toplumsal barışı, bir toplumsal huzuru sağlamak istemiştir Cumhuriyet Halk Partisinin kadroları.* O kadrolara saygı duyacak mıyız? Saygı duyacağız. Yanlışları mı var bunları yaptıkları için? Hayır yanlışları yok. Ülkeye mi sahip çıkıyorlar? Evet. Kendi insanına mı sahip çıkıyor? Evet. Onları padişahın kulu, kölesi olarak değil genç Türkiye Cumhuriyeti devletinin özgür vatandaşları olarak konumlandırıyorlar. Dolayısıyla *Cumhuriyet Halk Partisi sıradan bir parti değildir. Cumhuriyet Halk Partisi avukat bürolarında hazırlanan bir dilekçe kurulan bir parti değildir. Cumhuriyet Halk Partisi dünyanın en eski ve en köklü ve bütün mazlum milletlerin örnek aldığı bir partidir. Bir demokrasi partisidir, bir insan hakları partisidir, bir sosyal devlet partisidir. Bağımsızlığı ilke edinen bir partidir. Milli Kurtuluşçu zihniyete sahip olan bir partidir. Kökleri Kuvayı Milliye'de, kökleri insanda, kökleri hakkı, hukuku ve adaleti savunmakta olan bir partidir.* Cumhuriyet Halk Partisine böyle bakmak lazım. Değerli arkadaşlarım, devleti kurdular doğru, meclisi açtılar o da doğru. Ama o yıllarda Cumhuriyet Halk

Partisinin kadrolarında yer alan herkes savaş meydanlarından gelmiştir. Enflasyon nedir, dolar kuru nedir, döviz nedir, buna benzer bugün kullandığımız belki yüzlerce sözcükten hiçbirisini doğru dürüst bilmiyorlardı. Ama ülke perişandı ve ülkenin kalkınması gerekiyordu. Neler yapılması gerekiyor, nasıl çalışılması gerekiyor? **17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresini topladılar. Olur ya iktisatçıları bir çağıralım biz bu ülkeyi nasıl kalkındırırız, ele güne nasıl muhtaç etmeyiz diye oturup çalıştılar.**

Gölcük'te tersane kurdular. 1924'te İş Bankasını kurdular. İlk Milli Anadolu Sigortayı kurdular. Bursa'da Karacabey'de, Urfa Ceylanpınar'da, Muğla Dalaman'da, Hatay'da, Muş'ta devlet üretme çiftlikleri kurdular. Tarım toplumuyduk sanayi toplumu değil ama çiftçi doğru dürüst neyi ekeceğini bilmiyor, eğitilmiş değildi çiftçi. Devlet buraları kurarak çiftçiye örnek kuruluşlar gösterdi, bunlar yapılabilir dendi. Bugün bu çiftliklerin bir kısmı hala çalışıyor, bir kısmını da özelleştirdiler. Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak ilk kez madeni para basıldı ve üzerinde Türkiye Cumhuriyeti yazdı. Tarih 1924'tür. Köylü evet tarımla geçiniyor, piyasa ekonomisi dediğimiz bir ekonomi söz konusu değil. Ürettiğini ya satar, ya satamaz alıcı bulup bulamamakta son derece sıkıntılı. Aşar vergisinden Osmanlı'nın en büyük vergisidir aşar vergisinden şikayetçidir. **O fakir cumhuriyet, o yoksul cumhuriyetin yaptığı ilk iş köylünün üzerinden Aşar Vergisini kaldırmak olmuştur.**

Sadece bu kadar mı? Ulaşım sorunlu. **Diyorlar ya, dikili ağacı yok CHP'nin. Ulaşım bir sorundu. Polatlı'dan Ankara'ya gelmek bir günü alıyordu. Şimdi 10 dakikada gidiyorsunuz. Bir metre milli demiryolumuz yoktu. Var olanları da yabancılar çalıştırıyordu. Bu genç cumhuriyet ne yaptı topladığı vergilerle, birikimlerle? Malatya'ya demiryolunu götürdü, Sivas'a demiryolunu götürdü, Niğde'ye demiryolunu götürdü. Adana'ya, Kayseri'ye, Diyarbakır'a, Afyon'a, Zonguldak'a, Erzincan'a, Erzurum'a, Batman'a, Kahramanmaraş'a demiryollarını götürdü.** Dikili ağacı yok diyorlar. İnsanda biraz vicdan olur, insanda biraz ahlak olur, insanda en azından toplu işne ucu kadar bir vicdan kırıntısı olur. Bunlar neyle yapıldı? Gidip birilerine mi yalvarıldı aman bize para getirin diye mi? Hayır. El aleme el avuç mu açıldı? Hayır. Her kuruluşun hakkı yerinde verildi ve bunları yaptılar değerli arkadaşlarım.

Sadece bunları mı yaptılar? Hayır. **Kayseri'de uçak fabrikasının temelini attılar.** O yeni kurulan **1923'te kurdular cumhuriyeti, 1923'te iki yıl sonra Kayseri'de uçak fabrikasının temelini attılar. Fabrika 1926'da motor bölümünün açılmasıyla güçlendirildi. 1950'li yıllara kadar fabrika kapanıncaya kadar bu fabrikada 112 savaş uçağı üretildi.**

Bütün denizyolları yabancıların egemenliğindeydi. Bir yasa çıkararak -Kabotaj Kanunu- yabancıların elinden bütün bu haklar devralındı ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti bunları kullanmaya başladı. Tarım Satış Kooperatifleri, bugün hala var, Satış Kooperatifleri ve Birlikleri. Kim kurdu? Cumhuriyet Halk Partisi kurdu. Çimento fabrikaları, şeker fabrikaları, mensucat fabrikaları. İstanbul'da, Ankara'da, Sivas'ta, Kırklareli'nde, Uşak'ta, Eskişehir'de, Turhal'da, Kayseri'de, Bursa'da, Nazilli'de, Gaziantep'te, Malatya'da, Konya Ereğli'de bütün bunların tamamı yapıldı. Bunların bir kısmı şu anda yok. Yok ettiler, sattılar, bir kısmı hala faaliyetini sürdürüyor. Sadece demiryolunu yapmadılar. Yabancıların elindeki demiryollarını da devletleştirdiler. Anadolu Demiryolu şirketi, Haydarpaşa, Eskişehir, Konya, Mersin, Adana, Anadolu Bağdat, Mersin Tarsus, Bursa Mudanya, Edirne Sirkeci Şark demiryolları bütün bunların tamamını da ayrıca devletleştirdiler. Bize ait olan demiryolları, yeniden yapılanlar artı yabancıardan alınanlar. Hani "Anadolu'yu demir ağlarla ördük" gerçek anlamda bir söylemdir. **Anadolu demir ağlarla örüldü.** Millileştirme sadece demiryollarında mı yapıldı? Hayır. **Haydarpaşa Limanı'nı yabancılar çalıştırıyordu. İstanbul Rıhtım Şirketi, İzmir Havagazı Şirketi, İzmir Telefon Şirketi, İstanbul Telefon Şirketi, İstanbul'daki Tramvay, İstanbul'daki Elektrik Şirketi, Adana Elektrik Şirketi, Ankara Havagazı bunların tamamı yabancıların elindeydi. Bunlar da devletleştirildi, parası verildi ve devletleştirildi.**

Modern hastaneler yapıldı. Adına Numune Hastanesi dendi. Bugünkü dilimizle örnek hastane Ankara'da, İstanbul'da örnek hastaneler yapıldı vatandaşlar daha sağlıklı bir zeminde gidip tedavi olsunlar diye. Okuma yazma oranı, bu hep tartışılır ama ben tartışılmayan bir rakamı vereyim size. **1927 yılında resmi bir sayım yapılır. Bu sayıma göre nüfusun yüzde 8'i okuma yazma biliyor.** Yani vatandaşlarımız şöyle düşünsünler, **cumhuriyet kurulmuş, Osmanlı'dan bir miras devralınmış, nüfusun yüzde 92'si okuma yazma bilmiyor.** Bazıları söylerler ya efendim niye demokrasiye hemen geçmedik, çok partili rejime neden hemen geçmedik? Ama onlar şunu düşünemiyorlar, Hakkari'de seçim olsa o seçim sandığının başına okuma yazma bilen birisini bulacak mıydık? Birisi tutanak tutabilecek miydi? Hadi bulduk bunu, o sandık Ankara'ya, sonuçlar Ankara'ya nasıl gelecekti? **Altyapısı olmayan, okuma yazma oranı yüzde 92 negatif olan bir ülkeden söz ediyoruz. Bütün bunların hepsi bir şekliyle aşıldı. Nasıl? Millet Mekteplerini kurdular.** Rakam vereyim, **1928-29'da, 1934-35 bu iki arada 2 milyon 376 bin 845 kişi Millet Mekteplerinde okuma yazma öğrenmiştir. Kız öğrencilerin sayısı fazladır, başlangıçta 62 bin olan kız öğrenci sayısı 37 – 38 öğrenim yılında 256 bin 61'e çıkmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi bunları yapmıştır.** Kötü mü yapmıştır, yanlış mı yapmıştır?

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Hıfzıssıhha Enstitüsünü kurmuştur, Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü. Yanlış mı yapmıştır? Malatya, Trabzon'a elektrik santrali götürmüştür 1928 yılında. İstanbul'daki Galata köprüsünden ücret alınırdı, 1930 yılında Galata köprüsünün ücretsiz olmasını sağlamıştır Cumhuriyet Halk Partisinin kadroları. 1930 önemli bir yıl. Şunu bütün vatandaşlarımız düşünsünler, Osmanlı'nın kaymesini kim basardı, Osmanlı'nın parasını kim basardı? Osmanlı'nın milli bankası mı basardı? Yoktu böyle bir banka. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kağıt parasını basan banka 1930'da Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kuruldu. Eğer bir devlet kendi parasını basamıyorsa ona zaten devlet diyemezsiniz. Egemenlik hakkıdır kendi paranızı basmanız. 1930 yılında.

Bunların dışında *1932 – 37 arası savaştan çıkmış bir devlet var. Yeni bir savaşa hazır bir dünya var, İkinci Dünya Savaşı. Onun kokuları geliyor, Türkiye hazırlanmak zorunda. 1932 – 37 arasında Kırıkkale'de Entegre Silah Sanayi kurulur.* Oyumuzun en düşük olduğu illerden birisidir Kırıkkale. Kırıkkalelilere seslenmek isterim, o entegre silah sanayini Cumhuriyet Halk Partisi kurdu, sizin dedeleriniz, çocuklarınız o fabrikalarda çalıştı, oralardan emekli oldular. Şimdi o fabrikaların durumu nedir? Diyorlar ya bir çivi bile çakmamış Cumhuriyet Halk Partisi. İnsanda biraz vicdan olur!

Ispartalılar, Isparta'nın gülü meşhurdur. Aslında sadece Türkiye'de değil bütün dünyada. *Gülyağı fabrikası kuruldu, Ispartalı kardeşlerim de unutmazınlar o fabrikayı kuran da Cumhuriyet Halk Partisidir. Şişecam fabrikaları, Ankara'da Çubuk barajı... Su sorunu var, Çubuk barajı kuruldu. Yozgat'ta termoelektrik santrali hizmete girdi 1937 yılında ve Karadeniz'de Fiskobirlik kuruldu fındık üreticisinin hakkını savunmak için, ona hakkı olan parayı vermek için, fındık üreticisine destek olmak için. Her Giresunlu bilsin ki diktiği ağaçtan, elde ettiği fındıktan CHP'nin hakkı ve hukuku vardır.* Cumhuriyet Halk Partisinin hakkı ve hukuku vardır. Onun dedelerinin haklarını ve hukuklarını korumak, onun dedelerinin elde ettiği fındığın bedelini ona ödemek için Fiskobirliği kuran Cumhuriyet Halk Partisidir.

Karabük Demir-Çelik Fabrikaları, küçük bir köydü, demir-çelik fabrikası kuruyorsunuz 1939 yılında. Sivas'ta demiryolu makinalarını üretecek olan fabrikayı inşa ediyorsunuz. Aydın'da toprak reformunu hayata geçiriyorsunuz, 4 bin köylüye toprak dağıtıyorsunuz. Biliyorsunuz, Cumhuriyet Halk Partisindeki parçalanma toprak reformu nedeniyle olmuştur. Karabük demir-çelikte boru fabrikası ayrıca denize girdi ve 1939 yılında o genç, o pırl pırl insanlar, o hakkı, hukuku koruyan insanlar kendi denizaltılarını yaptılar. 1939'da Taşkızak tersanesinde Atılay Denizaltısı hizmete girdi. Unkapanı Köprüsü açıldı. Ben doğrusunu isterseniz o Unkapanı Köprüsünden çok geçerdim ama onun genç cumhuriyetin ürünü olduğunu pek bilmezdim. Bunu da yaptığım çalışmalarda öğrendim.

Kozabirlik, Ereğli Kömür İşletmeleri ve 1940'da Köy Enstitülerinin kurulması. Eğer bugün bize güçlü bir kültür mirası bırakıldıysa bunun arkasında köy enstitüleri vardır, enstitülerde yetişen insanlara borçluyuz, bunun da hakkını teslim edelim.

Haliç'te ikinci Türk denizaltısı 1940 yılında donanmaya katıldı. Türk Hava Kurumu Ankara'da bir uçak fabrikası kurdu Kayseri dışında Ankara'da. Ayrıca bir de uçak fabrikası Eskişehir'de kuruldu. Mersin'de liman, Gaziantep'te havaalanı, İskenderun'da liman oluşturuldu.

Fabrika kurmak ne anlama geliyor? Malatya'da fabrika kurduunuz, mensucat fabrikası veya Kayseri'de kurduunuz veya Yozgat'ta kurduunuz ne anlama geliyor? Sadece fabrika mı? Hayır. Fabrika kurulduktan sonra o 1920'li, 30'lu yıllarda bir sefer mühendisler o ile geliyor, mühendisler geliyor, ustalar geliyor oraya. O fabrikanın yanında okullar açılıyor, işçilerin çocukları okula gidiyor, onlar yetişiyorlar tekrar fabrikalarda babalarından sonra kendileri çalışmaya başlıyorlar ve ilk kez Malatya'da düzenli aylık alan bir sınıf oluşuyor. Her ay belli kurallara tabi çalışıyor, akşam evine huzur içinde dönüyor, aybaşında aylığını alıyor. Fabrikanın sineması var, fabrikanın çok güzel bir parkı var, bahçesi var, fabrikanın havuzu var. Bakıyor ki, bütün düğünler orada yapılıyor. O zaman kentin havası, kentin kültürü değişiyor, daha modern bir hava, daha modern bir atmosfer çıkıyor ortaya. Fabrika demek sadece fabrika değil, fabrika aynı zamanda bir kenti değiştiren, kenti dönüştüren önemli bir unsur. *Tabi işçiler çıkınca ortaya pek çok yerde fabrika ve işçiler, 1945 yılında İşçi Sigortaları Kurumu kuruluyor. Adı sonra Sosyal Sigortalar bugünkü adıyla Sosyal Güvenlik Kurumu, onu kuran da Cumhuriyet Halk Partisinin kadroları.*

Şimdi bütün işçilere, bütün sendikacılara sormak isterim. *Siz eğer bugün sendika hakkına sahipseniz, eğer bugün siz sosyal güvenlik hakkına sahipseniz bunun arkasında Cumhuriyet Halk Partili kadroların yattığını bilmek zorundasınız. Sizlerden hak almak isteyenler oldu ama o hakların alınmasına her ortamda biz karşı çıktık. Çünkü biz insandan yana bir politika üretiyoruz, sosyal devletten yana bir politika üretiyoruz. Çünkü biz sosyal demokratız, insani değerlerimiz güçlüdür.* Dolayısıyla İşçi Sigortaları Genel Müdürlüğüyle birlikte sosyal devlet açısından önemli bir adım atılmış oluyor.

Ve Türkiye’de ilk kez 1945 yılında yerli ampulü de imal etmiş oluyoruz. Rize çay fabrikası; Rizelilere de seslenmek isterim, çayı çay yapan, çay fabrikası kuran Cumhuriyet Halk Partisi kadrolarıdır. Etimesgut’ta da uçak motor fabrikası kuruldu. Bütün bunlar yapıldı.

Merkez Bankasının 22 Eylül 1947 tarihli bir açıklaması var. Açıklamada şöyle der, "Merkez Bankasının bünyesinde 176 ton altın var." Osmanlı'nın borcunu ödüyorsunuz, el aleme avuç açmadan dünya kadar fabrika kuruyorsunuz, demiryolları, okullar, hastaneler, limanlar her şeyi yapıyorsunuz, o fakir cumhuriyet yapıyor. Bir taraftan borç ödüyor, Osmanlı'nın borcunu, bir taraftan Anadolu'nun her tarafına dengeli devlet üretme çiftliklerinden fabrikalara kadar çimento fabrikaları, şeker fabrikalarına kadar kuruyor. Bütün bunları yapıyor ve 176 ton altını var Merkez Bankasının. Ama 1950'lerin sonunda Türkiye Cumhuriyeti Devleti Amerika'dan yardım almak zorunda kalır çünkü Merkez Bankasında hiçbir şey kalmamıştır. O kadrolar yolsuzluklarla da mücadele etmişlerdir. Bizim yolsuzluklar konusundaki hassasiyetimiz bugün için değil köklerimizden geliyor. Onlar da mücadele ettiler, her kuruşun hakkını savundular, her kuruşun hakkını sordular. 4 örnek olay göstermek isterim. 18 Aralık 1927, eski Bahriye Bakanı yani Denizcilik Bakanı, Yavuz Zırhlısının onarımında yolsuzluk yaptı diye bizzat İnönü tarafından Yüce Divan'a verilmiş ve kendisi mahkum edilmiştir. 14 Nisan 1928'de yine eski Ticaret Bakanı yolsuzluk dolayısıyla Yüce Divan'a gönderilmiş yargılanmış ve mahkum edilmiştir. TBMM'nin veznesindeki yolsuzluk dolayısıyla da açılan bir dava var yolsuzluğu yapan 2,5 yıl hapse mahkum edilmiştir. 16 Şubat 1929'da yine eski Bahriye Nazırlarından ve Maliye Nazırı Yüce Divan'a sevk ediliyor, Yüce Divan'da yargılanan kişi 3 Kasım 1929'da 22 bin altını yüzde 5 iskontoyla geri ödemeye mahkum ediliyor. Borç ödeyeceksiniz, her tarafa fabrika yapacaksınız, okullar yapacaksınız, demiryolları yapacaksınız, karayolları yapacaksınız, hastaneler yapacaksınız, bütün bunlar olurken 176 ton altınınız olacak ve İkinci Dünya Savaşına Türkiye'yi zorla sokmak isteyenlere karşı İkinci Dünya Savaşına girmeyeceksiniz kendi çocuklarınızı, evlatlarınızı İkinci Dünya Savaşının dışında tutacaksınız. Bütün bunlar yapılırken demokrasi hiçbir zaman unutulmadı. 1950 seçimlerinde Demokrat Parti iktidar olur, İsmet İnönü Çankaya'dan yürüyerek evine gider. Gazeteciler sorarlar, "Paşam yenildiniz..." "Bu yenilgi benim en büyük zaferimdir" der. Çünkü artık ülkeye demokrasi gelmiştir. Yenilgiyi demokrasi olarak görmek için milli kurtuluşçu olmak gerekiyor. Milli kurtuluşçu değilseniz, ülkenin bekasını düşünmüyorsanız zaten bu lafi edemezsiniz. Bu lafi etmek sıradan bir söz değildir. Devletin kuruluşundaki en önemli ikinci aktör seçimde yeniliyor ama bu yenilgiyi ülkeye demokrasi geldi diye zafer olarak görüyor. Profesör Kemal Karpat Türk Demokrasi Tarihi kitabında şöyle yazar, "Cumhuriyet Halk Partisinin bir muhalefet kurulmasına müsaade etmesi, hatta bu muhalefeti ilk sıralarda desteklemesi dünya tarihinde görülmemiş bir olaydır" der. Evet, milli kurtuluşçular demokrasi konusunda da dünya tarihinde görülmemiş olayların altına imza atmışlardır. Ben bunları niye anlatıyorum? Gerçekleri bilelim diye anlatıyorum, tarihi bilelim diye anlatıyorum. İnönü, 15 Haziran 1962'de Cumhuriyet Halk Partisi grup toplantısında şöyle konuşur, demokrasiyle ilgili vurgulamayı şöyle yapar, "Demokratik rejimin gayet basit bir tilsimi vardır, iktidarı bırakabilmek. İktidarda bulunanlar bunu yapabildikleri takdirde rejim yaşar ve soysuzlaşmaz." Ama iktidara geldim, iktidardan gitmemek için her türlü dümeni döndürüyorsanız nasıl seçim kanununda değişiklik yaparım da ben iktidarımı sürdürürüm dersiniz demokrasiye en büyük darbeyi vuruyorsunuz. Gelmesini bilmek gibi gitmesini de bilmek gerekiyor. Demokrasi budur.

Ve Cumhuriyet Halk Partililer asla egemen güçlere boyun eğmediler, asla. Genç kuşaklar bilmez, bir dönem ABD Başkanı Johnson'ın İnönü'ye yazdığı meşhur bir mektup vardır Kıbrıs dolayısıyla. Oradaki soydaşlarımız katledilir, İnönü müdahale eder, katliamın durdurulmasını ister, Johnson İnönü'ye bir mektup yazar 5 Haziran 1964'te, meşhur mektup. Buna karşılık 13 Haziran'da, 5 Haziran'da mektubu alır 13 Haziran'da İnönü buna cevap verir. "Türkiye bir gün Kıbrıs'a askeri müdahale ızdırabında bırakılırsa bu tamamıyla milletlerarası anlaşmaların hükümlerine ve gayelerine uygun olarak yapılacaktır" der. Uluslararası anlaşmalara aykırı davranırsa ben müdahale ederim diyor Johnson'a. Daha sonra, 1,5 ay sonra Time Dergisine verdiği bir demeçte, "Müttefikler tutumlarını değiştirmezlerse batı ittifakı yıkılabilir. Yeni şartlarda yeni bir dünya düzeni kurulur ve Türkiye de bu dünyada yerini alır" diyor. Yeni dünya düzeni kurularsa bizde o yeni dünya düzeni içinde yerimizi alırız diyor. Bu ne demektir? Egemen güçlere biz kimsenin önünde boyun eğmeyiz demektir.

Benzer bir olay Cumhuriyet Halk Partisi - Milli Selamet Partisi koalisyonunda, Ecevit – Erbakan koalisyonunda da yaşandı. Kıbrıs çıkarmasına engel olmak istediler ama çıkıldı. Öyle biz geliyoruz, yarın sabah oradayız falan yok öyle. Karar alındı, "Ayşe tatile çıktı" ve Kıbrıs'a müdahale edildi. Adı Kıbrıs Barış Harekatıydı evet ve Kıbrıs bugün bir Barış Adası olarak yerinde duruyor. Cumhuriyet Halk Partili kadrolar, hem yurt içinde, hem yurt dışında ülkenin çıkarları söz konusuysa gerisi teferruattır diyen kadrolardır. Kıbrıs'a da böyle bakmak gerekiyor. Johnson'ın mektubuna verilen cevaba da böyle bakmak gerekiyor. Ama bugün egemen güçlerin

liderleri mektup yazdığı zaman mektubu ikına sıkına eline alıp, efendim ben mektubu gittim Trump'a takdim ettim. Ne demek takdim ettim? Takdim etmek bir üst makama olur. Sen kendini eşit olarak bile görmüyorsun. Yani devlet olarak eşit değiliz biz diyorsun. Sen benim üstümdesin diyorsun ve bunu medyanın önünde itiraf ediyorsun. Hangi koşullarda Türkiye'nin yönetildiğini vatandaşlarımızın bilmesini isterim. Kıbrıs'a müdahale edildi; bizim uçaklarımızı kullanamazsınız dediler, çıkarma gemilerimizi kullanamazsınız dediler. Libya destek verdi, Kaddafi, ona da Allah'tan rahmet dileyelim, sonra Kaddafi linç edildiğinde bugünkü kadro Kaddafi'nin linç edilmesini alkışladı. Ama ben, ama bu kardeşiniz Avrupa'da Kaddafi'ye yapılanı onların huzurunda onları eleştirerek dile getirdim. Bir ülkenin devlet başkanı böyle linç edilemez dedim, haksızlık yapıyorsunuz dedim. Neden? Çünkü ben Cumhuriyet Halk Partiliyim. Ben bu ülkenin çıkarlarını savunuyorum. Ben bu ülkeye tarihinde katkı yapmış, uçağını göndermiş, bizim yanımızda durmuş kimseye sırtımı dönmem. Biz sırtımızı dönmeyiz onları kucaklarız, varsa sorunları çözmeye de talip oluruz. Devleti yönetmek farklı bir şeydir değerli arkadaşlarım. Devlet bir aile şirketi gibi yönetilmez. Bunun üzerine Amerika; Afyon, Burdur, Denizli, Isparta, Kütahya, Uşak ve Konya'da afyon ekimini yasaklayacaksınız dedi. Bakın bu illerde bizim oyumuz çok düşük. Bir daha sayıyım, Afyon, Burdur, Denizli, Isparta, Kütahya, Uşak, Konya. Burdur ve Denizli'yi çıkarırsak oylarımız çok düşük. Ama o dönemin koalisyon hükümeti, Ecevit ve Erbakan hayır kardeşim ne dersen de biz buralarda afyonu ektireceğiz dediler. Benim ülkemde neyin ekileceğine sen değil ben karar veririm dediler. Kim bunu söyleyebilir? Milliyetçiler söyleyebilir, ülkesini sevenler söyleyebilir. Cumhuriyet Halk Partililer söyleyebilir. Yine Kıbrıs Harekatı sonrası silah ambargosu uygulandı Türkiye'ye. Şimdi korkuyorlar ya ambargo, aman ne olur mahvoluruz diye. Silah ambargosu uygulandı. Ecevit BBC'ye şu açıklamayı yapar, Amerikan ambargosu kalkmadığı sürece ABD üslerinin kapalı ve askıda kalacağını söyler. Devlet budur işte.

Değerli arkadaşlarım, 97 yıl önce Sivas'ta temelleri atılan, daha sonra 9 Eylül 1923'te resmen kuruluşu gerçekleşen Cumhuriyet Halk Partisi budur. Ülkesine hizmet etmeyi temel ilke edinmiştir. Her kuruluşun hesabını da millete vermeyi temel ilke edinmiştir. Elbette ki, Cumhuriyet Halk Partisinin de eleştirilecek yönleri vardır. Biz sakın tümüyle eleştiriden mağdayız demiyoruz yani bizi kimse eleştiremez demiyoruz. Her haklı eleştiriye saygı duyarız. Yanlışımız olmuş mudur? Elbette olabilir. Hatamız olmuş mudur? Elbette olabilir.

Ama ana eksenimiz hiç değişmemiştir. Bu ana eksenini ileriye doğru uzatıyoruz. Gelecek yüzyıla doğru uzatıyoruz. Bunun için İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesini hazırladık. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin İkinci Yüzyıla hazırlık yapması gerektiğini söyledik. Devleti yönetenler önümüzdeki yüzyılı düşünüyorlar mı? Düşünemezler. Düşünme becerileri de yok. Öyle bir kapasiteleri de yok. Ama iyi ki bu ülkede Cumhuriyet Halk Partisi var. Toplum geleceğe hazırlayan, ilkeleri olan, ilkeleri gösteren, dünya nereye gidiyor, biz nereye gitmeliyiz diyen bir Cumhuriyet Halk Partisi var.

Uzun süre Cumhuriyet Halk Partisi iktidar olmadı doğrudur. Ama bunun kabahati söyleyeyim vatandaşa değil kabahati bizde. Bakın rahat söylüyorum kabahati bizde, Cumhuriyet Halk Partililerde. Köy köy gezmezseniz, vatandaşın sofrasına oturmazsanız, Ankara'da konuşup da vatandaş bana oy verir dersiniz bu iş olmaz. Gezeceksiniz, vatandaşın sofrasına oturacaksınız, derdini dinleyeceksiniz, sizi en sert şekilde eleştirse bile eleştiriye büyük bir sabırla ve hoşgörülle dinleyeceksiniz. Bir vatandaşın sizi eleştirmesi aslında çok değerlidir neden? Bunu söyleyeyim de bari, bu eleştirileri yapıyım da bari hiç değilse benim sorunumu çözer o anlama gelir eleştiri.

Dolayısıyla, İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamemizle ikinci yüzyıla hazırlanırken hepimize görevler düşüyor. İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesinin özünde yatan şudur: Güçlü bir Türkiye, kalkınmış bir Türkiye. Egemen güçlere el avuç açan bir Türkiye değil onurlu bir Türkiye. İçerde ve dışarıda barışı sağlayan bir Türkiye. Her evde, her ailede, sokakta, caddede, kahvede her yerde huzurun olmasını isteyen bir Türkiye. Alın terinin ne kadar değerli olduğunu bilen bir Türkiye. Yolsuzluk yapanların toplumdan dışlandığı bir Türkiye. Yolsuzluk yapanların büyükelçi olarak atanmadığı, rüşvet yiyenlerin büyükelçi olarak atanmadığı bir Türkiye. "Oğlum paraları sıfırladın mı" söyleminin olmadığı bir Türkiye.

Biz bunları istiyoruz. Dolayısıyla biz her halükarda bu güzel ülkenin önümüzdeki süreçte büyük başarılarla imza atacağını düşünüyoruz. Biz kararlıyız, bu ülkeye huzuru getirmeye kararlıyız, bu ülkeyi büyütme kararlıyız, bu ülkede hiçbir çocuğun yatağa aç girmediği bir Türkiye'yi yeniden inşa etmeye kararlıyız. Bunu yapacağız. Gün gün bütün Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri takip ediyoruz, gün gün. Her bir belediye başkanımız kendi alanında olağanüstü çalışmalar yapıyor. Günün 24 saati, evet 24 saati çalışacağız. Hepimiz çalışacağız, kararlılıkla çalışacağız...

Yeni bir süreç başladı Türkiye’de, yeni bir süreç. Dün yaptığım basın toplantısında **rakamları kamuoyuyla paylaştım. Bir ekonomik buhranın içindeyiz. Erdoğan’a bir çağrı yaptım yine çağrıyı yeniliyorum. Türkiye’yi bu buhrandan nasıl kurtaracağımı çık madde madde millete anlat.** Şunu yapacağım, şunu yapacağım, şunu

yapacağım bu buhrandan bu milleti çıkaracağım, kurtaracağım... Bunu bekliyorum. Ha derse ki, ya Kılıçdaroğlu amma da zor soru sordun kardeşim, bunu ne bileyim ben, bir toplanalım hep beraber buna bir yol yöntem bulmaya çalışalım. O zaman bunu **yapamıyorsan bana söyleyeceksin, ben yapamadım sen açıkla, ben açıklayacağım o zaman. Erdoğan bunu yapabilir mi? Yapamaz. Bilgisi yok, birikimi yok, kapasitesi yok. Bir ülke bir ailenin çiftliği gibi kullanılamaz. Cumhuriyet tarihinde böyle bir örnek yoktur. Şimdi o örneğin içindeyiz. Bir ailenin çiftliği gibi kullanılıyor. Kayınpeder, damat istediklerini yapıyorlar.** Tarihi anlattım size, tarihi süreci anlattım size, hangi koşullardan buraya geldiğimizi anlattım sizlere. **Pırl pırl gençlerimiz var. Umutsuzlukla besliyoruz bu çocuklarımızı. Bu çocukların zihnine umutsuzluğu ekmeye kimin ne hakkı var?** Dolayısıyla **bize düşen büyük görevler var. Her eleştiri başımızın üstüne, her haklı eleştiri başımızın üstüne ama yapacağımız çok iş var. Bunu milletimizin desteğiyle yapacağız. İlk seçimlerde dostlarımızla birlikte iktidar olacağız ve Türkiye’yi bugün içinde bulunduğu bunalımdan çekip çıkaracağız. Söz veriyorum en geç 5 yıl içinde Türkiye bölgesinde kavganın olmadığı, bölgesinde huzurun olduğu, bölgesinde işbirliğinin olduğu, üretimin pik noktasına ulaştığı, işsizliğin büyük ölçüde önlendiği ve herkesin Türkiye Cumhuriyeti Devletine saygı duyduğu bir Türkiye’yi inşa edeceğiz,** bunun sözünü veriyorum.

97. yılımız hayırlı olsun.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Tek Adam Rejiminin Ekonomik Modeli Çöktü

- Bu yılın ikinci üç aylık dönemine ilişkin GSYİH sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte Türkiye’nin tek adam rejiminde geçen son iki yılının ekonomik bilançosu da tam olarak ortaya çıktı.
- Türkiye tek adam rejiminin ilk 12 ayında (Temmuz 2018-Haziran 2019) arasında yüzde 1,1 oranında küçülmüştü. Rejimin ikinci 12 aylık döneminde (Temmuz 2019-Haziran 2020) ise Türkiye ekonomisinde sadece 0,5 oranında bir büyüme yaşandı. Yani son iki yılda Türkiye ekonomisi büyümek bir yana yıllık ortalama bazda yüzde 0,6 oranında küçüldü.
- Türkiye nüfusunun yıllık ortalama yüzde 1,3 civarında arttığı dikkate alındığında tek adam rejimi döneminde Türk halkının refahında reel olarak yüzde 3’e yakın bir azalma olduğu tahmin ediliyor.
- Tek adam rejiminden önceki 12 aylık dönemde (Temmuz 2017-Haziran 2018) Türkiye’nin milli geliri 891,8 milyar dolar (en son revizyona göre) düzeyindeydi. Son 12 aylık dönemde ise (Temmuz 2019-Haziran 2020) milli gelir 742,9 milyar dolara kadar geriledi. Tek adam rejiminde Türkiye’nin milli geliri 149 milyar dolar eridi.
- Kişi başına düşen gelir tek adam rejiminden önceki 12 aylık dönemde 10 bin 840 dolar olarak hesaplanıyordu. Son 12 aylık dönem için ise bu tutar 8 bin 908 dolar olarak hesaplanıyor.
- Ekonomi büyüyemediği için tek adam rejimi tek bir kişiye bile artı istihdam sağlayamadı, aksine istihdam edilenler 3,5 milyon kişi azaldı. Haziran 2018’de 29 milyon 314 bin olan Türkiye’nin istihdamı, Mayıs 2020’de 25 milyon 858 bin kişiye indi. Bu dönemde, sayıları 5 milyon 600 bini bulan gerçek işsizlerin yanı sıra çalışabilir yaşa giren 1 milyon 800 bin kişiye yeni iş bulması gereken rejim, bunu yapamadığı gibi 3,5 milyon vatandaşın mevcut işini kaybetmesine yol açtı. Bu nedenle de gerçek işsiz sayısı Mayıs 2020 itibarıyla 10 milyon 570 bin kişiye çıktı.
- Türkiye ekonomisi yeniden tam bir açıklar ekonomisi oldu. Ekonomi küçülürken küçülmesi beklenen ikiz açıklar (cari açık ve bütçe açığı) hızla büyüyor. Bütçe açığı daha yılın ilk yedi ayında tarihi rekorlar kırarken cari işlemler açığı da yeniden 50 milyar doların üzerine doğru gidiyor. Tasarruf açığı bulunan, bu nedenle de yatırım yapabilmek için dış kaynağa gereksinimi bulunan Türkiye ne yazık ki sermaye çıkışları ve net borç ödemeleriyle dışarıya net kaynak aktarıyor.
- Demokrasiden ve hukukun üstünlüğünden uzaklaşma çabalarının tek adam rejimine fiilen geçişle birlikte hızlanması, yargı bağımsızlığının tümüyle yok edilmesi, Merkez Bankası ve ekonomideki düzenleyici ve denetleyici kurumların bağımsızlığına son verilerek Erdoğan’ın kendi hayal dünyasında ürettiği kendinden menkul, akılla ve bilimle hiçbir ilgisi olmayan ekonomik politikalar uygulamaya çalışmaları Türkiye ekonomisini bu günkü olumsuz noktaya getirdi.
- Giderek daha çok *plebisiter diktatörlüğe* everilmekte olan tek adam rejiminin kurmak istediği akıl ve bilim dışı ekonomik model daha işin başında çökerken, **Türkiye’nin demokrasi, hukukun üstünlüğü-yargı bağımsızlığı olmadan zenginleşmesinin mümkün olmadığı bir kez daha ortaya çıktı.**

Ekonomi İkinci Çeyrekte Yüzde 9,9 Küçüldü

• Türkiye ekonomisi bu yılın ikinci üç aylık döneminde geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 9,9 oranında küçüldü. Takvim etkisinden arındırılarak hesaplandığında ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre küçülme oranı yüzde 10 olarak hesaplandı. Geçen yılın ilk çeyreğinde de Türkiye ekonomisi yüzde 1,7 oranında küçülmüştü. Küçülme oranının yüz de 9,9'da kalmasının önemli nedenlerinden birini de bu düşük baz etkisi oluşturuyor. Oysa bu yılın ikinci çeyreğindeki Türkiye ekonomisi 2018 yılının aynı çeyreğinin ise yüzde 11,5 oranında altında kalıyor.

İlk Çeyreğe Göre Küçülme Yüzde 11

• Mevsim ve takvim etkisinden arındırılarak yapılan hesaplama göre yılın ikinci çeyreğinde ekonomi yılın ilk çeyreğine göre ise yüzde 11 oranında küçüldü.

• Bu yılın ilk çeyreğinde milli gelir bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 4,4 oranında büyümüş ancak, bir önceki çeyreğe göre (2019 yılının son çeyreğine göre) yüzde 0,1 oranında küçülmüştü.

Altı Aylık Küçülme Yüzde 3,1

• Yılın ilk altı ayında Türkiye ekonomisi geçen yılın ilk altı aylık dönemine göre yüzde 3,1 oranında küçüldü.

• Haziran sonu itibarıyla son bir yıl için bakıldığında ise Türkiye ekonomisinde sadece yüzde 0,5'lik bir büyüme kaydedildiği gözleniyor.

Kişi Başına Gelir 9 Bin Doların Altında

• Haziran sonu itibarıyla son bir yıllık dönemde Türkiye'nin milli geliri 742,9 milyar dolar oldu. Kişi başına düşen gelir ise 8 bin 908 dolara (*Not: Kişi başına gelir hesaplamasını yaparken 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer verilen 2020 yıl ortası nüfus tahminini -83 milyon 393 bin- esas aldım. Ancak, genellikle yıllık programda ortalama nüfus eksik tahmin ediliyor. Örneğin 2019 için program tahmini 82 milyon 377 bin iken, gerçekleşme 82 milyon 579 bin kişi oldu. 2019 yılında 82 milyon 579 bin kişi olan yıllık ortalama nüfusun 2020 yılında en az 83 milyon 650 bin olacağını tahmin ediyoruz. Dolayısıyla kişi başına düşen gelir de bu tahmine göre 8 bin 880 dolara kadar düşüyor.*)

• 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında 2020 yılında milli gelirin 812 milyar dolar, kişi başına gelirin de 9 bin 738 dolar olacağı öngörülmüştü.

Dış Denge Zor Denklemler: Dış Ticaret Açığı Yüzde 69 Büyüdü

• Türkiye'nin bu yıl ağustos ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5,7 oranında azalarak 12,5 milyar dolara gerilerken, ithalat ise yüzde 20,6 oranında artarak 18,8 milyar dolar oldu. Böylece sadece ağustos ayında Türkiye 6,3 milyar dolarlık bir dış ticaret açığı verdi. İhracat gelirleri ithalatın ancak yüzde 66,4'ünü karşılayabildi.

• Salgın nedeniyle Türkiye'ye çok az turist geldiği için bu yıl turizm gelirleri son aylarda sıfıra yakın seyreden Türkiye, sadece mal ticaretinde değil, hizmet ticareti ve yatırımlarda da açık verdiği için ağustos ayı cari işlemler açığının 7 milyar doların üzerine çıktığı, Ocak-Ağustos 2020 dönemi cari işlemler açığı da 30 milyar dolara yaklaştığı tahmin ediliyor. Bir yandan cari işlemler açığı verirken bir yandan da sermaye çıkışına sahne olan Türkiye, 2020 yılında dış dengede zor bir denklemlerle karşı karşıya bulunuyor. TL'nin son aylarda yaşadığı değer kaybının temel nedenini de bu tablo oluşturuyor.

• Ağustos ayında ithalatın bu ölçüde artmasının en önemli nedenini altın ithalatı oluşturuyor. Vatandaşların Türk lirasına güvenmeyip birikimlerini altın yönlendirmesi dış ticaret açığını dolayısıyla cari işlemler açığını büyütüyor.

• Türkiye'nin Ocak-Ağustos 2020 dönemindeki toplam ihracatı ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12,8 oranında azalırken, ithalattaki azalma ise yüzde 1,1 düzeyinde kaldı. **Bankaları, vatandaşlara ve şirketlere ucuz kredi pompalamaya zorlayan saray rejiminin bu politikayla ithalatı özendirdiği gözleniyor. Son haftalarda ithal otomobillerin vergilerinin artırılması, banka kredilerinin faiz oranlarının yükseltilmesi iktidarın yaptığı bu yanlışlığın da itirafı olarak duruyor.**

• Geçen yıl ocak-temmuz döneminde 19,4 milyar dolar olan dış ticaret açığı bu yıl aynı dönemde yüzde 69,4 oranında artarak 32,9 milyar dolara kadar tırmandı. Yine geçen yıl yüzde 85,8 olan ihracat gelirlerinin ithalata ödenen parayı karşılama oranı bu yıl yüzde 75,7'ye kadar indi.

Merkez Bankası'nın Rezervi

- Siyasi baskı altındaki Merkez Bankasının TL'deki değer kaybını yavaşlatabilmek için arka kapı manevralarıyla döviz satarak erittiği brüt rezervi 28 Ağustos itibarıyla 84,6 milyar dolarla son yılların en düşük düzeyine inerken, net rezervi 16,3 milyar dolara düştü. Bankanın swap borçları hariç tutularak hesaplanan net rezervinin de (eksi) - 37,7 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor.
- Merkez Bankasının brüt rezervi (döviz ve altını varlıklarının toplamı) 21 - 28 Ağustos haftasında 4,1 milyar dolar azalarak 84,6 milyar dolara kadar düştü.
- Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi **geçen hafta 3,8 milyar dolar azalarak 41,6 milyar dolara** gerilerken, altın varlıkları ise 236 milyar dolarlık azalışla 43 milyar dolara geriledi.

Net Rezerv Azaldı

- Brüt rezervde yaşanan 4 milyar dolarlık azalma Merkez Bankası'nın vadesi gelen swap borçlarını ödemesinden kaynaklandığı tahmin ediliyor. Bu nedenle de Merkez Bankasının, bankacılık sektörü ve bazı ülkelerle yaptığı swap işlemleriyle şişirdiği net rezervi, geçen hafta 4,3 milyar dolar azalarak 16,3 milyar dolara kadar indi. (**Not: Net rezerv hesaplamalarında bazıları, Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatını "yükümlülük" olarak dikkate almadıkları için net rezerv rakamını farklı, dolayısıyla daha yüksek hesaplayabiliyorlar. Bu tablolardaki hesaplamalarda Hazine'nin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı da yükümlülük olarak kabul edilmektedir.**)
- Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkelerle yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor. Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da ("*dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv*" olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.
- Merkez Bankası'nın ayda bir açıkladığı Katar ve Çin Merkez Bankaları ile diğer bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından doğan yükümlülüğü Temmuz ayı sonu itibarıyla (altın swapları da dahil) 58,2 milyar dolar olarak açıklandı. Ancak geçen hafta rezervde azalma yaşanmasına yol açan swap borcu ödemesinin bu tutarı 54 milyar dolara kadar indirdiği tahmin ediliyor. Dolayısıyla bu rakam dikkate alınıp hesaplama yapıldığında net rezerv eksiye (**- 37,7 milyar dolara**) düşüyor. Diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının döviz ve altın borçları, döviz ve altın varlıklarının 37,7 milyar dolar üzerinde bulunuyor.

Yabancı Yatırımcı Çıkışı Sürüyor

- Türkiye'den 2018 yılında başlayan ve son aylarda giderek hızlanan yabancı yatırımcı çıkışı devam ediyor. Türkiye'deki rejim değişikliğiyle ortaya çıkan siyasi ve ekonomik sorunların yarattığı güvensizlik, Merkez Bankasının bağımsızlığını kaybetmesi, uygulanan yanlış para politikaları nedeniyle dış finansman riskinin artması yüzünden yabancılar, son haftalarda hızı düşmekle birlikte Türkiye'deki yatırımlarını azaltmaya devam ediyor.
- 21 -28 Ağustos haftasında yabancı yatırımcılar Borsa İstanbul'da net olarak 43,6 milyon dolarlık hisse senedi sattı. Yabancılar Devlet iç borçlanma kağıtları portföyünü 28,1 milyon dolar, özel şirketlere ait borçlanma senetleri portföylerini de 0,4 milyon dolar azalttılar. Dolayısıyla yabancılar geçen hafta portföylerini net 72 milyon dolar daha azalttılar.
- Yabancıların yılbaşından bu yana net çıkışları 13,3 milyar dolar oldu. (*Yabancı yatırımcı çıkışına ilişkin bu tutar ödemeler dengesi istatistiklerinde ise Ocak- Haziran 2020 dönemi için 13,8 milyar dolarla çok daha yüksek bir rakam olarak gözüküyor.*)
- Yabancıların Türkiye'deki portföylerinin toplam tutarı ise söz konusu hafta hisse senedi fiyatlarındaki artışın etkisiyle 678 milyon dolar artarak 59,5 milyar dolara çıktı.

Reel Sektörün Döviz Açığı 163 Milyar Dolar

- Reel sektörün son yıllarda yeterince dış borç bulamamaktan ve daha az yatırım yapmaları gibi olumsuzluklardan kaynaklanan nedenlerle azalma eğiliminde olmasına rağmen döviz açığı bu yıl haziran ayı sonunda 163,9 milyar dolar olarak gerçekleşti.
- Sektörün döviz açığı diğer bir ifadeyle döviz varlıkları ile yükümlülükleri arasındaki fark, son bir yılda (Haziran 2019-Haziran 2020 arasında) 26,9 milyar dolar, 2019 yılı sonuna göre de 16,5 milyar dolar azaldı.

- Son bir yılda sektörün döviz varlıkları 3,4 milyar dolar artarak 125,1 milyar dolara yükselirken, döviz cinsinden yükümlülükleri ise 23,5 milyar dolar azalarak 288 milyar dolar oldu.
- Reel sektör önceki yıllara göre azalmış olmakla birlikte son aylarda Türk lirasının değer kaybetmesi nedeniyle önemli bir kur zararıyla karşı karşıya kaldılar. Örneğin Türk lirasının dolara karşı her 10 kuruluk değer kaybı, reel sektöre 16 milyar liradan fazla yükümlülük artışı olarak dönüyor.

Kredi ve Mevduat Gelişmeler: TL Tasarrufa Güven Yok

Mevduat Azaldı

- Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat 3,3 milyar lira azalarak 3 trilyon 315 milyar liraya geriledi. Bankalar ve katılım bankalarındaki mevduatlar yılbaşından bu yana ise 748 milyar lira (yüzde 29,1 oranında) arttı.

Dolarizasyon

- Bu hafta TL cinsinden mevduatlar 1,1 milyar lira artarak 1 trilyon 540 milyar liraya yükselirken, döviz cinsinden mevduatlar ise 4,4 milyar lira azalarak 1 trilyon 774 milyar liraya geriledi. Ancak bu gerileme tümüyle döviz kurunda yaşanan düşüşten kaynaklandı. (Döviz cinsinden bakıldığında ise **241,9 milyar dolardan 242,6 milyar dolara çıktı**. Söz konusu haftada **döviz mevduatlarında dolar cinsinden 634** milyon dolarlık artış oldu.
- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı yüzde 53,5 oldu. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarısından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturdu.**
- **Dolarizasyon**; diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait mevduatlarda (tasarruf mevduatı) ise yüzde 56,8'e kadar yükseldi**. Gerçek kişilerin döviz mevduatı son haftada 1 milyar 183 milyon dolar daha artarak 155,8 milyar dolara yükseldi.
- **Enflasyon beklentilerinin yükselmesi, iktidarın zorlamasıyla TL mevduata negatif reel faiz uygulanması vatandaşların tasarruflarını, dolar, Euro ve altın gibi yabancı para tasarruflara yönelmesine yol açtı. İktidar bu durumu Merkez Bankası'na örtülü faiz artırtarak ve bankaların faiz artırımlarına "izin" vererek geriye çevirmeye çalışıyor. Ancak şimdilik başarılı olunabilmiş değil.**

Krediler Artık Azalıyor

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) geçen hafta (25 Ağustos – 1 Eylül 2020 günleri arasında) 19 milyar liraya yakın azalarak 3 trilyon 451 milyar liraya indi. Banka kredilerinde bir önceki hafta başlayan azalma eğilimi geçen hafta hızlandı. Banka kredilerinde yıl başından bu yana ise 796 milyar liralık artış oldu.
- Bankaların topladığı mevduatın yüzde 29,1 oranında arttığı yıl başından bu yana, kredilerdeki genişleme ise yüzde 30 oldu. Bu nedenle 2019 yılı sonunda yüzde 103,4 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 104,1'e çıktı.
- **Uluslararası derecelendirme kuruluşları ve ekonomistler iktidarın bankaları kredi vermeye zorlayarak yarattığı kredi genişlemesinin Türkiye'nin cari işlemler açığını artırarak dış finansman sorununu büyüttüğünü ileri sürüyorlardı.**

Batık Krediler 151 Milyar Lira

- Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler ise son hafta da 217 milyon lira azalarak 150,7 milyar lira oldu. Tahsili gecikmiş alacaklarda yıl başından bu yana ise 1,5 milyar liralık azalma yaşandı. 2019 yılı sonunda yüzde 5,7'ye kadar yükselen tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,4'e geriledi.
- Ancak bu gerilemenin altında **bankaların donuk alacaklarına ilişkin 90 gün olan asgari gecikme süresinin, salgına karşı alınan önlemler kapsamında 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere 180 güne çıkarılmış olması yatıyor. Diğer bir ifadeyle bankalar vadesi 180 günden fazla geçmemiş alacaklarını tahsili gecikmiş alacak olarak kaydetmiyor.**
- Kredi stokunda ağustos ayı ortalarına kadar yaşanan artışın daha çok küçük ve orta boy işletmelerle, tüketicilerin kullandığı kredilerden kaynaklandığı gözleniyor. Kredilerdeki bu büyüme, üretimi ve yatırıma yönelik olmadığı için ekonomide bir büyümeye yol açmıyor aksine son aylarda enflasyonda yaşanan artışın temel nedenini oluşturuyor.

Bankaların Karı Yüzde 38 Arttı: Negatif Reel Faiz Bankalara Yaradı

- Recep Tayyip Erdoğan'ın Merkez Bankası ve kamu bankaları aracılığıyla dayattığı negatif reel faiz bankacılık sektörünün karını artırdı. Vatandaşın tasarruflarına negatif reel faiz uygulayan bankaların bu yıl ocak-temmuz dönemindeki net karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 38,1 oranında artarak 39 milyar liraya çıktı.
- Bankaların kullandırdıkları krediler ve diğer kalemlerinden elde ettikleri faiz gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6,8 oranında azalarak 232,4 milyar liraya inerken, topladıkları mevduat ve benzeri kalemler için ödedikleri faiz ise yüzde 36,7 oranında azalarak 103,6 milyar liraya geriledi. Bu nedenle sektörün net faiz geliri yüzde 50,2 artarak 85,6 milyar liradan 128,7 milyar liraya kadar yükseldi.
- Sektör 11 milyar lirayı bulan kambiyo (kur) zararına rağmen ocak-temmuz döneminde brüt olarak 50,2 milyar lira kar elde ederken, vergi sonrası **net kar ise 39 milyar lirayı** buldu.
- Böylece, saray rejiminin “halkın yararına” olduğu algısı oluşturarak uygulamaya koyduğu negatif reel faiz politikasından aslında tasarruf sahiplerinin zarar, bankacılık kesiminin ise kar ettiği ortaya çıkıyor.

Kamu Bankalarının Döviz Açığını Hazine Üstleniyor

- Kamu bankaları, 2019 yılı başından itibaren “arka kapı” yöntemiyle döviz kurlarına müdahalede bulunuyor. Kurun fazla yükselmesini önlemek için sürekli döviz satmak zorunda bırakılan **kamu bankalarının 7 Ağustos'ta 12,2 milyar dolara çıktuktan sonra 14 Ağustosta 8,5 milyar dolara, 21 Ağustosta 8 milyar dolara gerileyen döviz açığı 28 Ağustos itibarıyla ise 4,8 milyar dolar oldu.**
- Kamu bankalarının döviz açığında yaşanan bu azalmanın Hazine'nin bu bankalara “döviz cinsinden iç borçlanma kâğıdı satarak” sağlandığı biliniyor. Kamu bankalarının döviz riskini bu yolla Hazine diğer bir ifadeyle halk üstlenmiş oluyor.
- Son günlerde döviz kurlarında yaşanan yüksek oranlı artışlara döviz açığıyla yakalanan kamu bankalarının Ocak-Temmuz dönemindeki kambiyo (kur) zararı 10,2 milyar lira düzeyinde gerçekleşti.
- Kamu bankaları dışındaki bankaların yabancı para net genel pozisyonu 4,5 milyar dolar artıda olduğu için sektörün toplam döviz açığı 378 milyon dolar olarak hesaplandı.

Kobi'lerin Banka Borcu 837 Milyar Lira

- Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları tırmanmaya devam ediyor.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 21-28 Ağustos haftasında 3,4 milyar lira artarak 833,9 milyar liradan 337,1 liraya kadar yükseldi.
- KOBİ kredilerinin 133,9 milyar liralık (18,3 milyar dolar) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor
- KOBİ kredilerinde yıl başından bu yana ise 221 milyar liralık (yüzde 36 oranında) büyüme yaşandı.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 59,7 milyar lira oldu.

Vatandaşın Bankalara Borcu 800 Milyara Dayandı

- Vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan tüketici kredisi ve kredi kartı borçları yükselişini sürdürüyor. **Vatandaşın borcu** 21-28 Ağustos haftasında 7,2 milyar lira daha artarak **795 milyar liraya** çıktı. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri 4,1 milyar lira artarken kredi kartı borçlarında ise 3,2 milyar liralık artış kaydedildi.
- Tüketici kredisi ve kredi kartı borçları **yıl başında bu yana** ise 204,5 milyar lira arttı. 28 Ağustos itibarıyla 795 milyar liraya tırmanan bu borcun 667 milyar lirası **tüketici kredilerinden**, 127,8 milyar lirası da **kredi kartlarından** kaynaklanıyor. Yılbaşından bu yana tüketici kredileri 192,6 milyar lira artarken, kredi kartı borçlarındaki artış ise 11,9 milyar lira oldu.
- Salgının ilk haftalarında azalan talep nedeniyle tüketici borçları azalırken, daha sonra kamu bankaları öncülüğünde başlatılan teşvikli kredi kampanyalarıyla gelir seviyesi düşük ailelere de Hazine destekli KGF kefaletiyle temel ihtiyaç kredisi kullanılmaya başlanması tüketicilerin hızla borçlanmalarına yol açtı.

Vatandaşın Bankalara Ödediği Faiz

- Vatandaşların bankalara olan kredi kartı ve tüketici kredi borçları AKP döneminde 120 kat arttı. Bu dönemde tüketici kredilerinde 293 katlık, kredi kartı borçlarında 29 katlık bir artış yaşandı.
- Bu hızlı borçlanma vatandaşların finans kesimine ödediği faiz yükünü de katladı. Bu yıl ocak-temmuz döneminde bankalara kredi kartı ve tüketici kredisi borçları nedeniyle 45,3 milyar lira faiz ödemek zorunda kalan vatandaşların **AKP döneminde bankalara ödediği toplam faiz ise 570 milyar liraya ulaştı.**

Faiz Oranları

- 28 Ağustos 2020 itibariyle Bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,65 puan artırarak yüzde 8,77'ye çıkarırken, bir yıl vadeli ticari kredinin yıllık basit faizi ise 1,49 puan gerileyerek yüzde 11,81'e geriledi.

Merkez Bankası Fonlama Faizi Artıyor

- Politika faizini, politik baskılar nedeniyle açıkça artıramayan Merkez Bankası'nın, bankalara verdiği paranın faizi ise **4 Eylül itibariyle** yüzde 10,14'e çıktı.
- Merkez Bankasının yüzde 8,25 olan politika faizini yükseltmek yerine, fonlama faizini artırma yöntemini seçti.

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili (**gösterge faiz**) 4 Eylül günü yüzde 13,24 faiz oranıyla işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,58'e, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,88'e indi.
- Devlet tahvili faizlerinde önceki hafta sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,03 puan artış, beş yıl vadelide 0,31 puan, on yıl vadelide ise 0,10 puan düşüş oldu.

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise 3 Eylül itibariyle, bir önceki haftaya göre yüzde 3,3 oranında azalarak 539,8'den 521,94'e geriledi. Türkiye'nin CDS değeri son bir ayda yüzde 6,95 azalırken, son altı ayda yüzde 45,47, son bir yılda ise yüzde 34,45 oranında arttı.
- Halen sadece Venezuela ve Arjantin CDS'i Türkiye'den yüksek bulunuyor. Diğer ülkelerin tümünün CDS değeri Türkiye'den düşük seyrediyor. Diğer bir ifadeyle Türkiye için oldukça yüksek bir temerrüt riski, diğer bir ifadeyle borcunu ödeyememe konusunda oldukça riskli bulunuyor.

TL'nin Değer Kaybı Enflasyon Olarak Dönüyor

- Saray rejimi, Türk lirasının değer kaybına yönelik eleştirileri, yaygın kullanımıyla "**döviz kurlarındaki artışın vatandaşları ilgilendirmede**" ne yönelik bir propagandayla savuşturmaya çalışırken, mal ve hizmetlerde fiyat artışları devam ediyor.
- Tüketici fiyatları ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 0,86 oranında artarken yıllık enflasyon da yüzde 11,77 olarak gerçekleşti. Yoksul kesimi ilgilendiren gıda fiyatlarında yaşanan yıllık artış ise yüzde 13,51 olarak gerçekleşti.
- Tüketici fiyatları endeksinde yer alan bazı temel tüketim mal ve hizmetlerindeki yıllık fiyat artışları ise yüzde 11,77 olan yıllık enflasyonun oldukça üzerinde seyretti.

TL Dolara Karşı Yüzde 19,1, Euro'ya Karşı yüzde 23,3 Değer Kaybetti

- Ucube tek adam rejimi ve kötü ekonomik yönetim, Türkiye'nin uluslararası itibarının yanı sıra Türk lirasının değerini de yok ediyor.
- Dolar kuru (7 Eylül 2020 için açıklanan Merkez Bankası Kurları üzerinden) yıl başından bu yana yüzde 24,8, euro kuru ise yüzde 32,1 oranında arttı. Diğer bir ifadeyle TL yıl başından bu yana dolara karşı yüzde 20, Euro'ya karşı ise yüzde 24,3 oranında değer kaybetti.

İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 22,9 Milyona Çıktı

- İcra takiplerinin Covid 19 salgını nedeniyle üç aya yakın bir süre durdurulmuş olmasına rağmen, icra dairelerinde bekleyen (UYAP üzerinden açılan dosyalar) dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 697 bin adet artarak 4 Eylül itibariyle 22 milyon 887 bine yükseldi.
- Bu yıl 3 milyon 945 bin 976 yeni icra dosyası gelirken, 3 milyon 149 bin 556 dosya ise sonuçlandırıldı.

• İcra takipleri 21 Mart-21 Haziran 2020 tarihleri arasında durdurulduğu için icra dairelerine gelen dosya sayısında geçen yıla göre yüzde 37,9 oranında azalma yaşandı.

Açlık-Yoksulluk Sınırı

- Birleşik Kamu -İş Konfederasyonunun dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken gıda harcamasını esas alarak hesapladığı açlık sınırı ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 0,5 oranında artarak 2 bin 907 lira olarak gerçekleşti.
- Aynı ailenin, gıdanın yanı sıra diğer ihtiyaçlarını da yoksunluk hissi duymadan karşılayabilmesi için gereksinim duyulan harcama miktarını oluşturan yoksulluk sınırı da bir önceki aya göre yüzde 1 oranında artarak 10 bin 506 liraya yükseldi.

Ağustos'ta İhracat Yüzde 5,7 Geriledi. İktidarın Rekabetçi Kur İddiası Çöktü!

Ağustos'ta ihracat yüzde 5,7 geriledi. Altın ithalatındaki büyük patlamayla birlikte yüzde 20,6 düzeyinde ithalat artışı gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı gerilerken, dış ticaret açığı büyüyor!

Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan son verilerle ağustos ayında ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5,74 oranında azalarak 12 milyar 463 milyon dolar olurken, ithalat ise yüzde 20,64 artarak 18 milyar 776 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Bu verilerle ağustos ayında dış ticaret açığı aylık 6 milyar 312 milyon dolar tutarına ulaştı. Dış ticaret hacmi yüzde 8,52 artarak 31 milyar 239 milyon dolar seviyesine yükselirken, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 66,4 oldu.

Koronavirüs en yoğun olduğu nisan ayında 8 milyar 975 milyon dolar olan ihracat, normalleşme adımları sonrasında mayıs ayında 9 milyar 956 milyon dolara, haziran ayında 13 milyar 462 milyon dolara ve temmuz ayında 15 milyar 12 milyon dolara yükselmişti. Ağustos ayında ise ihracattaki yükselişin hızı kesilince yaklaşık 3 milyar dolar düzeyinde gerileme yaşandı ve 12 milyar 463 milyon dolar tutarında ihracat yapıldı.

Son 12 aya ilişkin dış ticaret verilerine bakıldığında ihracat bir önceki yıla göre yüzde 8,09 oranında azalış ile toplam 165 milyar 792 milyon dolar, ithalat ise yüzde 2,69 oranında artış ile 208 milyar 781 milyon dolar oldu.

Ağustos ayında en fazla ithalat 14 milyar 469 milyon dolar ile ham madde grubunda yapıldı. Bu da ihracata dönük üretimin ithalata bağımlılığını teyit ediyor. Dolayısıyla kur artışlarının üretim maliyetleri üzerindeki negatif etkisinin yansımalarının işareti.

Hazine ve Maliye Bakanı 2018 ve 2019'da döviz kurlarındaki yükselişi dış güçlerin oyunu olarak izah ederek tepelerine yumruğu indirdiklerini dile getiriyordu. Merkez Bankası ve kamu bankalarının 100 milyar doları bulan ucuz döviz satışlarına rağmen son bir aydan bu yana döviz kurlarının yeniden tırmanışa geçmesini bu defa önemsiz bir gelişme olarak sunuyor. Maaşların dolarla ödenmediğini ifade eden Bakan, TL'nin değer kaybının da sorun yaratmayacağını aksine 'rekabetçi kur' sayesinde Türkiye ekonomisinin canlanarak büyüyeceğini öne sürüyor.

Oysa dış ticaret verilerinin de ortaya koyduğu gibi Türkiye ekonomisinin ve sanayisinin üretimi ağırlıklı ithal hammaddeye, ara malı, yatırım malına bağımlı. Kur artışıyla yükselen ithal girdi maliyetlerinin fiyatlara yansıtılması, fiyat artışlarının, zamların yaşanması, enflasyonun yükselişe geçmesi kaçınılmaz. Bakanın rekabetçi kur söylemini tezip eden gelişme ise ihracattaki düşüşle kendisini gösteriyor. Türk ihraç ürünlerinin fiyatlarının TL'deki değer kaybı ve kurdaki yükselişle birlikte ucuzlaması, rekabetçi hale gelmesi ve ihraç mallarına talebin artması beklenirken ihracat geriliyor. Turizmdeki ağır döviz geliri kayıplarından sonra ihracatta da düşüş yaşanması, ihracat gelirlerinin azalması Türkiye'deki döviz kıtlığını, krizini derinleştirecek, tetikleyecek bir gelişme.

Dış ticarete ağustos ayı tablosu önümüzdeki aylara ilişkin olarak döviz gelirleri ve bankacılık sektörünün, özel sektörün döviz borçlarının çevrilmesi, bir yıl içinde vadesi gelecek 160 milyar dolar aşkın döviz borcunun geri ödenmesi açısından tehlike sinyalleri veriyor.

Kaldı ki Sayın Bakanın savunduğu rekabetçi kurun, TL'deki değer kaybının ihracatı artırmadığı görülüyor. Bunun da nedeni korona salgını nedeniyle Türkiye ekonomisinin daralması gibi ithalatçı ülkelerin, Türk ihraç ürünlerini talep eden ülkelerin ekonomilerinde de sert daralma ve küçülmelerin yaşanıyor olması. Hemen tüm dünya ülkelerinde özellikle ikinci çeyrekte Çin dışında yüksek oranlı ekonomik küçülmeler yaşanırken bu hem iç talebi hem de dış talebi büyük ölçüde olumsuz etkiliyor. İthalat siparişlerindeki düşüşü beraberinde getiriyor.

AB ekonomilerinin yüzde 12'nin üzerinde, Almanya'nın yüzde 11 düzeyinde daralma yaşadığı dikkate alındığında en büyük ihraç pazarımız olan AB ülkelerine ihracatın düşeceği apaçık ortada!

İktidarın kurlardaki yükselişi, TL'nin alım gücündeki değer kaybını gizlemek için dile getirdiği rekabetçi kur tezi mevcut iç ve dış ekonomik koşullarda doğruluk payı olmayan, gerçekçi değerlendirmelerden uzak bir söylem olarak ağustos ayı dış ticaret verileriyle tekzip ediliyor.

Fitch Ratings, 20 Türk Bankası ve Varlık Fonu'nun Görünümünü Negatife Çevirdi!

Bankacılık sektörünün risklerinin arttığı dile getirilen Fitch Ratings, raporunda 20 Türk bankasının kredi notu görünümünü durağandan negatife çevirdi!

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, önceki hafta Türkiye'nin kredi notu görünümünü 'Negatif'e çevirmesinin ardından, kurumsal notun ülke notundan yüksek olamayacağı ilkesi çerçevesinde Türk bankalarının kredi notu görünümünü de aynı şekilde düşürdü.

Fitch'ten yapılan açıklamada, 20 Türk bankası ve bunların iştirakleriyle, kamu bankalarının da içinde yer aldığı Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) görünümünün 'Durağan'dan 'Negatif'e indirildiği duyuruldu.

Fitch Ratings, 'döviz rezervlerinin tükenmesi, zayıf para politikası, negatif reel faiz oranları ve kısmen güçlü kredi teşvikinin tetiklediği yüksek cari açığın, dış finansman risklerini artırdığı' gerekçesiyle Türkiye'nin ülke kredi notunun 'BB-(eksi)' olarak teyit edildiğini görünümün negatife dönüştürüldüğünü açıklamıştı.

Türkiye raporunda bankacılık sektörünün içinde bulunduğu risklerin de arttığı, finans sektörünün dış kredi yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde sıkıntılar yaşanabileceği öne sürülürken, MB rezervlerinin ekside olmasının ve dış finansman temininde ortaya çıkan sıkıntılı tablonun mevcut riskleri daha da büyüttüğü görüşüne yer verildi.

Bankaların kredi genişlemesine zorlanmasının bilançolarındaki riskleri yaygınlaştırdığı değerlendirildiğini yapan Fitch, tahsil edilemeyen alacaklardaki büyümenin ve kredi dönüşlerindeki yavaşlamanın bankacılık sektörü açısından ciddi bir tehlike oluşturacağını vurguladı.

Kamu bankalarının yanı sıra önceki hafta kamu bankalarının çatısı altındaki ve iştiraki konumundaki 6 sigorta şirketi tek çatı altında toplanarak TVF'ye devredildi. Bu gelişme gerek Türk bankacılık sektörünün gerekse TVF bünyesindeki kamu varlıklarının piyasa değerini olumsuz etkileyerek aşağı çekecek ve risk algısını artıracak bir süreci başlatabilir!

Ağustos'ta Aylık Yüzde 0,86, Yıllık Yüzde 11,77 Olarak Açıklanan TÜFE, Piyasa ve Pazar Gerçekleriyle Örtüşmüyor!

Ağustos'ta aylık yüzde 0,86, yıllık yüzde 11,77 olarak açıklanan TÜFE, piyasa ve pazar gerçekleriyle örtüşmüyor. Eylül ayından itibaren çok daha sert enflasyon artışlarının işaretlerini veriyor!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ağustosta aylık TÜFE enflasyon artışını yüzde 0,86 olarak açıkladı. Beklentilerin aylık yüzde 1-1,5 düzeyinde olmasına karşılık yüzde 1'in altında açıklanan aylık artış sonrasında geçen yılın aynı ayına göre yıllık enflasyon yüzde 11,77 olarak duyuruldu.

Buna karşılık Merkez Bankası'nın enflasyon öngörülerinde belirleyici olan çekirdek enflasyonun yüzde 11'i aşması yanında, Yİ-ÜFE artışın aylık yüzde 2,35'e, yıllık 11,53'e yükselmesi, önümüzdeki eylül ayından itibaren enflasyonun daha sert şekilde yükseleceğinin işareti.

Ağustos ayının son haftasında tırmanışa geçerek 7,45 TL'ye kadar yükselen kur artışları ve bundan kaynaklanan maliyet artışları açıklanan enflasyon rakamına yansımada. Nitekim Yİ-ÜFE'de aylık artış yüzde 2,35 iken TÜFE'de aylık enflasyonun bunun üçte biri düzeyinde ve yüzde 0,86 olarak açıklanması, üretici fiyatlarındaki yükselişin perakende fiyatlara yansımadağın gösteriyor.

30 Ağustos'ta otomobillerden alınan Özel Tüketim Vergisi'nin (ÖTV) Cumhurbaşkanı kararıyla yüklü miktarda artırılarak hemen yürürlüğe konulması da ağustos enflasyonuna yansımada. ÖTV artışından sonra hemen tüm otomobil fiyatlarında yüzde 35-50 düzeyinde zam ve fiyat artışları oldu. Dolayısıyla kur, üretici enflasyonu ve ÖTV zamlarından kaynaklanan enflasyon artışı Eylül ve izleyen aylarda gerçek yansımadağın gösterecek.

MB, politika faizini dört aydan bu yana yüzde 8,25'te sabit tutarken, dolaylı yöntemlerle, geleneksel aylık repo ihalelerinde ise yüzde 10 dolayında bir faizle bankaları fonluyor. MB'nin örtülü faiz artışlarıyla yüzde 10 düzeyine çıkarttığı fonlama faizi de yüzde 8,25'te sabitlediği politika faizi de belirttiğim unsurların henüz yansımadağın yüzde 11,77'lik enflasyon karşısında negatif halde. Fonlama faizi enflasyonun yaklaşık 2 puan, politika faizi de yaklaşık 4 puan enflasyonun gerisinde.

O yüzden de hem TL mevduatı hem de TL yatırım araçları enflasyon karşısında cazip olmaktan çıkmış durumda, yatırımcılar da dövize ve altına hücum ediyor. Bu sürdürülemez bir tablo. Ağustos ayında enflasyonun yüzde 12'ye yaklaşması iktidarın ve ekonomi yönetiminin iddia ettiği gibi yılın tek haneli enflasyonla kapatılması ihtimalini de tümüyle ortadan kaldırdı.

Dört ayda aylık enflasyon sıfır bile olsa 2020 yılı yüzde 11,77'lik oranla kapanacak. Dolayısıyla tek haneli enflasyon iddiasının tutturulabilmesi için dört ay boyunca aylık enflasyonun eksiye olması, fiyatların düşüşe geçmesi ve TÜFE'nin en az 3 puan gerilemesi gerekiyor. Oysa mevcut tablo Eylül ayında en az yüzde 1,5-2 düzeyinde bir aylık enflasyon artışının olacağını, büyük ihtimalle Ekim ve Kasım aylarında da gidişin yukarı yönlü gerçekleşeceğini gösteriyor.

Merkez Bankasının ve bankaların eksi rezerv tablosu, ihracat gelirlerindeki azalmayla tetiklenebilecek yeni bir kur ve döviz krizi ve salgındaki hızlı yükselişle ekonomide yeniden kısmi bir kapanma döneminin yaşanması durumunda ise yılsonunda hem çift hanede hem de yüzde 14-15'in üzerinde bir enflasyonun yaşanması ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerekiyor.

Türkiye Ekonomisi Yılın İkinci Çeyreğinde Yüzde 9,9 Küçüldü!

Korona salgını nedeniyle ülke ekonomilerinde küçülmeler yaşanıyor. Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 9,9 küçüldü. İktidarın yılı pozitif büyüme hızı ile kapatma vaadi gerçekçi görünmüyor!

Türkiye ekonomisi ikinci çeyrekte yüzde 9,9 küçüldü. 3 ve 4'üncü çeyreklerde önemli bir ekonomik performans sergilenemediği takdirde bu yılın önemli oranda bir küçülme ile yaşanması ihtimali yüksek görünüyor. İktidarın dünyadan pozitif ayrışma ve yılı artı büyüme ile kapatma iddiası mevcut veriler ışığında inandırıcı olmaktan uzak.

Öncelikle eksi büyüme hızının çift hanenin altında kalması ve hesapların bu şekilde çıkması için TÜİK'in özel bir çaba sarf ettiği anlaşılıyor. Ağırlıklı beklentiler yüzde en az yüzde 10 ve üzerinde bir küçülme yönündeydi. Hizmetler sektörünün yüzde 25, sanayinin yüzde 16,5 daraldığı 2. çeyrekte, toplam GSYH küçülmesinin yüzde 9,9'da kalması, verilerle ilgili güvenilirlik iddialarının yeniden tartışılmasına neden oluyor!

TÜİK'in açıklamasında yer alan aşağıdaki ifadeler aslında küçülmenin nasıl olup da tek hanede kaldığının ipuçlarını veriyor: "Kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği ödemeleri; üretimin devam etmesi, mevcut işgücünün korunmasıyla üretim faktörlerine yapılan ödemeler açısından işverenleri desteklemesi nedeniyle kolektif bir fayda yarattığından, çalışanlara yapılan sosyal güvenlik ödemeleri ve üretim üzerindeki diğer sübvansiyon olarak hesaplara dahil edilmiştir."

COVID 19 salgını nedeniyle işsiz kalan, işyeri kapanan, gelirden yoksun konuma gelen yaklaşık 10 milyon kişiye İşsizlik Sigortası Fonu'ndan (İSF) yapılan kısa çalışma ödeneği ve nakdi destek ödemeleriyle yaratılan tüketim ve harcama kapasitesi, küçülmenin daha da yüksek çıkmasını bir ölçüde frenlemiş görünüyor.

2. Çeyrek Büyüme Verileri Türkiye Ekonomisi İçin İki Büyük Riskin Sinyalini Veriyor!

2. Çeyrek büyüme verileri, Türkiye ekonomisinin yakın ve orta vadeli geleceği için iki büyük risk taşıyor. Birincisi, Türkiye ekonomisinin büyüme potansiyelini hızla yitirmesi! İkincisi, küçülmeye rağmen Cari Açık!

Rutin olarak OVP'de ilan edilen yüzde 5'lik büyüme hızı hedefi yıllardır tutturulamıyor. Yani koronavirüs salgını nedeniyle ortaya çıkan eksi büyüme olağan kabul edilse de asıl sorun, Türkiye ekonomisinin sadece salgın etkisiyle değil, çok önceden var olan kronik sorunlarından ötürü son 2-3 yıldan bu yana büyüyememesi.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne (CHS) geçişin ardından OVP'nin adı Yeni Ekonomi Programı (YEP) olarak değiştirilerek 2018-2021 dönemi için üç yıllık hedefler ilan edilmişti. YEP ile yüzde 5 ve üzerinde büyüme iddiası terk edilirken, 2018'de yüzde 3,8, 2019'da yüzde 2,3, 2020'de yüzde 3,5 ve 2021'de yüzde 5 oranında ekonomik büyüme öngörüldü. 2018'de yapılan tüm revizyonlara rağmen yüzde 3 büyümeyle hedefin yaklaşık 1 puan altında kalındı. 2019'da ise gerçekleşen yüzde 0,9'luk büyüme hedefin 1,4 puan altında. 2020'de öngörülen yüzde 3,5 büyümenin de geçersiz hale geldiği, açıklanan 2. Çeyrek verisiyle netleşti. Şayet 3 ve 4. Çeyreklerde nispi bir toparlanma sağlanabilirse, hızla artan korona vakaları yeni bir ekonomik kapanmaya neden olmazsa, en iyimser tahminle yüzde 1-3 arasında eksi büyüme-daralmayla yılın kapanacağı anlaşılıyor.

Kısa Çalışma Ödeneği ve Ücretsiz İzin Uygulaması 2 Ay Daha Uzatıldı

31 Ağustos'ta sona eren Kısa Çalışma Ödeneği Cumhurbaşkanı kararı ile iki ay daha uzatıldı.

Kısa çalışma ödeneği kapsamında çalışanlar Eylül ve Ekim aylarında da tam maaş alamayacak, brüt ücretlerinin %60'ını almaya devam edecek.

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, kısa çalışma ödeneği uygulamasının başladığı tarihten itibaren 3 milyon 576 bin 805 kişi bu ödenekten yararlandı. Temmuz ayında 1 milyon 595 bin 467 kişi ödenekten yararlanmaya devam etti.

Kısa çalışma ödeneğinin Aralık 2020'ye kadar uzatılmasında yetkili merci cumhurbaşkanlığıdır.

Son olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzası ile işten çıkarma yasağı iki ay daha uzatılmış ve böylece 17 Kasım 2020 tarihine kadar çalışanlar tekrar aylık 1170 TL'ye muhtaç bırakılmıştır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı verilerine göre bu kanun kapsamında bugüne kadar 1,9 milyon çalışan ücretsiz izne çıkartılmıştır. Kanun kapsamında 1,9 milyon işçi günlük 39,24 TL nakdi ücret ile geçimini sağlamak zorunda kalmıştır.

23.07.2020 tarihli 7252 sayılı kanun ile Cumhurbaşkanına verilen, işten çıkarma yasağı ve işverenin işçiyi tamamen veya kısmen üç aylık süreyi geçmemek üzere ücretsiz izne çıkarabilmesine ilişkin süreleri altı aya kadar uzatma yetkisi de "her defasında en fazla üçer aylık sürelerle ve 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatma" yetkisine dönüştürülmüştür.

Kısa çalışma ödeneğine dahil olan süreler ile ücretsiz izne çıkartılanların uzun dönemli sigorta kollarının primleri devlet ve işveren tarafından karşılanmıyor. Bu durum çalışanların ilerleyen dönemlerde emeklilik tarihlerinin ötelenmesine yol açıyor.

Ağustos Ayında En Az 208 İşçi Hayatını Kaybetti

İSİG Meclisi verilerine göre Ağustos ayında en az 208 işçi hayatını kaybetti.

İşçilerin %25'i yani 52'si Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

Bu yılın ilk sekiz ayında en az 1306 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.

Ağustos ayında hayatını kaybeden işçilerin 16'sı kadın işçi, 192'si erkek işçilerden oluştu.

Yine Ağustos ayı içerisinde 7 çocuk işçi can verdi. Çocuk işçi cinayetleri tarım ve metal işkollarında gerçekleşti.

51 yaş ve üstünde ise çalışırken ölen çalışanların sayısı 61 olarak kayıtlara geçti.

SARAY İLE ÜLKENİN GERÇEKLERİ ARASINDA FERSAH FERSAH FARK VAR

Ülkemizin Geleceğinde CHP Var

Cumhuriyet Halk Partisi, Kurtuluş Savaşı'nı örgütleyen ve yürüten Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin devamı olarak, Mustafa Kemal Atatürk tarafından tam 97 yıl önce, 9 Eylül 1923'te kuruldu. Kurulduğu ilk günden itibaren de, Cumhuriyetimizin aydınlanma ve ülkemizin çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkma mücadelesinin öncüsü oldu. Ebedi Genel Başkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Cumhuriyetle beraber iki büyük eserimden biridir" dediği, Türkiye ve dünya siyasetinin en uzun ömürlü partilerinden biri olan Cumhuriyet Halk Partisi; güçlü kökleri, bir asır boyunca, en sert rüzgârlara karşı durabilmiş sağlam gövdesi ve ülkemiz için her zaman umut olan yeni filizleriyle, içeride ve dışarıda milletimizin hakkını, hukukunu yılmadan savunmaya devam ediyor, devam edecek. CHP, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğinde de var olmayı sürdürecektir. 97 yıl önce, Ulusal Kurtuluş Savaşımızın Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının kurduğu Partimizi; "Erdemli ve onurlu" mücadelesinden hiçbir güç geriye çeviremeyecektir.

Saray İle Ülkenin Gerçekleri Arasında Fersah Fersah Fark Var

Derler ki, "Hoşa giden yalanlar bir anda yutulur, ama acı gerçekler yudum yudum içilir..." Tek kişilik saray hükümeti, vatandaşlarımızın yaşadığı acıları ve gerçekleri, gerçek-ötesi popülist siyasetle, algı yönetimiyle, hoşa gidecek yalanlara dönüştürüp, millete tek seferde yutturmaya çalışıyor. Hafta sonunda söyledikleriyle Saray, yine Teyyo Pehlivan'a rahmet okuttu. Dönemlerinde ülkemizin, "Demokraside ve ekonomide" nasıl yükseldiğini ballandıra ballandıra anlattı. Bugün de "ekonomi rayında" dedi. Oysa Saray'daki sırça köşklerinden görünen ile ülkemizin gerçek manzarası arasında fersah fersah fark var.

Endekslere Bakmaya Gerek Yok, Olanlara Baksak Yeter

Son iki yılda işbaşına gelen bu ucube tek adam vesayet rejimi, milletimize açık söylüyorum gün yüzü göstermedi, hem demokraside, hem de ekonomide hızla geriledik. Türkiye son iki yılda; Demokrasi Endeksi'nde 10 sıra birden düştü. Ülkemiz artık demokrasi olarak değil, "Hibrit Rejim" olarak tanımlanıyor. Bulduğumuz yerden 3 sıra daha gerilersek, "Otoriter rejimler" ligine düşeceğiz...

Aslında, demokratik zemindeki kaymayı anlamak için her hangi bir endekse de bakmaya ihtiyacımız yok. Her gün yeni bir anti demokratik karar veya eylemle karşı karşıya kalıyoruz. Kâh özgür medya keyfi kararlarla susturuluyor, kâh milletin seçtiği belediye başkanları mahkeme kararı olmadan görevden alınıyor, kâh belediye başkanlarının yetkileri, kaynakları budanıyor, kâh milletin sırtına bir gecede vergiler yükleniyor, bu vergilerle “Milletin şerefli annelerine küfreden” müteahhitlere, adrese teslim ihaleler dağıtılıyor. Kâh Saray hükümetine muhalefet edenler haksız, hukuksuz hapse atılıyor. Yıllarca zindanlarda tutuluyor.

Erişim Engeli Haberine de Erişim Engeli

Sadece son dönemde yaşadıklarımıza bir bakın: Ortada doğru dürüst bir yasal gerekçe olmadan Oda TV internet sitesi kapatılıyor. Sarayın emrindeki RTÜK, Diyanet İşleri’ni ve Erdoğan’ı eleştiren Tele-1’in ekranlarını karartırken, ülkenin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e, Atamızın kabrine hakaret eden müptezel kanala, adeta ödül gibi idari para cezası vererek işi geçiştiriyor. Saray efradıyla ilgili haberlere önce erişim engeli getiriliyor. Bu da yetmiyor, bu erişim engeli haberine de erişim engeli getiriliyor.

Kafa Kesene Layık Görülen Hukuk, Muhalefet Edene Layık Görülüyor

Müeyesser Yıldız, Barış Pehlivan, Hülya Kılınc, Murat Ağirel gibi gazeteciler haksız yere, somut bir delil olmadan, iddianame olmadan zindanlara atılıyor, yargı eliyle terbiye edilmek isteniyor. Ama diğer tarafta, kafa kesen IŞİD terör örgütünün Türkiye Emiri olduğu söylenen bir şahıs, “Somut delil yok” denerek 10 defa serbest bırakılıyor. Bu ülkede, kafa kesenlere layık görülen hukuk, Saraya muhalefet edenlere layık görülüyor. Ama buradan açıkça ifade edeyim, zalim, zulmüyle beraber zevalini de hızlandırıyor. Demokrasinin olmazsa olmazı, kuvvetler ayrılığıdır, sağlam bir hukuk devletidir. Son iki yılda Türkiye; Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 6 sıra birden gerilemiştir. Şu anda dünyadaki 128 ülke içinde, “Hukukun üstünlüğü” konusunda 107. sıradayız. Yani dibin de dibindeyiz. Yargı, sarayın siyasi sopolasına dönüşmüş durumda.

Orta Vadeli Program Ortada Yok

Hukuk demişken... Ortada bir 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu var. Bu kanuna göre; ülkemizde bütçe süreci, her yıl Orta Vadeli Program’ın yayınlanmasıyla başlar. Aynı Kanun’un 16. Maddesine göre Orta Vadeli Program, en geç Eylül ayının ilk haftasının sonuna kadar yayımlanır. Bunu da kendileri ertelediler. Bugün 7 Eylül... Eylül ayının ilk Pazar günü de düdü ve geçti... Ama Orta Vadeli Program’dan haber yok. Bunu her yıl söylemekten biz usandık, onlar dinlemekten usanmadı. TBMM’nin çıkardığı kanunlara en başta idarenin, yürütme organının uyması gerekir. Ama saray yasalara uymamayı alışkanlık haline getirdi. Parlatmentonun en temel varlık sebebi bütçe yapmaktır. Sarayın sosyete damadına soruyoruz: Orta Vadeli Program nerede? Ne zaman yayımlanacak? Bir sürü atmalar, tutmalar ama yapmaları gereken, yayımlamakla mükellef oldukları doküman hala ortada yok.

Yolsuzluk Liginde Rakiplerimiz: Ekvador, Sri Lanka, Etopya, Gambiya

Demokrasinin ve hukukun olduğu bir ülkede kanunlar harfiyen uygulanır. Hukuk devletinin olduğu, düzgün işlediği bir ülkede, yönetenler hesap verir. Yolsuzluk olmaz. Olursa da yapanlar tekrar söylüyorum hesabını verir. Türkiye bu ucube rejim yönetiminde, Yolsuzluk Algısı Endeksi’nde de 10 sıra birden gerilemiş. Çok üzülerek söylüyorum, bu alandaki rakiplerimiz: Ekvador, Sri Lanka, Etopya, Gambiya gibi ülkeler... Türkiye’nin vesayet rejimine geçişinin ardından, uluslararası sıralamalardaki çöküşü bütün bu verilerle ortada...

Ekonomi Tepe Taklak Giderken, Saray “Ekonomi Rayında” Diyor

Hukuk devleti ve demokrasi olmadan güven olmuyor, güven olmadan yatırım olmuyor. Yatırım olmayınca, yeni iş imkânları yaratılmıyor. İş olmayınca da aş olmuyor. Hukuksuzluk, vatandaşlarımızın cebini ve mutfaktaki tencereyi vuruyor. Saray’ın yaratmaya çalıştığı “ekonomi rayında” algısının aksine, son iki yılda ekonomimiz tepe taklak gidiyor. Bir yanda işsizlik, bir yanda hayat pahalılığı, vatandaşlarımızı ezip geçiyor. TÜİK’in kendisinden başka kimseye güven vermeyen rakamlarıyla dahi, dünyada en yüksek enflasyona sahip ülkeler liginde ilk 20’deyiz. Millet salgında perişan oldu, kısa çalışma, ücretsiz izin dinerek emekçilerimizin maaşları kuşa döndürüldü. O maaşları da emekçilerimizin kumbarası olan İşsizlik Fonundan ödüyorlar. İnsanlarımız açlık sınırının yarısı kadar bir parayla, 1.168 lirayla yaşama tutunmaya çalışıyorlar. Durum bu, Ankara’da ekmeğe zam geliyor. Saray sakinlerinden çıt yok. Belli ki ülkede olan biteni, “Ekmek bulamazlarsa pasta yesinler” diyerek izliyorlar.

Ekonomi Tutmadı, Yeni Hedef 10 Büyük “Devletten” Biri Olmak

Saray ve sosyete damadı daha geçen yıl 2,5 milyon kişiye iş ve istihdam sözü verdi. Son iki yılda buna karşılık işi, gücü olan 3 milyon 208 bin yurttaşımız işini kaybetti. 2,5 milyon iş nerede, 3 milyon 208 bin işini kaybeden yurttaş nerede?

İşsiz yurttaşlarımızın sayısı 10,5 milyonu aştı. 5 milyonu aşkın vatandaşımızda çalışıyor görünüyor ama iş başında değil. Bu ucube rejime geçildiğinden beri milli gelirimiz 145 milyar dolar eridi. Dünyanın en büyük 17 ekonomisiydik, iki yılda 19. sıraya düştük. Bu gidişle ilk 20'den de düşeceğiz. Öyle anlaşılıyor ki ilk 10 ekonomi hedefi Sarayın gündeminden düştü. Sarayın kibirlisi hafta sonu yeni bir hedef koydu. Şimdi "10 büyük devletten biri olacağız" demeye başladı. Millet çöp konteynerlerinden ekmek ararken, bunların Saraylarındaki tek bir musluğun fiyatı, dört asgari ücrete bedelken ne 10 büyük ekonomiden biri oluruz ne de 10 büyük devletten biri... Lafla, peynir gemisi yürümez...

Kamuya Atamalarda Tacizci Din Bezirganının Referansı Geçerli

Gazi Mustafa Kemal Atatürk daha 1923'te, nasıl büyük devlet olunacağını söylüyor: "Birçok âlimler, düşünürler, girişimciler zaman zaman, bu vatani bayındır hale getirmeye, gerçek kurtuluşa eristirmeye çalışmışlardır. Bazıları bütün kalpleriyle, vicdanlarıyla çalışmışlardır. Hâlbuki netice, bir muvaffakiyet göstermiyor. Acaba bunun sebebi nedir? Efendiler, bunun sebebi, şimdiye kadar memlekette bir devlet siyaseti, devlet programı değil, şahsi siyaset, fikirlere göre değişen programlar takip olunmasıdır." Memleketi keyfine göre, "Şahsım" siyasetiyle, bir aile şirketi gibi yöneteceksin, sonra da "ilk on devlet arasına gireceğim" diye millete umut vereceksin. Bugün dış politika, milli savunma, milli eğitim gibi milli ve partiler üstü olması gereken konularda dahi işler "şahsım hükümetinin" keyfine göre yürütülüyor. Türkiye, bölgesinde bir başına kaldı, en haklı davalarını bile dünyaya anlatmakta sıkıntı çekiyor, askerlerimiz bir cepheden diğerine sürekli taşınıyor, çocuklarımız üniversite sınavında 40 matematik sorusundan, sadece 5'ini cevaplayabiliyorlar, insanlarımız işsiz, aç, yorgun, umutsuz, devlette liyakat diye bir şey kalmamış. Devlet protokolde çocuk tacizcisi din bezirganları oturuyor, kamuya atamalarda liyakat değil, bu tacizcilerin referansları geçerli oluyor.

Komik Yetmez, Trajikomik

Ucube tek adam vesayet rejimiyle, bırakın dünyada 10 büyük devlet arasına girmeyi ciddi devletler liginden de düşeceğiz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti elbette büyük bir devlettir. Tek adam vesayet rejimini sandıkta tasfiye ettikten sonra, istişareyle, toplumsal uzlaşmayla, ülkemizin içine düşürüldüğü bu sıkıntıdan kurtulacağına eminiz. Büyük devlet; güçlü bir demokrasiyle olur, adalet ve hukukun üstünlüğüyle olur, güçlü bir ekonomiyle olur, iyi eğitilmiş, öz güvene sahip gençlerle olur. Demokrasimizi katledenlerin, adaleti bitirenlerin, eğitimi ve ekonomiyi perişan edenlerin, şimdi ülkemizi dünyadaki 10 büyük devlet arasına sokma vaadi komiktir. Komik de değil, yetmez traji-komiktir.

IMF Kapısını Çalan Son Başbakan Kendisi

Ama dillerinin kemiği yok. Sarayın kibirlisi hafta sonu hızını alamadı, "Türkiye'nin ayaklarına takılan ekonomik prangayı parçalayıp kenara attık" deyiverdi. Sarayın kibirlisi ve sosyete damadı, bugünde çıkmış 23,5 milyar dolar IMF borcunu ödedik diye böbürleniyorlar. O borcun yarısını alan bir kere kendisi... yetmez IMF kapısını en son çalan Başbakan da kendisi... Ama her şeyden önemlisi, 23,5 milyar dolar borcu ödemekle övünüyor ama geldiğinde, 129 milyar dolar olan Türkiye'nin dış borcunu, 431 milyar dolara çıkardığından bahsetmiyor. Millettin kara gün parasına, Merkez Bankası'nın ihtiyat akçesine el koyup, yandaş müteahhitleri besleyen kendisi. Faizcilere ucuz dolar avro satıp, Türkiye'nin rezervlerini güneş görmüş kar gibi eriten kendisi...

Bu Tehditler Parmak Sallamak Değil mi?

Kaç defa "Aman yapmayın, borç alan emir alır" diye kendisini uyardık... Orali dahi olmadı. Peki, ne oldu? Şimdi ABD'den "dostu Trump", emri veriyor, Sarayın kibirlisi de "Bu can bu tende oldukça alamazsın" dediği rahibi, bir gecede iadeli taahhütlü Oval Ofis'e yolluyor. Seçim döneminde de Trump, bu rahip meselesi üzerinden propaganda yapıyor. Rahip için seçim filmleri çektiyor. Trump, "Erdoğan benim sözümü dinler" diyor. Cumhurbaşkanlığı makamıyla alay ediyor. Sarayın kibirlisinin gıki çıkabiliyor mu? Hayır. Yine ABD Senatosu, Sarayı "Mal varlığını sorgularım" diye tehdit ediyor. Suriye'deki Barış Pınarı Harekâtı apar topar durduruluyor. Bu ne biçim "prangaları" söküp atmak? En son AB Konseyi Başkanı çıkıyor, Doğu Akdeniz'in ısındığı şu günlerde, Türkiye'ye karşı "havuç-sopa yöntemine başvuracaklarını" söylüyor. Şimdi yani istediklerini yaparsak havuç verecekler ödüllendirecekler, yapmazsak sopayla cezalandıracaklar. Bu ne cüret... ama Saray'ın ağzında "Kimse Türkiye'ye parmak sallayamaz" lafları. Parmak sallayamaz da bunlar ne? Bu tehditler, Türkiye'ye parmak sallamak değil mi? Siz de bu parmak sallayanlara, tehdit edenlere, sopa gösterenlere istedikleri her şeyi veriyorsunuz. Sonra da çıkıp bir araba dolusu laf-ı güzaf... Milletten karnı, bu boş laflara tok. Ne prangaları parçalayıp atması, milletten iki ayağına birden prangayı bağladınız.

İçeride Dünya Lideri, Dışarıda Pısmış Kedi

İçeride “dünya lideri”, dışarıda “pısmış kedi” olan Saray, sanırız anlattığı hikâyelere kendisi de inanmıyordu. Öyle ya... iddia ettikleri gibi ülkemizi “bölgesel ve küresel bir güç” yapan bir hükümetten, en azından şu salgın döneminde, vatandaşlarına 5 maskeyi ücretsiz dağıtması beklenirdik. Yapabildiler mi, dağıtabildiler mi? Hayır. 40 yıldır kendisine vergi ödeyen esnafa, 40 gün bakabilmesini beklerdik. Yapabildiler mi? Hayır. Vatandaşa karşılıksız destek vermelerini beklerdik. Verebildiler mi? Hayır. Ne yaptılar? Destek vereceklerine IBAN numarası gönderip, bağış istediler.

340 Milyon TL Nire, 15 Milyon TL Nire

Bağış deyince... Bunların bağış konusunda sabıkası kabarık... Hatırlayacaksınız, 15 Temmuz şehitlerinin yakınları ve gaziler için 300 milyon TL’den fazla para toplanmıştı. Faiziyle hesap edersek 340 milyon TL’ye yakın bir paradan bahsediyoruz. 4 yıl geçti, yok vakıf kuracağız, yok kurduk dağıtacağız, şöyle yapacağız, böyle yapacağız derken, şehit yakınları ve gaziler için toplanan paradan ancak 15 milyon TL’si dağıtılmış. Sarayın sevdiği şekliyle söylersek: 340 milyon TL nire... 15 milyon TL nire... Neden bu paraları şehit yakınlarına ve gazilere dağıtmıyorsunuz? Neden zamana oynuyorsunuz? Cevap yok.

Doğrudan Gelir Desteğinde, G-20’nin Sonucusuyuz

Devam ediyoruz... Salgın döneminde, bütçeden yapılan ilave harcama veya vazgeçilen gelirler Milli Gelirin yüzde 1’ini bile bulmuyor. Saray, G-20 hükümetleri içerisinde, vatandaşlarına en az doğrudan gelir desteği veren hükümet. Esnafa, tüccara, vatandaşa “destek” diye “borç” verdiler. Onu da herkese vermediler. Bize bu konuda çok ciddi şikâyetler geliyor. Bu kürsüden defalarca söyledik. Ama benzer şikâyetler anlaşılan TBMM’ye bağlı Kamu Denetçiliği Kurumuna da yapılmış. Vatandaşlarımızın, salgın döneminde, kamu bankalarından kredi alamadığı yönünde çok yoğun şikâyetler varmış. Kredi alabilen bir kısım vatandaşlarımız ise şimdi ödeme vakti yaklaştıkça kara kara düşünüyorlar.

Sorumluluk Yakar Top Oldu

Bu salgında milletin sadece cüzdanı değil, canı da tehdit altında. Salgında can kayıpları yeniden artmaya başlayınca, sorumluluk yakar top oldu. Kimse bu topu elinde tutmak istemiyor. İlk Bilim Kurulu üyeleri, “Alınan kararlarda bizim rolümüz yok” dedi. Sonra Sağlık Bakanı çıktı “Düğün salonlarının açılmasını ben istemedim” dedi. Peki, salgınla mücadelede alınan kararları Bilim Kurulu almıyorsa, Sağlık Bakanı almıyorsa kim bu kararları alıyor? Demek ki Sarayın kibirlisi... Şimdi sarayın kibirlisi de çıkmış milleti suçluyor. Sanki daha bir hafta önce Giresun’da vatandaşlarımızı balık istifi şeklinde meydana toplayan kendisi değilmiş gibi... “Düğünlerde dikkat diyoruz, uyulmuyor. Mesafe diyoruz, uyulmuyor. Maske diyoruz, uyulmuyor” diye sorumluluğu yine vatandaşın üstüne yıkmaya kalkıyor.

Yasa, Hukuk, Ceza Bir Tek Fakire Fukaraya İşliyor

Tabi işin bir de diğer yüzü var: Vatandaşın düğününe 1 saat sınırı konuyor, yemek vermek yasak, açık içecek ikram etmek yasak deniyor. İstanbul’da “sosyal mesafeyi hiçe sayarak kına yaptınız” diye 11 kişiye 35 bin TL ceza kesiliyor. Fakat AK Parti’nin milletvekili, devlet erkanının önünde, hiçbir kural ve sınıra uymayarak 1.500 kişilik düğün yapıyor. AK Parti milletvekilinin savunmasına ise “Özrü kabahatinden büyük mü” diyelim, “Kaş yapayım derken göz çıkarmış” mı diyelim bilemedik. Beyefendi diyor ki, “Pişman değilim, oğlumu evlendirdim. Gelene ‘gelme’ diyemem ki. Uzaktan gelen misafirlerimiz olduğu için yemek ikramı da yaptık.” Bir de gülüyor, “Ben Ağrılıyım, yapmasan, ‘Bir yemek yedirmeden yolladı’ derler” diye ekliyor. Bu ülkede yasa, hukuk, ceza bir tek fakir, fukara milletimize mi işliyor? Sağlık Bakanı, bu konuda bir şey diyebilecek mi? Yoksa Erdoğan’ın Giresun mitingde yaptığı gibi kör, sağır ve dilsiz rolünü mü oynayacak?

Sağlık Bakanının Rakamları TÜİK’in Rakamlarına Benzedi

Zor geçen yaz aylarını yavaş, yavaş geride bırakıyoruz. Yaz bitiyor ama ülkenin yakıcı sorunlarının harareti bir türlü düşmüyor. Bir yanda yeniden zirve yapan salgın, diğer yanda; mutfaklarımızı, esnaflarımızı, çalışanlarımızı, KOBİ’lerimizi, çiftçilerimizi kavuran ekonomik buhran milletimizi perişan ediyor. Milleti unutan, liyakatsizlikle malul, oradan oraya savrulan, aspirin tedavisiyle, pansumanla ve boş boş konuşarak, “cambaza bak” diyerek günü kurtarmaya çalışan, tek kişilik saray hükümeti ülkenin sorunlarını daha da ağırlaştırıyor. Dünyada salgın ilk olarak Çin’in Wuhan kentinde başlamıştı. Şimdi uzmanlar Ankara’nın salgında yeni Wuhan olduğunu söylemeye başladılar. Devleti yönetenler halka doğruları söylemekle mükelleftir. Ama Sağlık Bakanının açıkladığı rakamlar, TÜİK’in rakamlarına benzedi. Artık yayımlanan rakamlara, açıklanan bu rakamlara kimse inanmıyor. Salgın yönetimi şeffaf değil. Uzmanlar verilere ulaşamıyor.

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Sorumluluk Vatandaşa, Gidişat Allah'a Emanet

Bu nedenlerle salgınla ilgili sağlıklı bir modelleme de yapılamıyor. Doğru dürüst bir mücadele stratejisi oluşturulmuyor. Devletin valisi; "Allah rızası için sokağa çıkmayın" diye yalvarıyor. Mücadelenin sorumluluğunu vatandaşa, salgının gidişatını da Allah'a bırakıyorlar.

Sağlık Ordumuzun Kayıpları Artıyor

Bilim Kurulunun adı var, kendi yok. Bilim Kurulu üyeleri, "alınan kararlarda bizim bir rolümüz yok" demeye başladılar. Bilim Kurulu'nun bir rolü yoksa bu kurulu neden kurdunuz? Biz CHP olarak, "süreç yönetiminin merkezinde Bilim Kurulu olmalı" dedik. "Hükümete önerilen tedbirleri, Bilim Kurulu içinden bir sözcü açıklarsa, işin ciddiyeti ve inandırıcılığı artar" dedik. Saray hükümeti, milletin sağlığını ilgilendiren bu önerilerimizi dinlemedi. Bu dönemde, hekimlerimizin, sağlık çalışanlarımızın fedakârlıkları her türlü takdirin üstündedir. Ancak ön cephede savaşan sağlık ordumuzda, kayıplar ve yılgınlık giderek artıyor.

Sorunlar Sahipsiz Kaldı

Hastanelerimizde hemşire ve hasta bakıcı sayılarında, ciddi bir açık var. Diğer tarafta da atanamayan binlerce hemşire bekliyor. Burada ciddi bir yönetim sorunu var. Sağlık personeli açığı, hastalarımızın hastanelerdeki bakımlarını da etkiliyor. Salgın hastalığa yakalananların bir kısmının yanında, aileleri refakatçi olarak kalıyor. Personel eksikliği nedeniyle hastalar evlerine gönderiliyor. Ambulansla taşınması gereken korona hastaları ve bütün gün boyunca onların yanında kalan refakatçileri toplu taşıma araçlarıyla evlerine gitmek zorunda kalıyorlar. Ankara'da Şehir Hastanesi adeta virüsün merkez üssü haline geldi. Şimdi şehir hastaneleri kurulduktan sonra kapatılan bazı hastaneleri, yeniden açmaktan söz ediyorlar. İlaç ve tıbbi malzeme dağıtımında ciddi sıkıntılar var. Tıbbi malzemelerde çok ciddi fiyat artışları var. Korona testlerinde standart bir fiyat, standart bir uygulama yok. Başta üniversite hastanelerimiz olmak üzere hastanelerimiz borç batağında. SGK, özel hastanelere gerekli ödemeleri yapmıyor. Bu nedenle, özel hastanelerin yoğun bakım ünitelerinin de kullanılmadığını, açılmadığını duyuyoruz. Tıp Teknolojisi Üreticileri Derneği Başkanı onların kamudan 16 milyar TL'lik alacağı olduğunu söylüyor. Bunlar nasıl ayakta duracak. Tüm bu sorunlar sahipsiz kalmış durumda.

Virüs 30 Ağustos'ta Bulaşıyor, 31 Ağustos'ta Bulaşmıyor

Sarayın kibirli kişisi kendi sağlığı için duyduğu endişeyi, maalesef milletin sağlığı için duymuyor. Saraydaki korumalara, memurlara, görevlilere, bakanlara düzenli testler yapılırken, milletimiz hastanelerde test yaptırmak için saatlerce üst üste kuyruklarda bekliyor. Sarayda yapılacak adli yıl açılış töreni için, muhalefet partilerinin Genel Başkanlarından bile test istemeye cüret edecek kadar canından korkan AK Parti Genel Başkanı, sel bölgesine gitti sosyal mesafe falan dinlemeden de miting düzenledi. Tabi kendisi otobüsün üzerinde, oradan milletin kafasına çay atıyor. Her ne hikmetse 30 Ağustos'ta bulaşan virüs; 31 Ağustos'ta AK Parti mitingine katılanlara bulaşmıyor.

ÖTV'ye Fahiş Zam Rasyonelmiş!

İşler iyi gitmiyor. Ama "kabahat samur kürk olsa, kimse sırtına almaz" derler... AK Parti sözcüleri Hitler'in propaganda bakanına rahmet okutuyorlar. Kendilerinin hatalı olduklarını, yanlış yaptıklarını asla kabul etmiyorlar. Pandeminin pik yapmasının sorumlusu da tedbir almayan yöneticiler değil vatandaşlar oluyor. Geçen gün AK Parti Sözcüsü çıkmış, arabalarda fahiş ÖTV zammını, "rasyonel göstergelere bakarak yaptıklarını" söylüyor ondan sonrada ekliyor: Araba zammı, salgında millete verdikleri destek paketleri nedeniyle yapılmış... Yine sorumlu millet. Milletimiz artık araba almayı unutacak, evlerindeki boş buzdolaplarıyla avunacak.

Doğrudan Gelir Desteğinde, G-20'de Sonuncuyuz

AK Parti Sözcüleri herkesi kör, âlemi de sersem sanıyor. Salgında IBAN numarası gönderip, milletten bağış istediklerini unutmadık. Anlaşılan topladıkları bu bağışlar yetmemiş, şimdi vergilere dayanıyorlar. Millete beş maskeyi bile ücretsiz dağıtamayan saray hükümetinin millete faturası her gün biraz daha ağırlaşıyor. Saray, salgında dünyada milli gelirine oranla, bütçeden vatandaşına en düşük desteği veren hükümetlerin arasında yer aldı. Bütçeden yapılan ilave harcama veya vazgeçilen gelirler milli gelirimizin yüzde 1'ini bile bulmuyor. Karşılıksız verdikleri destek devde kulak bile değil. G-20 içinde, vatandaşına en az doğrudan gelir desteği veren hükümet, bizdeki hükümet, saray hükümeti.

Faizci Zihniyet, Borç Vermeye "Destek Vermek" Diyor

Destek deyince bildikleri ya faizle borç erteleme, ya da faizle borç verme. Bu faizci zihniyet, borcun adını da destek yapıyor. Özellikle esnaflarımızı bu dönemde perişan ettiler. Devletine 40 yıl vergi veren esnaflarımız, "salgında evde kal" dediler. Ama onlara 40 gün bile bakamadılar. İşçinin kendi kumbarası, İşsizlik Sigortası

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Fonu'ndan 2 milyon çalışmamıza ayda 1.168 lira gibi komik bir maaş bağladılar. Bu parayla ne yapılır? Kira mı ödenir, fatura mı ödenir, pazara mı gidilir?

Emekçiye Reva Görülen Para, Açlık Sınırının Yarısı Bile Değil

Dört kişilik ailenin açlık sınırı açıklandı, Ağustos ayı itibarıyla 2 bin 900 TL'yi geçmiş; emekçiye reva görülen para 1.168 TL yani açlık sınırının 4 kişilik ailenin açlık sınırının tekrar ediyorum yarısı bile değil. İşçiye kumbarasını kırdıranların, saraylarına taktırdıkları tek bir musluğun fiyatı ise işçiye verdikleri 1.168 liranın 8 katı. 2 milyon işçimiz, Mart ayından bu yana, bu komik paralarla ayakta kalmaya uğraşiyor. Bir de geçinemiyorum deyip, başka iş aramak için istifa ederse işyerindeki kıdem tazminatı da yanıyor. İşçilerimiz "kırk katırla kırk satır" arasında sıkıştırıldı.

Gençler Saraya Bakıyor, Umudu Kesiyor

Sosyete damadın ve kayınbabasının yönetiminde işi, gücü olan 3 milyon 208 bin yurttaşımız işini kaybetti. İşsiz yurttaşlarımızın sayısı 10,5 milyonu aştı. İşbaşı yapamayanlarla birlikte, 15 milyonun üzerinde yurttaşımız şuanda çalışmıyor. 20-29 yaş arasında; ne okuyan, ne de çalışan, evinde oturan, anasının, babasının eline bakan tam 4 milyon 675 bin gencimiz var. Daha da vahimi, gençlerimiz yurdundan ve geleceğinden umudunu kesiyorlar. 18-29 yaş arasındaki; her 100 gencimizden 76'sı, "Bir başka ülkede yaşama fırsatı çıkarsa, giderim" diyor. Gençlerimiz yine bu ülkede "liyakatle bir yerlere gelme" ihtimalini de görmüyorlar. 18-29 yaş arasındaki her 100 gençten 78'i "Torpilin, liyakatten daha önemli olduğunu" düşünüyor. Nasıl düşünmesinler ki? Kafalarını kaldırıyorlar Saray'a bakıyorlar: Damatların bakan, rüşvetçilerin büyükelçi olduğu, beslemelerin, yavaşmaların çifter çifter maaşlar aldığını görüyorlar.

Gencine Umut Veremeyen Hükümet Ülkenin Önünde Takoz Olur

Milletimizin kafasını sürekli beka laflarıyla ütöleyenlere sesleniyoruz: Türkiye'nin en önemli beka sorunu, umudu kalmayan gençlerdir. Gencine umut veremeyen bir hükümet, ülkesine de umut olamaz. Olsa olsa ülkesinin önünde takoz olur. Bu hafta açıklanan milli gelir ve büyüme rakamları da aslında bunu ortaya koydu.

Kılavuzu Damat Olanın...

İki yılda milli gelirimiz 145 milyar dolar eridi. Tam 145 milyar dolar. 12 yıl öncesinin bile altına düştü. Yani gelir olarak 12 yıl birden geriledik. Ama sosyete damat, "başka ülkeler bizden daha fazla küçüldü" diye avunuyor. Millete grafikli tweetler atıyor. Erdoğan da belli ki damadının grafiklerine inanmış, AK Parti MYK'sında, "ABD'nin yüzde 31,7 küçüldüğü yerde, biz yüzde 9,9 küçüldük. Ekonomimiz gayet iyi" diyor. Kılavuzu damat olan kayınpederin, böyle konuşması da elbette normaldir. Fakat sıkıntı şu ki, damadın verdiği rakamlar doğru değil.

Ya Kasıtlı Yanıtıyor ya da Ekonomik Okur-Yazarlık Sorunu Var

Dört gündür; damat acaba milleti yanıltan tweetini ne zaman düzeltecek, ne zaman bu millettten özür dileyecek diye bekliyoruz tık yok. O halde doğrusunu söylemekte yine bize kaldı... ABD büyüme hızlarını iki tür açıklıyor. Bunlardan bir tanesi bir önceki çeyrekte sonraki çeyreğe gerçekleşen büyüme hızını, 4. dereceden kuvvetini alarak hesaplıyor. Yüzde 31,7 olanda bu. Böylece ekonomide konjonktürel döngüleri, daha iyi yakalamaya çalışıyor. Biz ise milli gelirdeki değişimi, son gerçekleşen milli geliri bir önceki yılın aynı dönemindeki milli gelire bölerek hesaplıyoruz. ABD bizim uyguladığımız yöntemle de büyümeyi açıklıyor. Buna göre damadın yüzde 31,7 dediği daralma aslında yüzde 9,1. Yani ABD'ye bakıp, "Biz onlardan daha iyiyiz" diye avunmalar da doğru değil. Şimdi sosyete damat ya kasıtlı olarak hem milleti hem de kayınpederini yanıltıyor; ya da ciddi bir "ekonomik okur-yazarlık" problemi var.

Ekonomi Yönetiminde Damadı Uyaracak Kimse de Kalmamış

Ekonomik Güven Endeksi'nin nasıl yorumlanacağını bilmeyen damat, Türkiye'de ve ABD'deki büyüme hesapları arasındaki farkı da maalesef bilmiyor. Ama işin daha vahimi; ekonomi yönetiminde, damadın yanlışlarını görüp uyarın kimsede kalmamış. Zaten bu zaafın, bu liyakatsizliğin sonuçlarını hem paramızın değerinden, hem faizlerdeki artıştan, hem de artan vergi yükünden gayet iyi görüyoruz.

64 Milyar Dolarlık Rezervi Ucuza Kapatılan Kimler

Dün Türk Lirası, Dolar ve Euro karşısında, tarihinin en düşük değerini gördü. Dolar 7,5 TL'ye, Euro ise 9 liraya doğru hızla ilerliyor. Neye rağmen? Yılbaşından bu yana eritilen, 64 milyar dolarlık net döviz rezervine rağmen. 2019 sonunda net rezervler 36,5 milyar dolarken, şimdi eksiye düşmüş eksi 27 milyar dolar olmuş. Merkez Bankası'nın elinde kendine ait döviz kalmamış. Birileri de bu satılan dövizleri ucuza kapatmış. Biz soruyoruz bu ucuz dövizleri kimler aldı, kimler kapattı, kimler servetine servet kattı? Satanların gıkları çıkmıyor. Ama iktidara geldiğimizde de bunun hesabını soracağımızdan kimsenin şüphesi olmasın.

Devalüasyon-Enflasyon Sarmalı

Beceriksiz damat, parasını yurt dışına kaçırana ucuz dolar vereceğim diye milletin milyarlarca dolarını eritti. Şimdi artık atacak barut kalmadı. Neymiş? Türk Lirası'nın değer kaybını nasıl hangi makul gerekçelerle açıklamış buna bakıyor, buna uğraşiyor. Diyor ki, "Evet paramız değer kaybediyor ama Rekabet gücü kazanıyoruz". Yarın faizli kredilerle ekonomiye yaptıkları kortizon tedavisi sonucunda "devalüasyon-enflasyon" sarmalı başladığında ne ekonominin rekabet gücü kalacak, ne de milletin satın alma gücü... Zaten kalmıyor da.

Aklınla Bin Yaşa Damat!

Ticaret Bakanlığı, Ağustos ayı dış ticaret verilerini açıkladı. Dış ticaret dengesindeki vaziyet gerçekten çok kötü... Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre; ihracatımız yüzde 5,7 azalırken, ithalatımız yüzde 26,4 artmış. Geçen yılın ilk sekiz ayında, her 100 dolarlık ithalat karşılığında 84 dolarlık ihracat yapılırken, bu yılın aynı döneminde ancak 75 dolarlık ihracat yapılmış. TL'deki olağanüstü değer kaybına rağmen, dışarıya mal satamıyoruz, ithalat da devam ediyor. Büyüyen dış açığı kapatmak içinse, daha çok borçlanmak zorunda kalıyoruz. Ama aklıyla bin yaşasın, damat yine övünecek bir şeyler buluyor. Diyor ki, "altın ithalatını dikkate almazsak", ihracatın ithalatı karşılama oranı ilk sekiz ayda yüzde 90 oldu. Yani, "Okullar olmazsa maarifi ne güzel idare ederdim" diyen bakan misali, o da "altın ithalatı olmasa" ekonomiyi ne güzel yönetecek.

8 Ayda 16 Milyar Dolarlık Altın İthalatı

Bir koyundan kırk post çıkararak finansal mühendislik oyunları ile piyasalar altüst oldu. Millet, hala kaldıysa elindeki avucundaki parayı korumak için dövize, altına koşuyor. Bu yılın ilk sekiz ayında altın ithalatımız 16 milyar dolara dayanmış. Bunun 4 milyar doları da tek bir ayda, Ağustos ayında gerçekleşmiş. En çok altın ithal ettiğimiz ülkeler ise Irak, Birleşik Arap Emirlikleri, İsviçre, Libya, Rusya. Bu yılın sadece ilk yedi ayında; Libya'dan 576 milyon dolarlık altın gelmiş. Libya'dan bu büyüklükteki bir ithalatı ilk defa yapıyoruz.

İşsizlik ve Hayat Pahalılığı Milleti Eziliyor

Milletimiz hayat pahalılığı ve işsizlik arasında eziliyor. TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla bile enflasyon çift haneye yerleşti kaldı. Şu an dünyada en yüksek enflasyona sahip 20 ülkeden biriyiz. Bu rakamlara da son aydaki devalüasyon tam olarak yansımamış durumda. Buna rağmen TÜİK marketinde, son bir yılda, kavunun fiyatı yüzde 53, karpuzun fiyatı yüzde 52, mercimeğin fiyatı yüzde 49 artmış. Kayısı yüzde 41, sarımsakta yüzde 40 zam görmüş. Milletin pazarda, markette karşılaştığı gerçek fiyatlar ise tabii bunun çok çok üstünde. İşsizlik bir yandan, hayat pahalılığı diğer yandan milletimizi ezip geçiyor.

Dost Bin İse Az, Düşman Bir İse Çoğtur

Bu basiretsiz hükümet sadece salgın ve ekonomik sorunlar karşısında acz içinde değil. Dış politikada da büyük yanlışlar yapıyor. Bölgemizde ve dünyada tek bir dostumuz kalmamış durumda. Atalarımız ne güzel demiş, "Dost bin ise azdır, düşman bir ise çoğtur". Elimizde kala kala bir Venezüella, bir de Katar kalmış. Şimdi birinden peynir ithal ediyoruz. Diğerine de atadan dededen kalan malları, kanal arsalarını satıp para alıyoruz.

Dostum Putin, Dostum Trump

"Dostum Putin, dostum Trump" diye diye bugünlere geldik. Şimdi nerede dostunuz Putin? Nerede dostunuz Trump? "Dostunuz Putin", Astana süreci, şu, bu demeden PKK uzantılarını Moskova'da kabul edip fotoğraf veriyor. Suriye'de bir federasyon kurulmasının kilit taşlarını döşüyor. "Dostunuz Trump'da", Suriye'de PKK'lılarla petrol anlaşmaları imzalıyor. Güney Kıbrıs'a silah ambargosunu kaldırıyor. Yaşadıklarımızı görünce insanın "böyle dost düşman başına" diyesi geliyor. Ama ayrıca Sarayın bekçisi de şu olan bitenlere sessiz kalıyor. 2,5 milyar dolar verdik, Rusya'dan S-400 aldık. Şimdi depoda çürüyor. 1,5 milyar dolar verdik, ABD'den F-35 aldık. Uçaklar teslim edilmedi. Üzerindeki bayraklarımız silindi. Bu beylerin gıki çıkmadı. Toplamda "dostlara" 4 milyar dolar verdik, şimdi onun üstüne de bir bardak soğuk su içtik.

Mehmetçiğin Sırtından İç Politikada Rant Devşirmeye Çalışıyorlar

Doğu Akdeniz'de gemilerimiz, askerlerimiz canla başla ulusal haklarımızı korumak için çabalyor. Peki, soruyoruz? Askerimizin omuzundaki yükü hafifletmek için hangi diplomatik veya siyasi girişimlerde bulunuyorsunuz? Tam aksine Mehmetçiğimizin sırtından iç politikada siyasi rant devşirmek için çaba gösteriyorlar. Dilimizde tüy bitti. "Mısır'la oturun, anlaşın" dedik. "Bölge ülkeleriyle uzlaşın, Doğu Akdeniz'de çıkan doğal gazı Türkiye üzerinden geçirecek adımları atın" dedik. "Suriye'nin toprak bütünlüğünü korumanın, Suriye'de barışı sağlamanın yolu, Ankara ve Şam arasından geçer" dedik. Dinlemediler. Sadece Libya ile bir anlaşma imzaladılar. Biz de tabii ki bu anlaşmayı destekledik. Ama öyle görünüyor ki şimdi bu anlaşmanın geleceği de tehlikede. Libya yönetiminin başı Sarrac Macron'u ziyaret ediyor...

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Dış politikada esas olan ülkemizin ve milletimizin menfaatleridir. Aslında İhvan kardeşliğine verdiğiniz değer kadar, ülkemizin çıkar ve menfaatlerine değer verseydiniz bugün bu duruma gelmezdik.

Akşam Yemeğinden Sonra Günaydın

Yunanistan da, Türkiye'nin diplomatik yalnızlığını gördü. Yıllardır süren boş hayallerini gerçekleştirmeye yeniden heveslendi. Ülkeyi yöneten kibir abidesinin aklı başına; daha şimdi geldi. "Herkesle oturup görüşmeye hazırız" diye konuşmaya başladı. Buna "akşam yemeğinden sonra günaydın" derler. Bu çağrılarını uyardığımızda yapsaydınız ya... Bu kadar emeği ve parayı çöpe atmasaydınız ya. Ülkemizin hayati çıkarlarını riske etmeseydiniz ya. Biz Doğu Akdeniz'de milletimizin hak ve hukukunu koruyacak her türlü diplomatik arayış ve girişimi bekleriz ve destekleriz. Ülkemizin hak ve menfaatlerini korumak için yapılması gereken ne varsa mutlaka yapılmalıdır.

Güçlü Ordu Yetmez, Güçlü Ekonomi, Demokrasi, Hukuk Devleti De Gerekir

Türkiye dış politikada fabrika ayarlarına geri dönmek zorundadır. Nedir o ayarlar? "Yurtta sulh, cihanda sulh." İlkin içeride, sonra da dışarıda sulh ve sükûnu sağlamaktır. Türkiye'miz elbette güçlü kaslara yani güçlü bir orduya sahip olmak zorundadır. Ama bu tek başına yetmez. Bu sert gücümüzü, güçlü bir ekonomiyle, güçlü bir demokrasiyle, güçlü bir hukuk devletiyle, güçlü bir diplomasiyle tahkim etmek zorundayız. Ama ideolojik bagajının esiri olmuş, milletimizin hak ve menfaatlerinin önüne bu bagajı koyan, yıpranmış, güven duyulmayan kadrolarla bunları yapmamız mümkün değil. Bunları ancak Cumhuriyet Halk Partisi yapabiliriz.

Vesayetin Alasını Yaşatıyorlar

Atanmışların vesayetinden şikâyet ederek iktidara gelenler, şimdi tek adam parti devleti rejiminde millete, milletin seçtiklerine vesayetin âlâsını yaşatıyorlar. Atanmış memur bakanlar, milletin seçtiği vekillere ağza alınmayacak sözler söylüyorlar. Hedef gösteriyorlar, tehditler savuruyorlar. İşin kötüsü, millet iradesine saldıran bu anlayış, AK Parti Sözcüleri tarafından da sahipleniliyor. Bu ucube yönetim sisteminde bakan dediğiniz kişiler, millet tarafından mı seçildi milletvekilleri gibi? Hayır. Millete ve TBMM'ye karşı bir sorumlulukları var mı? O da hayır. Tüm bu bakanları seçen tek bir patron var. O da sarayın kibirli başı. Bu sistemde atanmış bakanların kendine ait bir iradesi bile yok. Tek kişinin iki dudağı arasından çıkacak sözleri emir telakki etmek zorundalar. Daha yeni çok yakın bir zamanda yaşadık, gördük. Atanmış bakanların kendi iradeleriyle istifa etme ehliyetleri bile yok. O bile yasak. İşte biz bunun için ülkemize; birinci sınıf, güçlendirilmiş bir parlamenter sistemi getirmekte kararlıyız. Koskoca bir millet tek bir kişinin vesayeti altına giremez. Bir kibirli adam koskoca ülkeyi trol aklıyla, trol ağızıyla yönetemez.

Suyun Öte Yakasından Gelenler Evladı Fatihandır

Büyük edebiyatçımız rahmetli Yaşar Kemal; "Bu ülkede dört şey olmayacaksın. Kadın, çocuk, ağaç ve sokak hayvanı" demiş. Yaşananlara bakınca hak vermemek elde değil. Kadına, çocuğa, ağaca, sokak hayvanlarına yönelik saldırılar giderek sıradanlaşıyor. Toplum önündeki kadınlara yönelik, sistematik bir taciz ve hakaret furyası başladı. Milletin karısının kızının canına, ırzına, haysiyet ve şerefine hakaret eden bu yaklaşımı, bu sefil anlayışı şiddetle lanetliyoruz. En son Sayın Şirin Payzın'a, MHP MYK Üyesi Selami Şişman'ın yaptığı hakaretleri şiddetle kınıyoruz. "Kapana kısılmış, suyun öbür yakasının köksüz lağımcıları" ne diyorsunuz, ne demek bu beyefendi? Suyun öte yakasından gelen yurttaşlarımız bu ülkenin asli unsurudur. Suyun öte yakası dediğin, Evlad-ı Fatihân'dır. Sen, Evlad-ı Fatihân'a hakaret etme cüretini, böyle bir sefil dil kullanma cesaretini nereden alıyorsun? Bu ülkenin kurucuları suyun hangi yakasındandı? Rahmetli Alparslan Türkeş suyun hangi tarafındandı? Bu nasıl bir dildir? Bu nasıl bir akıldır? Sayın Devlet Bahçeli MYK üyesinin bu sözleri için acaba ne diyecektir? Gerçekten merak ediyoruz. Eğer siyasetler bu seviyesizliğe inerse, durumdan vazife çıkarmaya çalışan bazı kendini bilmezler kim bilir neler yapar.

Şeyh Müsveddesi, Din Bezirganı

Bu ülkenin kadınlarına yönelik giderek artan hakaretler yetmezmiş gibi, bu ülkenin küçük çocuklarının canı da, ırzı da tehdit altında... Birkaç gündür rezil bir olay kamuoyunun gündemini meşgul ediyor. "Hele İslami bir devlet olsun, vakti saati var her şeyin" diyen bir şeyh müsveddesi, bir din bezirganı çocuk tacizi nedeniyle tutuklandı. Milletimizin temiz, saf duygularını istismar eden bu insan müsveddesi, AK Parti protokolünde başköşelerde yer alıyor. Bakanlar, belediye başkanları yemeklerde bu zatla bol bol fotoğraf çekirmiş. Sahte şeyhleri protokolde ağırlayan "keşke Yunan kazansaydı" diyenlere saygıda kusur etmeyen Tayyip Erdoğan ve çevresi, bu tiynettaki insanlara açıkça cesaret veriyor.

Tele-1'e Ekran Karartma, Müptezel Kanala Sadece Para Cezası

Yargı da bu rezilliği yaparı değil, rezilliği duyuranları cezalandırmaya kalkıyor. Haberlere erişim engeli getirilerek halkın gerçekleri öğrenme hakkını engelleniyor. Unutulmasın, özgür basın demokrasinin ve milletin hakkının hukukunun korunmasının en önemli teminatıdır. Ama sarayın emrindeki RTÜK, Diyanet İşleri'ni ve Erdoğan'ı eleştiren Tele-1'in ekranını karartırken dün bu ülkenin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e onun kabrine hakaret eden müptezel kanala, sadece idari para cezası vererek işi geçiştirdi. Kimse unutmasın, keser döner sap döner gün gelir bu hesap da döner.

Fıkra Bu Kadar...

Bu arada sarayın "altun çocuğu", Macron'un gazetecilere söylediklerine bakıp, "Fransa gazeteciler için tehlikeli bir ülke oldu" demiş. Bu fıkra burada bitiyor... Ne diyelim... Müyesser Yıldız'ı, Barış Pehlivan'ı, Hülya Kılınç'ı, Murat Ağirel'i acaba Macron mu hapislerde çürütüyor? Ama kimse şüphe etmesin. Milletimiz ne olduğunu gayet iyi görüyor. Yaklaşan hesap günü için hazırlığını yapıyor. Sandık önüne geldiğinde de bu kifayetsizlere yerini gösterecek, şöyle bir çekilin kenara diyecek. Bunları evlerine gönderecek.

AİHM Başkanına Fahri Doktora

Son olarak; AİHM Başkanı Spano ülkemizi ziyaret ediyor. Spano'nun Türkiye'deki insan hakları ihlallerini, keyfi ve siyasi tutuklamaları, yargı bağımsızlığı sorunlarını konuşmak, AİHM kararlarının neden uygulanmadığını sormak yerine, ülkemizde KHK ile en fazla öğretim görevlisini ihraç eden üniversite olan İstanbul Üniversitesi'nde fahri doktora unvanı alacağı bir törene katılacağı söyleniyor. Biz bunu kınıyoruz.

EKONOMİ DEMANS

Uzmanlar Türkiye ekonomisine dair uyardı: Sürekli durgunluk oluştu, ekonomi demans hastalığına yakalandı

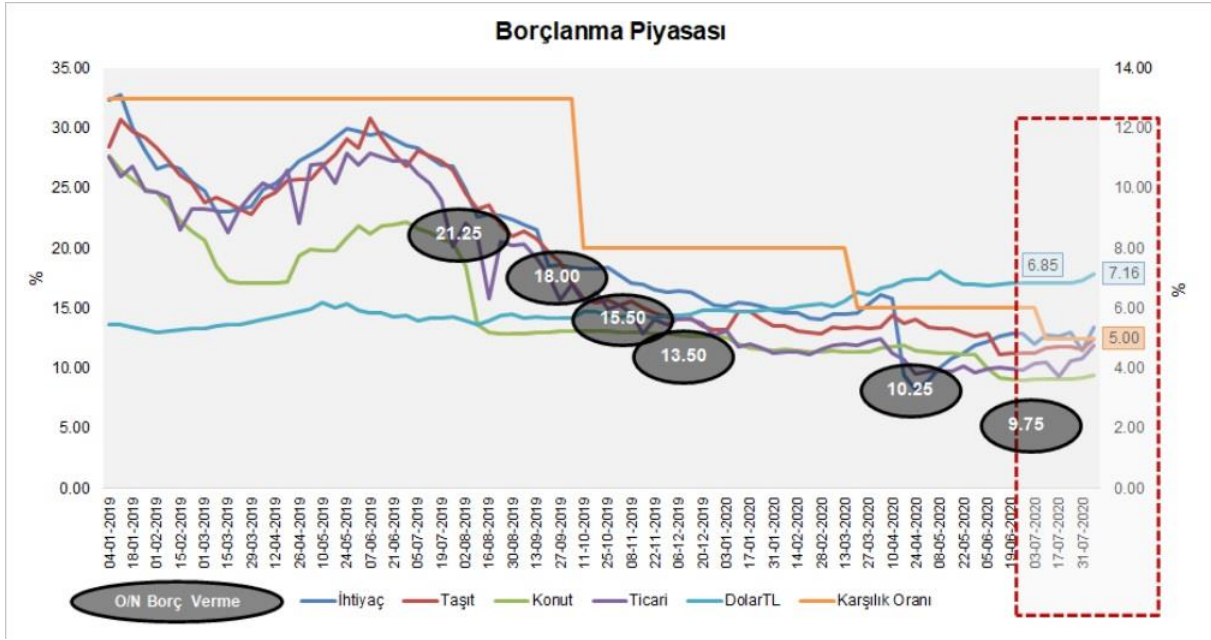
Prof. Dr. Veysel Ulusoy ve Dr. Caner Özdurak'un yaptığı araştırmaya göre, Türkiye ekonomisinde sürekli hale gelen bir durgunluk oluştu. Artan işsizlik, düşen kapasite kullanım oranları nedeniyle ekonomi temel işleyiş mekanizmasını unuttu ve demans hastalığına yakalandı.

Yeditepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Veysel Ulusoy ve Dr. Caner Özdurak, yaptıkları yeni çalışmada ekonomideki sürekli durgunluk, düşen kapasite oranları, sermaye yatırımları ve artan işsizlik oranları ile azalan istihdama katılım oranları nedeniyle ekonominin temel işleyiş mekanizmasını unuttuğu bir demans hastalığına yakalandığını belirtti. Demans hastalığı halk arasında bunama olarak tanımlanırken, tıpta ise unutkanlığın ön planda olduğu birçok hastalığa verilen genel bir isimdir.

Analizlerini 2006 yılı ile 2020 Haziran verilerini kullanarak iki ayrı dönemde yapan Ulusoy ve Özdurak, rahip Brunson krizi öncesi ve sonrası verileri inceleyerek enflasyonun davranış değişimini modelledikleri çalışmalarında çarpıcı sonuçlara ulaştı.

Şoklara Kalıcı Tepki Veriyor

Etki tepki analizlerine göre 2006-2018 temmuz aynı döneminde kur atağı yaşanmadan önceki döneme bakıldığında enflasyonun kur ve sanayi üretimine gelen şoklara sınırlı seviyede tepki verirken kendi içsel şoklarına ve para arzındaki şoklara daha kalıcı ve yüksek seviyede tepki verdiği görüldü. Hem 2018 kur atağını hem de Covid-19 sürecini kapsayan dönemde enflasyonun kur, üretici maliyetleri ve yine kendi içsel şoklarına daha kalıcı ve geniş bir bantta tepki verdiği görülüyor.

Sürekli Durgunluk Hali

2018 ağustos kur krizinde Merkez Bankası'nın tek seferde yüksek bir faiz artışı ile hamle yapmayarak zamana yaydığı ve palyatif önlemlerle yönetmeye çalıştığı kur krizi swap işlemleri gibi daha da karmaşık araçlarla yüzdürüldü. Sonuç olarak pandeminin de gelmesiyle faizlerin de kamu bankalarını yarattığı ikincil kredi piyasaları ile yapay bir şekilde düşürülmesi sonucu taşıt, ihtiyaç, konut ve ticari kredi faizlerinin sürekli düşürülmesi ile tüketim odaklı bir ekonomik yapı oluşturuldu. Son dönemlerde de Merkez Bankası net bir faiz artışı yapmak yerine gecelik faiz oranları ve karşılık oranlarıyla dolaylı ayarlar yaparak süreci yönetmeye çalışsa da ekonomide sürekli hale gelen bir durgunluk oluştu ve ekonomi sürdürülebilir üretim ve istihdam kabiliyetini kaybetme noktasına geldi.

Yüksek Kur Zamların Habercisi

Prof.Dr. Veysel Ulusoy ve Dr. Caner Özduvak, yaptıkları araştırmada 2018 kur krizi öncesi enflasyonun kendi içsel şokları ve para arzı şoklarından daha fazla etkilenirken 2018 ağustos sonrası dönemin de dahil edildiği dönemde sadece endojen şokların baskın olduğuna vurgu yaptı. İki uzman, "Swap işlemleri, kamu bankaları ile bir süre 6.85 TL seviyelerinde sabit tutulan dolar kuru seviyeleri, düşen sermaye yatırımları, artan işsizliğin yanında iş gücü piyasasından çekilen emek arzı, kurdaki atakların girdi maliyetlerini arttırması nedeniyle yerine koyma maliyetlerini de arttıracak olması kur geçişkenliğinin de habercisi niteliğinde" değerlendirmesini yaptı.

Ulusoy ve Özduvak kur hareketlerinin tüketim sepetinde doğrudan ithal edilen (otomobil vb.) malların fiyatlarına yansıtacağı ve döviz kurunun üretimde kullanılan ithal girdiler (enerji ve diğer ara malları) yoluyla da enflasyonu etkileyebileceğini ifade etti.

AKM İHALESİNİN FATURASI 1.2 MİLYAR TL'YE ULAŞTI

Cumhuriyet dönemi mimarisinin simge yapılarından İstanbul Beyoğlu'ndaki Atatürk Kültür Merkezi'nin (AKM) yıkılıp yeniden yapılmasının faturası ortaya çıktı.

İnşaatı süren AKM'nin ihalesini, 860 milyon lira bedelle, Fettah Tamince'nin "Sembol" ve Mehmet Naci Topsakal'ın "Yeni Yapı" şirketi almıştı. AKM'nin sahne mekaniği sistemi için bazı firmalar davet edilerek, pazarlık usulüyle ihale yapıldı. İhaleyi, 44 milyon 760 bin Euro (yaklaşık 394 milyon lira) bedelle yine Sembol-Yeni Yapı ortaklığı kazandı

Bugüne dek inşaat ve yapı denetimi ihalelerine toplam 868 milyon 176 bin lira harcanan AKM için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TOKİ Başkanlığı, 17 Şubat 2020'de "İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Sahne Mekaniği Sistemleri Yapım İşi" ihalesi düzenledi.

ihale, Kamu İhale Kanunu'nun; afet, salgın gibi öngörülemez durum ve yapım tekniği açısından özellik arz eden işlerde başvuru 21/b maddesine göre bazı firmalara davet gönderilerek pazarlık usulü ile yapıldı.

Sonuç ilanı 7 Eylül 2020 tarihinde açıklanan ihaleye açıklanan ihaleye 6 firma teklif sundu, 4'ü geçerli sayıldı. İhaleyi 44 milyon 760 bin avroluk (394 milyon 783 bin 200 TL) teklifin sahibi olan, inşaat ihalesini de alan iş insanı Fettah Tamince'nin şirketinin içinde bulunduğu Sembol Uluslararası Yatırım A.Ş.-Yeni Yapı İnşaat iş ortaklığı kazandı.

5 Mart'ta 600 günlük sözleşme imzalandı. Yapılan son ihaleyle birlikte AKM'nin yıkılıp yeniden yapılmasının faturası, 1 milyar 262 milyon 959 bin 280 liraya ulaşmış oldu.

DIYANET TAHSİSTE DE LİSTE BAŞI

Dev bütçesi ile çok sayıda kamu kurumunun bütçesini geride bırakan Diyanet İşleri Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün taşınmazlarından da aslan payını alıyor. 2019 yılı itibarıyla toplam sayısı bin 609'a ulaşan tahsisli hayrat taşınmazlarının 899'u Diyanet'e verildi.

Dev bütçesi ile aralarında yatırımcı bakanlıkların da yer aldığı çok sayıda kamu kurumunu geride bırakan Diyanet İşleri Başkanlığı, taşınmaz tahsisi yapılan kurum ve kuruluşlar listesinde de zirveyi kimseye kaptırmadı.

Son olarak Türkiye'nin ilk pandemi hastanesi olan Heybeliada Sanatoryumu'nu ve Bomonti Bira Fabrikası'nın kalan binalarını da bünyesine katan Diyanet'e tahsis edilen toplam taşınmaz sayısı 899'a ulaştı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, 2019 yılında sayıları bin 609'a ulaşan tahsisli hayrat taşınmazlarının yüzde 55'i Diyanet'e verildi.

2018 ve 2019'da Zirvede

2016 ve 2017 yıllarında en çok taşınmaz meslek odaları, vakıf ve derneklere tahsis edilirken 2018 ve 2019 yıllarında Diyanet bu kurumların önüne geçti. 2019 yılında 70 adet hayrat taşınmazın tahsisi ile toplam bin 609'a ulaşan taşınmaz tahsislerinin 899'unu Diyanet İşleri Başkanlığı aldı. Diyanet, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2019 yılı verilerine göre, en fazla tahsis yapılan kurum oldu.

Tahsisli taşınmazların kurum ve kuruluşlara göre dağılımını gösteren listede 899 taşınmaz ile birinci sırada yer alan Diyanet'in arkasından toplam 320 taşınmaz ile meslek odaları, vakıf ve dernekler geldi. Milli Eğitim Bakanlığı, 203 taşınmaz ile listenin üçüncü sırasında yer aldı. Belediyeler 102, Kültür ve Turizm Bakanlığı ise 50 tahsisli taşınmaz ile listenin dört ve beşinci sırasına kaydedildi.

Taşınmazların Değeri 656 Milyon TL

Diyanet İşleri Başkanlığı'na onarım ve restorasyon karşılığında tahsis edilen taşınmazların maddi karşılığı da dudak uçuklattı. Buna göre, Diyanet'e 2018 yılında tahsis edilen taşınmazların toplam değerinin 384 milyon 938 bin TL olduğu öğrenilirken 2019 yılında tahsis edilenlerle birlikte toplam değer 656 milyon 423 bin TL'ye çıktı.

Diyanet'in 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait tahsisli taşınmaz sayıları ise şöyle:

- 2016: 167.
- 2017: 161.
- 2018: bin 181.
- 2019: 899 .

KORKU AYLARI BAŞLADI

Esnafın korkuyla beklediği günler geldi. Ertelenen borçların ödemesi başlıyor. İSTESOB Başkanı Yılmaz, "Esnaf ikinci dalgayı kaldıramaz" diyor.

Ülkede salgının ilk dalgasında açıklanan paket, gelir değil borç desteği sundu. Bu kapsamla krediler dağıtıldı, vergiler ertelendi. Salgın yeniden yayılırken şimdi de kredi ve ertelenen vergi ödemelerinin vadesi geldi.

Salgın döneminde kamu bankaları aracılığıyla hane halkı geliri 5 bin liranın altında olan yurttaşlara 10 bin liraya kadar 6 ay geri ödemesiz düşük faizli kredi dağıtıldı. Nisan ayından bu yana yaklaşık 6 milyondan fazla yurttaşın aldığı temel ihtiyaç kredisinin toplam tutarı 37 milyar lirayı buldu.

Bunların geri ödenmesi ise bu ay itibarıyla başlayacak. Öte yandan salgından etkilenen sektörlere yönelik mücbir sebep hali ilan edilmiş, KDV ve muhtasar ödemeleri ekim, kasım ve aralık aylarına ertelenmişti. Bu bağlamda 1,9 milyon gelir vergisi mükellefinin vergi ödemesi ertelenirken yaklaşık 66 milyar tutarında sigorta prim ödemeleri de ertelendi. Gelinek noktada ne yurttaş belini doğrulttu ne de salgın kontrol altına alındı.

Esnaf Borç İçinde

Gelinen son noktayı değerlendiren İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (İSTESOB) Başkanı Faik Yılmaz, oluşacak ekonomik mağduriyetlerin önüne geçmek için esnafa sağlanan kredi desteğinin devam etmesi ve kredi, sigorta primi ile vergi borçlarının ertelenmesi gerektiğini belirtti.

Salgın tedbirleri kapsamında sadece İstanbul'da 19 farklı sektörde 93 bin 726 esnaf ve sanatkarın iş yerinin 4 ay süreyle kapalı kaldığının altını çizen Yılmaz, "Hafta sonu sokağa çıkma kısıtlamaları nedeniyle cumartesi ve pazar günü kurulan 141 pazar yeri açılmadı. Haziran ayından itibaren yeni normal döneme geçildi ve kapanan işletmeler yeniden açıldı. Ama hiçbir sektör salgın öncesi cirolarına ulaşamadı" ifadelerini kullandı.

Ödemeler Ne Zaman Başlıyor?

- ▶ 6 ay geri ödemesiz ihtiyaç kredisi ödemesi: Eylül itibarıyla başlıyor
- ▶ KDV ödemeleri: Ekim, Kasım, Aralık
- ▶ SGK prim ödemeleri: Kasım, Aralık

4 Esnafın 3'ü Kredi Çekti

Yılmaz, "Esnaf ve sanatkar, kira borcunu, aldıkları ürünlerin parasını ve yanında çalışanın parasını ödemekte zorluk çekti. İstanbul'da faaliyet gösteren her 4 esnaftan 3'ü banka kredisi çekerek, salgın sürecinde ayakta durmaya çalıştı" dedi. Esnafın borcunu ödeyebilmesi için faizsiz kredi desteği talep eden Yılmaz, mevcut kredilerin faizlerinin silinmesi ve ödemelerin ertelenmesi gerektiğini belirtti.

Toplu ulaşım ile ilgili getirilen yeni kısıtlamalara da dikkat çeken Yılmaz, "Toplu ulaşım araçlarındaki yoğunluk virüsün yayılmasında önemli bir etken olarak görülüyor. Salgın dönemi boyunca yarı kapasite ile taşıma yapan taksi, minibüs, özel halk otobüsü ve servis aracı işletmecilerine nakdi yardım yapılmalı" dedi. Yılmaz, "Vakaların yeniden artması bizleri endişelendiriyor. Esnaf ve sanatkar ikinci dalgayı kaldıracak durumda değil" diyerek sözlerini noktaladı.

PTT'DE SÖMÜRÜ KORONA DİNLEMİYOR

Şeker, tansiyon ve kalp hastası, yüzde 46 engelli PTT emekçisi, "Personel yetersizliği gerekçesiyle beni zorla çalıştırıyorlar. Günde en az 150 kişiyle işlem yapıyorum" diyor. Bir dağıtımçı ise evinde Covid-19 tedavisi gören bir arkadaşlarının zorla işe getirildiğini anlatıyor.

Koronavirüs vaka sayılarının hızla arttığı PTT işyerlerinde, kronik hastalığı ya da engeli olduğu için idari izinde olması gereken emekçiler zorla çalıştırılıyor.

PTT emekçileri, salgına karşı maske ve dezenfektan dışında hiçbir önlem alınmadığını söylerken, iş yüklerinin artmasına rağmen personel sayısının yetersiz olduğuna dikkat çekiyor.

Şeker, tansiyon, kalp hastası ve yüzde 46 engeli bulunan bir PTT memuru, "Risk grubundaki çalışanları idari izne göndermeleri gerekiyor; ancak personel yetersizliği gerekçesiyle bizi zorla işe getiriyorlar. Kovmakla tehdit ediyorlar. Günde en az 150 kişiyle işlem yapıyorum" diyor.

Bir işçi ise evinde Covid-19 tedavisi süren bir arkadaşlarının zorla işe getirildiğinin anlatıyor.

Kovmakla Tehdit Ediyorlar

Zonguldak'ta PTT Merkez Şube'de çalışan ve kronik hastalıkları nedeniyle yüzde 46 engeli olan bir memur kendisinin zorla çalıştırıldığını aktarıyor. "Şeker, tansiyon ve kalp hastasıyım. Bypass ameliyatı oldum. Nöropatik ağrılarım var. Yüzde 46 engelliyim ve risk grubundayım" diyen PTT emekçisi, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Amir 'iş yapacak personel yok' diyor. Personel alın o zaman. Taşeronda üniversite mezunu bir sürü genç var. Hepsi de düşük ücretle çalışıyorlar. Ben hastayım; beni zorla işe çağırdılar. İdari izinliydim, 25 gün önce zorla işe çağırdılar. Gelmezsem kovulacağımı söylüyorlar. Benim elimde Cumhurbaşkanlığı belgesi var. İdari izinli sayılmam gerektiğine dair e-nabız uygulamasında bildirim var. Ancak istedikleri zaman çağırabileceklerini söylüyorlar."

Her Gün En Az Bin Kişi Geliyor

Çalışma ortamının hijyenden yoksun olduğunu ve günde en az 150 kişiyle işlem yaptığını anlatan PTT emekçisi, "Benim yanımda 2 kişi daha var. 3 kişi çalışıyoruz, onlar da işlem yapıyor. Bir günde en az 500 kişi girip çıkıyor odaya" diyor ve ekliyor: "Biz üst kattayız, alt katta da 3 kişi çalışıyor, günde eder bin kişi. Her gün dezenfekte edilmesi gerekiyor ortamın. Bir tane odamız var, çamaşır sulu paspasla siliyor yerleri, o kadar..."

Temizliği o kadının tek başına yapması mümkün değil. Amirlere söylüyoruz, ‘Kurumun temizliği personele ait diyorlar. Zonguldak zaten vakaların yüksek olduğu bir il. Bu şartlarda virüsten ne kadar korunabiliriz?’

Az Çalışan Çok İş

Çalıştığı kurumda engelli ya da kronik hasta olup çalıştırılan başka arkadaşlarının da olduğunu aktaran PTT emekçisi, “Bize ‘Engelli de olsan çalışacaksınız’ deniyor. ‘Benim hayatı tehlikem var, nasıl çalıştırırsınız beni’ diyorum, ‘Sen tehlikedeysen biz de tehlikedeyiz’ yanıtını alıyorum” diyor.

PTT emekçisi, taleplerini ise şöyle sıralıyor: “Biz engelli ya da kronik hastalığı olanların çalıştırılmamasını, esnek çalışmanın uygulanmasını istiyoruz. Hijyenik bir çalışma ortamı için gerekli dezenfeksiyon işlemlerinin yapılmasını ve personel sayısının artırılmasını talep ediyoruz.”

Temizlik Personeli Yok!

Samsun’da dağıtımda çalışan PTT emekçisi Kübra Evliyaoglu Bektaş ise “Gün içinde yaklaşık 100-150 kişiyle muhatap oluyoruz. Aynı araç içinde iki kişiyiz. 46 köye dağıtım yapıyoruz. Gönderileri birbirimize iletirken, o gönderiler en az on kişinin elinden geçiyor. Bırakın düzenli dezenfeksiyonu, postanemizi temizleyecek personelimiz, hatta güvenlikimiz dahi yok. Tek kişinin çalıştığı postanelerin geçici süreliğine kapatılması gerek” ifadelerini kullanıyor.

Tedavi Gören İşçiyi İşe Çağırıyorlar

Aynı zamanda KESK Haber-Sen 2 No’lu Şube Basın-Yayın, Eğitim, Sosyal ve Dış İlişkiler Sekreteri olan Bektaş, vahim bir iddiayı da dile getiriyor. Covid-19 tedavisi devam eden bir çalışanın işe çağrıldığını söyleyen Bektaş, şöyle diyor: “Bir arkadaşımız Covid oldu. Hastaneden taburcu edildi, tedavisinin evden devam edilmesine karar verildi. Ancak arkadaşımızı ‘iş ne olacak’ diye çalışmaya çağırıyorlar. Whatsapp gruplarında ‘Rapor almayın, işinizin başına geleceksiniz’ diye emir yağdırıyorlar.”

Rapor alan, karantinaya giren arkadaşlarının tehdit edildiğini de anlatan Bektaş, “Bir arkadaşımın annesi Covid’e yakalandı. Amir, ‘Göreve geleceksin, hastalığı bahane edip işten mi kaytarıyorsun’ gibi sözlerle arkadaşıma şiddet uygulamış. Oysa meslektaşımın annesi 55-60 gündür yoğun bakımda. Bu konuya ilişkin müfettiş talep ettik. Sonrasında da dava açacağız.” diye konuşuyor.

AYÇİÇEĞİNDE HER ŞEY DÖVİZE ENDEKSLİ

Ayçiçeğinde dışa bağıllığının üreticinin desteklenmesiyle çözülebileceğini söyleyen ZMO İstanbul Şube Başkanı Kapıkıran, “En azından tohumluk üretimini içerde yapabilmenin temelleri atılmalı. Bunlar sağlanmadığı sürece ithalata bağımlılık devam edecek” dedi.

Ayçiçeği alımları devam ediyor. Büyük ölçüde yağlık olarak üretilen ayçiçeği, ülkede en çok Çukurova ve Trakya bölgelerinde üretiliyor. Ancak bu üretim toplam ihtiyacın yalnızca yüzde 35’ini karşılıyor. Üreticilerin desteklenmediğine dikkat çeken Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı Murat Kapıkıran, yüzde 65’i ithal edilen ayçiçeğinin girdi maliyetlerinin artmasının yağ fiyatlarına yansıtacağını belirtti.

Kilosuna 50 Kuruş Destek

Geçen yıl kilogram başına 40 kuruş destek verilen ayçiçeği üreticisine bu yıl 50 kuruş destek verileceği açıklandı. Desteklemenin yetersiz olduğuna dikkat çeken Kapıkıran, “Üreticinin maliyetine bakıldığında 80 kuruş civarında destekleme ödemesi yapılması gerekiyor. İthalata bağımlılık üretici desteklenerek çözülür” dedi.

Ülkedeki toplam hasadın yüzde 90’ının eylül ayında tamamlandığını belirten Kapıkıran, “Türkiye’deki en büyük ithalat kalemlerinden biri yağlı tohum ithalatı, bunların içinde ayçiçeği tohumu ilk sırada yer alıyor” dedi.

İthalat maliyetinin de arttığını belirten Kapıkıran, “Bu sene dış alımlarda da fiyatlar yükseldi. Bunun bir nedeni pandemi diğer bir nedeni de iklim krizi. Yağışların azalması nedeniyle tüm dünyada büyük ölçüde üretim düşüşü var” dedi.

Verim Düşüyor

Türkiye’deki verimliliğin de azaldığını belirten Kapıkıran, TÜİK verilerinin inandırıcılığının olmadığını söyledi. Kapıkıran, resmi verilere göre artan üretim miktarının aslında gerçeği yansıtmadığının altını çizdi. Kapıkıran, “Geçen yıllarda dekar başına 300 kilogram rekolte alınırken şimdi 200 kilograama düştü” dedi.

TÜİK verilerine göre geçen yıl 1 milyon 950 bin ton yağlık ayçiçeği üretimi yapıldığını belirten Kapıkıran, “Biz sahada bu rakamın 1 milyon 650 bin ton olduğunu biliyoruz. Bu yıl da üretimin 1 milyon 250 bin ton civarına düşeceği tahmin ediliyor” ifadelerini kullandı.

Çiftçinin Gözü Dolarda

Girdi maliyetlerinin döviz kurunun artmasıyla yükseldiğine dikkat çeken Kapıkıran şöyle konuştu: “İlaç, gübre, enerji, mazot maliyetleri çok yükseldi. Bu girdi maliyetlerinin tamamı döviz kuruna bağlı olduğu için artış yaşanıyor. Bu bizim ithal ettiğimiz ülkelerde de böyle.”

Ayçiçeği tohumunun yüzde 90'ının ithal olduğuna değinen Kapıkıran, “Önümüzdeki dönem tüketici bağlamında da ayçiçeği yağı fiyatlarında bir artış bekleniyor. Üreticiler ve kooperatiflerden aldığımız bilgiler doğrultusunda bu yıl hem üretim alanında hem de birim alan verimliliğinde çok önemli düşüş var. İçerde en azından tohumluk üretimini içerde yapabilmeyen temelleri atılmalı. Bunlar sağlanmadığı sürece ithalata bağımlılık devam edecek” ifadelerini kullandı.

HER TAŞIN ALTINDAN KATAR ÇIKIYOR

Fatih Sondaj Gemisi'ne kargo, tıbbi destek ve havayolu ile personel transferi sağlayan helikopter şirketinin en büyük ortağı Katarlı şirket çıktı. Şirket aynı zamanda Sağlık Bakanlığı'na da uçuş garantili ambulans uçak kir alıyor.

Türkiye'nin, Fatih Sondaj Gemisi'nin Karadeniz'de yürüttüğü doğalgaz arama ve çıkartma çalışmalarında da partnerinin Katarlı bir şirket olduğu ortaya çıktı.

TPAO'ya ait olan ve Karadeniz'de doğalgaz bulunduğu açıklanan Fatih Sondaj Gemisi'ne havayolu ile personel, kargo transferi ve tıbbi destek, en büyük hissesi Katar merkezli Gulf Helicopters Şirketi'ne ait olan Red Star Havacılık Hizmetleri Şirketi tarafından sağlanıyor.

Hisselerinin Yüzde 49'u Katarlılarda

Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan bilgilere göre, Red Star Havacılık Hizmetleri Şirketi'nin yüzde 49'luk en büyük hissesine Katar merkezli Gulf Helicopters Şirketi sahip bulunuyor. Şirketin yüzde 46'lık hissesi Celal Emre Dursun'a ve yüzde 5'lik hissesi ise Fatih Yalçın'a ait.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün Genel Havacılık Yönetmeliği'ne göre de Türkiye'de faaliyet gösterecek havacılık şirketlerinde, Türkiye vatandaşı ortak bulunması şartı yer alıyor. Ayrıca, Türkiye vatandaşı ortak şartının yanı sıra, hisselerinin çoğunluğunun da Türk vatandaşlarını ait olması gerekiyor.

Parçası Olmaktan Gurur Duyuyoruz

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Fatih Sondaj Gemisi'nin Karadeniz'de doğalgaz bulunduğunu açıklamasının ardından da Red Star Havacılık Şirketi bir açıklama yaptı. Fatih Sondaj Gemisi'ndeki helikopter pisti üzerinde Red Star Havacılık Şirketi'ne ait helikoptere ait resmin de yer aldığı açıklamada şu ifadelere yer verildi:

“Bizler Red Star Havacılık Şirketi olarak, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan Türkiye Petrolleri Anonim Şirketi'nin Karadeniz'de gerçekleştirdiği, Türkiye tarihindeki en büyük gaz keşfinin bir parçası olmaktan gurur duyuyoruz.”

Uçuş Garantili Ambulans Uçaklar

Sağlık Bakanlığı'nın 2018 yılında da Red Star Havacılık Hizmetleri Şirketi'nden dört yıllığına iki ambulans uçak kiraladı ve bakanlık kasasından tam 126 milyon TL ödedi. Sağlık Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu'nun 29 Haziran tarihinde açıkladığı bilgilere göre de Red Star Havacılık Şirketi'nden 17 milyon 200 bin TL ödeyerek bir yıllığına bir ambulans uçak daha kiraladı.

Bakanlık ile Katar ortaklı şirket arasında imzalanan sözleşmelere göre de şirkete günde iki saatlik uçuş garantisi verildi. Ambulans uçakların hiç havalanmadığı günler de Sağlık Bakanlığı iki saatlik uçuş bedeli ödüyor.

KAYYUM PLAJI ÜCRETLİ YAPTI!

İzmir Urla Belediyesi kayyumu, yıllardır halkın ücretsiz olarak kullandığı Urla Kum Denizi Plajı'nı ücretli yaptı. Sahili ter örgüyle çeviren kayyum yönetimi, yurttaşlardan giriş ücreti olarak 15 TL alıyor.

Kayyum, plajın küçük bir bölümünü ücretsiz olarak halka açık tutarken, o açık bölümün ise kanalizasyonun aktığı derenin hemen yan tarafında olması dikkat çekti. Ayrıca plaj, saat 19.30'dan sonra kapıları kitlenerek kullanıma kapatılıyor. Bölgede yaşayan yurttaşlar ve tatilciler, bu durumdan dolayı şikâyetlerini yetkililere ilettiklerini fakat yaz bitmesine rağmen hiçbir düzenleme yapılmadığını ifade etti.

Diğer yandan kayyum bu sene plaja yeni bir uygulama daha getirdi. Daha önce herkesin özgürce kullanıma açık olan plajın bir bölümünü aile yeri yaparken, o bölüme erkeklerin tek başına girmesini yasakladı.

Kayyum tarafından ücretli yapılan plaj, Plajı 2016 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından Urla Belediyesi'ne devredilmişti.

Sahiller Özel Şirketlerin Oldu

Öte yandan, turizm açısından Türkiye'nin en önemli bölgeleri arasında yer alan Ege kıyıları, özel işletmeler tarafından hızla işgal edilip, ticarileştiriliyor. Bölgede her yer özel şirketlere verilerken ücretsiz plaj bulmak neredeyse imkânsız hale geldi.

OSMANGAZİ KÖPRÜSÜ'NDEN 'GEÇİLMEDİĞİ İÇİN' 1 MİLYAR 750 MİLYON TL ÖDENECEK

Yolcu ve geçiş garantili "mega" projelerin yurttaşın üzerinde oluşturduğu yük, her geçen gün daha da artıyor.

Sadece bu yıl için 333.8 milyon Avro garanti bedeli verilen İstanbul Havalimanı'nda, pandeminin de etkisiyle hedeflenen yolcu trafiği tutturulamıyor. Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) verilerine göre, İstanbul Havalimanı'ndan 2020'nin ilk 8 ayında 16.2 milyon kişi uçtu. Bu sayı, kötü senaryoların dahi oldukça altında. Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Derneği'nin (EDAM) kötümser senaryosuna göre, İstanbul Havalimanı 2020'de 80 milyon 163 bin yolcu taşıyacaktı. Bu, kullanılsa da kullanılmasa da garanti edilen tutarların vatandaşın sırtına yüklenmesi demek. İstanbul Havalimanı için DHMİ tarafından verilen yolcu gelir garantisi 12 yıl için ise, toplam 6.3 milyar Avro'ya ulaşıyor.

Vatandaşa yük olan bir diğer proje ise, Osmangazi Köprüsü. Yılın ilk yarısında "araç geçişlerinin garanti sınırının altında kalması nedeniyle" yüklenici firmaya 1 milyar 750 milyon TL dolayında bir ödemenin yapılması bekleniyor.

Diğer yandan, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın verilerine göre, yap-işlet-devret modeliyle yapılan projelerin finansmanı için özel sektörün çektiği kredilere devletin verdiği garanti miktarı 17 milyar 200 milyon 54 bin 669 dolara yükseldi. Gelecek 7 yılda ise Dünya Bankası'ndan 10 milyar 500 milyon dolarlık kredi çekilmesi planlanıyor.

'Yurttaşa Yarayabilirdi'

Başkent Üniversitesi İktisat Bölüm Başkanı Prof. Dr. Uğur Emek, gerçekten ihtiyaç olup olmadığı analiz edilmeden yapılan bu projeler yerine pandemi sürecinde işsiz kalan vatandaşa yardım edilebileceğine dikkat çekti. "Şu anda dünyada pandemi nedeniyle vatandaşına doğrudan hibe yapan ülkelerin en gerilerindeyiz" diyen Emek, şöyle devam etti: "Bu projelere verilen parayı küçük esnafımıza, onların çalıştırdıklarına hibe yapmamız gerekiyordu. Ama her tercih, bir vazgeçişti. Bu projeleri seçerek vatandaşın ekonomik refahından vazgeçiyoruz. İstanbul'da kullanılmayan yol ve köprü'nün bedelini, kış aylarında okula, hastaneye kızakla gitmek zorunda olan köylüden de alıyorsunuz. Üstelik sadece bugünün gelirini bozmayıp, gelecek kuşaklara da borç bırakmış oluyorsunuz. Oysa ki pandemi sürecinde işsiz kalan vatandaşa kaynak ayrılmış olunabilirdi."

TEST KİTİ ALINAN ŞİRKETİN SAHİBİ YASAKLI, CEO'SU AKP'Lİ ÇIKTI

RTA Laboratuvarları Şirketi'nin CEO'su Enes Perçin AKP Malatya İl Başkanlığı Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapıyor. Perçin, AKP Malatya İl Başkan Yardımcılığını da yürütüyor.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Devlet Malzeme Ofisi (DMO) Genel Müdürlüğü'nün Covid-19 test kiti satın aldığı RTA Laboratuvarları Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanı Murat Güler'in yaptığı manipülatif işlemlerden dolayı "borsa yasaklısı" CEO Enes Perçin'in ise AKP il yöneticisi olduğu öğrenildi.

RTA Laboratuvarları Şirketi'nin Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yaptığı bildirimle "Covid- 19 PCR tespit kitinin temini hususunda, DMO Genel Müdürlüğü ile 2020-2021 dönemi için bir yıllık anlaşması imzalandığı ve sözleşmeyle teslim edilecek ürün miktarının da belirlendiği" açıklandı. DMO yapılan anlaşma çerçevesinde RTA Laboratuvarları Şirketi'nden 19 Ağustos tarihinde 500 bin ve 25 Ağustos tarihinde de 500 bin olmak üzere toplam 1 milyon adet PCR test kiti satın aldı.

DMO'nun Covid-19 test kiti satın aldığı RTA Laboratuvarları Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanlığını Murat Güler yapıyor. Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) ise geçen Haziran ayında Murat Güler ve şirketlerine işlem yasağı getirdiği açığa çıktı.

SPK'nın yaptığı incelemeyle borsada manipülasyon yaptığı tespit edilen Güler ve şirketlerinin 6 ay süreyle işlem yapması yasaklandı. Bu şirketlerin hisseleri Türkiye'de ilk vakanın açıklanmasından sonraki iki aylık süreçte yüzde 2 bin 750'ye varan değer kazandı. Piyasayı yaklaşık 30 Milyon Dolar dolandırdığı da iddia edilen ve "borsa cambazı" olarak anılan Güler'in kara para akladığı da öne sürüldü.

RTA Laboratuvarları Şirketi'nin CEO'su Enes Perçin AKP Malatya İl Başkanlığı Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapıyor. Perçin, AKP Malatya İl Başkan Yardımcılığını da yürütüyor.

10 Avroya Satıyoruz

Şirket yöneticilerinin mart ayında yaptıkları "Kitler üç avroya mal oluyor. Biz ise yedi, 10 avroya satıyoruz" açıklaması kamuoyuna yansımıştı.

TORPİL BITMİYOR...

Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde Torpil Skandalı

AKP eski milletvekili Cem Zorlu'nun rektörlüğünü yaptığı Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi 'torpil' iddiasıyla çalkalanıyor.

İşe alım ve akademik atamalarda sıklıkla dile getirilen torpil iddialarına bir yenisini daha ekledi. Rektörlüğünü AKP eski milletvekili Prof. Dr. Cem Zorlu'nun yaptığı Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde "Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği" yazılı sınavından yüksek not alan birçok personele mülakattan düşük not verilerek başarısız gösterildi. Yazılıdan düşük not alan ancak mülakattan yüksek not verilerek görevinde yükselenlerin ise aynı üniversitede görevli akademisyenlerin yakını olması dikkat çekti.

Hemşehriye Kadro

Yazılı sınavdan 88 puan alan Salih Cesur Yiğit'e mülakatta 50 puan verilerek başarısız gösterilirken, Uygulamalı Bilimler Fakültesi'nde akademisyen Doç. Dr. Mustafa Kocaoğlu'nun eşi Özlem Kocaoğlu yazılı sınavda 76 puan, mülakatta ise 96 puan alarak görevinde yükseldi.

Aynı şekilde Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde akademisyen Prof. Dr. Mehmet Kırbıyık'ın yeğeni Hamza Demirtaş ise yazılı sınavda 66 puan almasına rağmen mülakatta verilen 98 puan ile görevinde yükseldi.

Yazılıdan 66 Puan Aldı

Diğer yandan üniversite Rektörü Cem Zorlu'nun, Konya'nın Ereğli İlçesi'nden hemşehrisi olan Mehmet Saner ise yazılı sınavdan 66 puan alırken, mülakatta aldığı 88 puan sayesinde görevinde yükseldi. Görevde yükselme sınavıyla 'şef' unvanını alan Saner, 1 hafta sonra Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi'ne sekreter olarak atandı.

Üniversite yönetimi torpil iddialarını yalanladı. Öte yandan Kasım 2018'de üniversiteye Rektör olarak atanan Prof. Cem Zorlu, kadrosunu kendisinin de Yönetim Kurulu Üyesi olduğu, Türkiye İmam Hatipliler Vakfı'ndan (TİMAV) kurması tepki toplamıştı. Zorlu 2011-2015 yılları arasında AKP Konya Milletvekili olarak da görev yaptı.

OKUL ESNAFI YOĞUN BAKIMDA HAYATTA KALMA MÜCADELESİ VERİYOR

Covid-19 nedeniyle 6 aydır eğitim ve öğretime ara verilmiştir. 31 Ağustos'ta başlanacağı ilan edilen yüz yüze eğitim ve öğretim sezonu daha sonra 21 Eylül tarihine ertelenmiştir.

Okulların kapalı kaldığı süre içerisinde kırtasiye esnafı, kantinciler ve okul servis işletmecileri zor günler geçirmektedir. Okulların açılması ile ilgili yaşanan belirsizlikler bu üç sektörü olumsuz etkilemekte, hem esnafın ve hem de bu sektörlerde çalışanların mağduriyetleri artarak devam etmektedir.

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Devletine 40 yıldır vergi veren esnafın doğal olarak en büyük beklentisi 40 günde devletin kendisine bakması yönündedir.

Esnaf yoğun bakımda ölüm kalım mücadelesi verirken devlet esnafına destek olarak sadece ağrı kesici vermekte yani sorunlarının çözümü için kalıcı adımlar ne yazık ki atmamaktadır.

Kırtasiyeciler Yok Olma Tehlikesi İle Karşı Karşıya

Türkiye genelinde yaklaşık en az 20 bin kitap ve kırtasiyeci esnafı destek beklemektedir.

Okullar 6 aydır kapalı ve en az bir ay daha açılmaması gündemde. Kırtasiyeciler stokladıkları ürünü satamadıkları halde ödemelerinin vadesi geldi.

Vergi, kira, kredi geri ödemeleri de kırtasiyecileri zor durumda bırakmaktadır. Sektöre yönelik acil tedbirler alınmazsa kitap ve kırtasiyeciler tükenme noktasına gelebilir.

Kırtasiyeciler Okul öncesi ve dönemi için stokladığı ürünlerin ödemelerini 5-6 aylık çek ve senetlerle karşılamaktadır.

Kırtasiyeciler işyerlerini açtılar ama şu an iş yapamamaktadırlar ve dolayısıyla kazanç sağlayamıyorlar.

Okul Kantin İşletmecilerine Devlet Desteği Şart

Devlet okullarında 30 bin civarında kantin var.

Özel okul, üniversite, yurt ve hastanelerde bu sayı 50 bin civarında.

Bu işletmelerin toplamında en az 300 yüz bin civarında çalışan bulunmaktadır.

Covid-19 nedeniyle bu işletmeler 16 Mart tarihinden itibaren kapalıdır.

İşletmeler devletin verdiği 25 biner liralık kredilerinden yararlanamadığı gibi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da herhangi bir destek alamamıştır.

Kantinciler şu an salgın nedeniyle biriken iş yeri ve ev kirasını, elektrik, su, doğalgaz, vergi, işçi ücreti, BAĞ-KUR, SGK ve diğer borçlarını ödeyemez durumdadır.

Kantin kiralarına 1 yıl süreyle artış yapılmaması ve kira indirimine gidilmesi taleplerine rağmen bazı kantin kiralarında yüzde 100'ün üzerinde fahiş kira artışları yapılmıştır.

Servis İşletmecileri ve Çalışanları Açlıkla Baş Başa Kaldılar

Covid-19 salgını nedeniyle alınan tedbirlerin başladığı Mart ayından bu yana okul servisleri kontaklarını kapatmış ve bir nevi işsiz kalmışlardır.

Türkiye'de okul servis taşımacılığı yapan 200 bini aşkın servisçi bulunmaktadır

Her serviste en az 1 servis rehber görevlisinin ve 1 şoförün çalıştığı düşünüldüğünde bu sektörde en az 400 bin kişi istihdam edilmektedir.

Servisçi esnafı onların yanlarında çalışan şoförler ile yardımcı personellerin 6 aydır süren mağduriyetlerinin uzaması bu kesimi daha çok mağdur etmektedir.

Servisçi esnafımız araç sigortasını, vergisini, vize, BAĞ-KUR ve SSK ödemelerini ödeyemez durumdadır.

31 Ağustos tarihi olarak duyurulan daha sonra 21 Eylül tarihine ertelenen yüz yüze eğitimin başlangıcı için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan taşımali eğitim ihalelerine giren servisçiler bir de teminat mektubu vermişlerdir.

Servisçiler şu anda çalışmamaktadırlar ve bankalara teminat için faiz ödemektedirler.

İktidar Kırtasiyecilere, Okul Servisi İşletmecilerine ve Kantincilere Karşılıksız Destek Sunmalıdır

Yüz yüze eğitimin başlaması ile ilgili süreç zorunlu olarak uzadıkça bu durumdan etkilenen yüzbinlerce esnaf ve yanlarında çalışanların mağduriyetleri katlanarak artacaktır. Devletin bu süreçte bu esnaflarımıza;

Devlet kırtasiye sektörüne sıfır faizli, uzun vadeli kredi ve destekler vermelidir.

Kantinci esnafının ayakta kalması için 1 yıl süreyle devlet, okul kantinlerinden kira almamalı ve kantincilere karşılıksız maddi yardımda bulunmalıdır.

Servis işletmecilerinden ihale için alınan teminat mektupları iptal edilmeli, borçlarını ödeyemeyen servisçilere devlet bankaları faizsiz yeni kredi vererek özel bankalara olan borçlar kapatılmalıdır.

Esnafın iş yeri kirasını, elektrik, su, doğalgaz, vergi, işçi ücreti, BAĞ-KUR, SGK ve diğer borçlarını karşılamalıdır.”

MADENCİNİN CANI KAFESLERE TIKILDI

Onlar, “30 büyükşehir artı Zonguldak” diye anılan kentin maden işçileri. Normalleşme süreciyle madene yeniden indiler. Anlattıkları çalışma rejiminin ne halde olduğunu gözler önüne seriyor.

Zonguldak'ta maden işçileri arasında koronavirüs vakalarının hızla artması endişeleri beraberinde getirdi. Maden işçileri salgına karşı önlem alınmadığını belirtirken, çalışma koşullarının son derece ağır ve hijyenik olmadığını söyledi. Genel Maden İş Sendikası Başkanı Hakan Yeşil'in son verdiği rakamlara göre işçiler arasındaki vaka sayısı 21'e, karantina sayısı ise 53'e yükseldi. İşçiler ise vakaların artacağı görüşünde.

Zonguldak'ta çalışan bir maden işçisi salgınla birlikte çok kısıtlı önlemler alındığını onun da gevşediğini aktardı. Yeraltında çalışan maden işçisi çalışma koşullarını şu şekilde anlattı:

“İki ay kadar önce idari izinler bittikten sonra normal çalışma şeklinde işe başladık. Normalde tek bir kafese madene iniyorduk. Şimdi sayıyı azaltmak için iki kafese ayırdılar. 40 kişilik kafese 20 kişi, 20 kişilik kafese ise 10 kişi biniyor. Alınan tek önlem bu. O da gevşemiş durumda. Kafese maskesiz binenler oluyor, sayı artıyor. Dezenfektan zaten yok. Aşağıda ise zaten aynı havayı soluyoruz. Bir kanal havayı madene taşıyor başka bir kanal kirli havayı dışarı taşıyor. En yukarıdakinin verdiği nefes bütün madeni dolaşiyor. Aslında vakalar azalmıştı, Zonguldak'ta da pek sorun gözüküyordu şimdi durum ilk zamankinden de kötü.”

'Yan Yana Durmak Zorundayız'

Madende sosyal mesafeye uyulmasının mümkün olmadığını vurgulayan maden işçisi şöyle konuştu:

“Biz zaten tozdan dolayı maske takmak zorundayız. Ancak aşağıda sıcak ya da soğuk yerler oluyor. Bir de biz ne kadar tedbir alırsak alalım aynı yerde çalışmak zorundayız. En az iki kişi yan yana olmak zorunda. Yanındaki insan senin hayat güvencen. Birbirimizden uzak durma şansımız yok. Doğayla mücadele ediyoruz sonuçta, her an her şey olabilir. Bu nedenle korona ikinci planda kalıyor aşağıda. İşçinin bilinçaltında can korkusu, 'her an bir şey olur mu' korkusu var.”

'Her Yer Kirli'

Maden işçisi önemli sorunlardan birisinin de salgın olduğuna değindi. Dezenfektan olmadığını, banyoların kirli olduğuna değinerek şunları aktardı:

“Aşağıya inerken dezenfektan sıkalım elimize. O yok mesela. Yer altında da bunu sağlayamazsın zaten, her yer kömür kapkara çıkıyorsun. İşçi banyoları da çok kötü durumda. Herkes aynı banyoları kullanıyor. Sen kirli çıkıyorsun yukarı, 1-2 metre karelik 200-300 tane duş var, duşunu alıyorsun. Arkandan bir başkası giriyor. Banyo temizlikleri ne kadar sık yapılıyor tartışılır. Her yer kirli.”

'Güvenlikleri Sağlanmıyor'

Bazı vardiyalarda salgına yakalanan işçiler olduğunu ancak vaka çıkan vardiyadaki tüm işçilerinin karantinaya alınmadığını aktaran işçi şu değerlendirmede bulundu:

“Bazı vardiyalarda salgına yakalanan arkadaşlarımız var. Bazı işçileri karantinaya alıyorlar ama vardiya devam ediyor. Diğer işçiler karantinaya neden alınmadı o tartışılır. Sendika çalışacağız yapacak bir şey yok devlet izin vermiyor diyor. Her şey şansa bırakılmış. Kime bulaşır kime bulaşmaz belli değil. Zaten meslek hastalığımız var pnömokonyoz. Toz ciğerlerimizi dolduruyor, ciğer kapasitemiz küçülüyor. Nefes darlığı, koah gibi sorunlarla karşılaşılıyor. Bu nedenle virüse yakalanan arkadaşlarımız hastalığı daha ağır geçiriyor.”

Salgında Hakları Gaspları Arttı

Salgın nedeniyle vardiya giriş ve çıkış saatlerinde esnemeye gidildiğini ancak bu nedenle ücret kesintileri uygulandığını belirten işçi son olarak şöyle konuştu: “Kafes geldiği zaman binip çıkmak zorundasın. Ancak bazen 2 dakika bazen 5 dakika bazen ise 10 dakika erken geliyor kafes. Bunlar ay sonuna kadar birikerek 90-100 dakika yapıyor, sonra da sanki biz erken çıkmışız gibi bizim paramızdan kesiliyor.”

SALGININ YÜKSELİŞE GEÇMESİYLE OCAKLARDA DA VAKA SAYISI ARTIYOR

Zonguldak ve çevresindeki Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) ait sahalarda örgütlü bulunan Genel Maden-İş Sendikası'nın Başkanı Hakan Yeşil, bayramdan sonra koronavirüse yakalananlarda artış olduğunu söyledi.

Son bilgileri paylaşan Yeşil, Kozlu bölgesinde 2, Karadon'da 10 işçi ile 1 güvenlik görevlisi olmak üzere toplamda 13 kişinin virüse yakalandığını söyledi. Bunun dışında filyasyon ekipleri tarafından belirlenen Kozlu'da 18, Karadon'da 71 işçinin ev karantinasında olduğunu belirten Yeşil, hastanede yatan işçi olmadığını belirtti. Yeşil, pozitif çıkanların hepsinin evde olduklarını, ağır vaka olmadığını bildirdi. Üretimin devam ettiğini kaydeden Yeşil, işyerlerindeki periyodik bakımların sıkı denetim altında sürdüğünü, kendileri tarafından da işveren tarafından de kontrol edildiğini dile getirdi.

Ağırlıklı olarak Soma olmak üzere Türkiye Kömür İşletmeleri'ne (TKİ) ait sahalarda örgütlü Türkiye Maden-İş Sendikası'nın Başkanı Nurettin Akçul, şu anda örgütlü oldukları işyerlerinde vaka sayısının 50'nin altında olduğunu söyledi. Son olarak Soma ve Çayırhan'daki işyerlerine gittiğini belirten Akçul, "Çok şükür şimdiye kadar 50'yi geçmedik. Ağır vakamız yok. İşyerleri de bu konuda duyarlı davranıyorlar. Hastalığa yakalanan işçinin yakın çevresi hemen karantinaya alınıyor. İzinden gelenler karantinada tutuluyor. Durumu şüpheli olanları ücretli izne çıkarıyorlar" dedi. Madenlerdeki durumun da ülkedeki genel durumla orantılı olduğuna işaret eden Akçul, "Hastalık yeniden hortladı. Tedbir elden bırakılmamalı. Şubelerimizi sürekli uyarıyoruz. İşvereni uyarıyoruz. Herkes duyarlı olmak zorunda. İşveren de bizim kadar duyarlı olmak zorunda. Tek taraflı olmuyor bu. Şu anda iyi durumdayız" dedi.

İŞÇİNİN CANI KİMSENİN UMRUNDA DEĞİL!

Mersin Serbest Bölge'de Covid-19 vakaları hızla artıyor. Kronik hastalığı olan arkadaşlarının zorla çalıştırıldığını anlatan işçiler, "İşçinin canı kimsenin umrunda değil. Tek düşündükleri üretim. Koronayı da üretimi yavaşlatabileceği için önemsiyorlar" diyor.

Epilepsi hastası olmasına rağmen çalışmaya zorlanan Emirhan Keskin'in koronavirüse yakalanıp yaşamını yitirmesi üzerine gözler Mersin Serbest Bölge'ye çevrildi.

Serbest Bölge'de vaka sayısı hızla artıyor. Zara gibi dünyaca ünlü markalara tekstil üretimi yapan fabrikaların bulunduğu bölgede 10 binin üzerinde işçi çalışıyor. İşçiler ise çalışma koşullarının ağırlığına ve önlemlerin yetersizliğine tepkili. Bir işçi, "Zaten günde 12 saat çalışıyoruz. Koronavirüs olmasa bile halsiz düşüyoruz. Bu salgına yakalınca hastalığı ağır geçiriyoruz, arkadaşlarımız ölüyor" diyor. Bir diğer işçi ise "Kronik hastalığı olmasına rağmen çalışmaya zorlanan arkadaşlarımız oluyor. Kimisi ise virüse yakalandığından şüphelense de ücret kesintisinden korktuğu için durumunu gizleyerek işe geliyor" şeklinde konuşuyor.

Tabldotta Yemek Artıkları

Serbest Bölge'de tekstil üretimi yapan bir fabrikada çalışan işçi, çalışma ortamının hijyenik olmamasından yakınıyor. İşçi "Yemekhaneler bile temiz değil. Tabldotlarda yemek artıklarının kaldığını görüyoruz. Şartlar böyleyken salgının yayılmaması mümkün mü?" diye soruyor.

Fabrikadaki önlemlerin, hatta işe girişlerde yapılan ateş ölçümlerinin bile göstermelik olduğunu da belirten işçi, "Makineler hep aynı dereceyi ölçüyor. Geçenlerde bir arkadaşımız yakalandı koronavirüse. Girişte ateşi 35 ölçülmüştü, hastanede 38 derece olduğu ortaya çıktı. Üstelik girişlerde kart basarken herkes aynı yerlere dokunuyor" diye konuşuyor.

'Arkadaşlarımız Ölüyor'

Serbest Bölge'de bir başka fabrikada çalışan işçi ise çalışma koşullarının çok ağır olduğunu vurgulayarak, "Günde 12 saat çalışıyoruz. Mesaiye kaldığımız da oluyor. Halsiz düşüyoruz. Bize verilen yemekler zaten besleyici, doyurucu değil. Ayda bir kez et çıkarsa çıkıyor. Beslenme de yetersiz olunca o yorgunluğun üzerine vücut direnci zaten düşüyor. Bu yüzden virüse yakalınca hastalığı ağır geçiriyoruz. Arkadaşlarımız yaşamını yitiriyor" diyor.

İşçilerin borç içinde olduğunu ve ücret kesintisinden korktukları için kendilerini çalışmak zorunda hissettiklerini vurgulayan bir diğer tekstil işçisi ise "Bu yüzden virüse yakalandığından şüphelenen arkadaşlarımız bu durumlarını gizleyip işe gelebiliyor. Diğer yandan kronik hastalığı olan arkadaşlarımızın patron tarafından çalışmaya zorlandığı da oluyor" ifadelerini kullanıyor.

Hastane 2 Saat Uzaklıkta

İşçiler, Serbest Bölge'ye en yakın hastanenin 2 saatlik mesafede olduğuna da dikkat çekiyor. Bu durumun ciddi sorunlara, hatta can kayıplarına neden olduğunu belirten bir işçi şunları anlatıyor: "Bir arkadaşım asansörden düşmüştü. Kan kaybediyordu. Ambulansın gelmesi çok uzun sürdü. Ne yazık ki kaybettik. Birisi fenalaşsa, aniden hastalansa gidebileceği bir yer yok. İşyerine haftada bir doktor geliyor ama 1 saat bile durmadan gidiyor."

Serbest Bölge'de 10 bin işçinin çalıştığını belirten işçi, "Limanla birlikte 12 bin kişiyi buluyor çalışan sayısı. En azından bir doktor, hemşire ve ambulans devamlı hazır olmalı. Zara gibi dünyaca ünlü markalara üretim yapılıyor burada. Ama işçinin canı kimsenin umurunda değil. Tek düşündükleri üretim. Koronayı da üretimi yavaşlatabileceği diye önemsiyorlar" şeklinde konuşuyor.

2021'in İzinleri Kullanılıyor

İşçilerin anlattığına göre, Mersin Serbest Bölge'deki çoğu fabrikada salgın nedeniyle çalışamayan işçilere ücretli izin verilmiyor. İşçiler yıllık izinlerini kullanmak zorunda bırakılıyor. Bir işçi, "Bu yılın yıllık izinleri kullandırıldı. Önümüzdeki yılın yıllık izinlerini de kullandık. Artık aralıksız çalışmak zorundayız" şeklinde konuşuyor.

Dev Tekstil'den 10 Acil Talep

Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası (Dev Tekstil) Mersin Serbest Bölge'ye ilişkin acil taleplerini şu şekilde sıraladı:

- 1- Fabrikalarda sosyal mesafeyi sağlayacak yeni fiziksel düzenlemeler yapılmalı.
- 2- İşe giriş ve çıkış saatlerinde değişiklikler yapılarak birikmeler önlenmeli.
- 3- Servis sayısı artırılmalı.
- 4- Kullanılan ve temas edilen her türlü makine, eşya, yemekhane, WC'ler her kullanımdan sonra dezenfekte edilmeli.
- 5- Kendisi yahut da ailesinden biri risk grubunda olan işçiler, vakit geçirilmeden ÜCRETLİ İZNE çıkarılmalı.
- 6- İşçilerin bağışıklık sistemini güçlendirecek yemekler çıkarılmalı, çalışma saatleri kısaltılmalı, yoğun iş temposu azaltılmalı, işçilere düzenli ve kısa aralıklarla test yaptırılmalı.
- 7- Maske, eldiven vb. tıbbın gerekli gördüğü tüm koruyucu unsurlar işçilere hiçbir sınırlama getirilmeden düzenli dağıtılmalı.
- 8- Sanayi bölgelerinde salgınla mücadele eden sağlık ekipleri tam donanımlı ve sanayi bölgesinin büyüklüğünü de hesaba katarak yeterli sayıda ekiple hazır bekletilmeli! İşçilerin bu ekiplere ulaşımı kolaylaştırılmalı.
- 9- Covid 19 çıkan firmalar daha yakından takip edilmeli, denetlenmeli. Bu firmalarda ilk olarak bu işçilerle temas riski bulunan işçiler hızlıca karantinaya gönderilmeli, devamında riskin artmasını önlemek amacıyla firma karantina tedbirleri kapsamında üretime iki hafta ara vermeli.
- 10- Salgın nedeniyle işçi ücretlerine ek zam yapılmalı.

MESLEK HASTALARI ORTADA KALDI

Türkiye'deki tek meslek hastalıkları hastanesi Ankara Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi de artan vakalar nedeniyle pandemi hastanesi ilan edildi. Ancak bu kez de meslek hastalığına yakalanan işçiler ortada kaldı.

Ankara Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi, meslek hastalıkları alanında uzun yıllara dayalı birikime sahip uzman bir dal hastanesi. İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi'nin Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne bağlanması sonrasında "meslek hastalıkları hastanesi" olarak sağlık hizmet sunmaya devam eden tek hastane konumunda.

Hak Aramak Zorlaşacak

Bu durum meslek hastalığına yakalanan çalışanların sağlık hizmetine ulaşamamaları, bildirimlerinin yapılmaması ve yasal haklarına kavuşamamaları anlamına gelecek. Yine mahkemelerden hastaneye gönderilen bilirkişilik ve uzman görüşü talep edilen dosyaların karara bağlanması da zorlaşacak. İşyeri hekimleri meslek hastalığı şüphesi bulunan çalışanlarını sevk edebilecekleri çok önemli bir kurumdan yoksun kalacak. Hastane nisan ve mayıs döneminde pandemi hastanesi ilan edilmişti. Ağustos ayında yeniden pandemi hastanesi ilan edilen hastanenin ne kadar süreyle bu hizmete devam edeceği belli değil.

8 Doktor Gezecek

SGK'nin yaptığı son değişiklikle 1 Ağustos'tan itibaren iş ve meslek hastalıkları uzmanı hekim tarafından değerlendirilmeyen meslek hastalarının faturaları ödenmiyor. 1 Eylül itibarıyla meslek hastalığı bildirim amacıyla yazılan sağlık kurulu raporlarının 'Medulla' üzerinden elektronik ortamda hazırlanması zorunlu hale getirildi ve en az 7 zorunlu branşa ilave olarak ilgili ek branşların imzalarıyla rapor yazılabilecek şekilde düzenleme yapıldı. Bu durumda 7 zorunlu branşa ek olarak pek çok meslek hastalığının değerlendirilmesi açısından şart olan fizik tedavi, göğüs hastalıkları, dermatoloji, üroloji, enfeksiyon gibi branşların değerlendirmeleri gerekecek. Yine iş ve meslek hastalıkları uzmanı zorunlu branşlar arasında yer almadığından değerlendirmeye bu branş da katılacak. Böylece bir meslek hastasını en az 8, ortalama 11 uzman hekimin görmesi gerekecek.

Uzmanlar Burada

Türkiye'de üniversite ve araştırma eğitim hastanelerinde meslek hastalığı teşhisi yapılıyor olsa da bu hastalıkların tedavisi ancak meslek hastalıkları hastanesinde gerçekleştiriliyor. Çünkü iş ve meslek hastalıkları uzmanları, hemşireler ve laboratuvar olanağı ancak bu hastanelerde bulunuyor. Endüstriyel toksik madde etkilenmelerinin tedavileri yalnızca Ankara Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi'nde yürütülüyor. Ayrıca hastane tarafından mahkemelere düzenli olarak bilirkişilik hizmeti de veriliyor.

AKP'Lİ BELEDİYE UŞŞAKI TARİKATI MÜRİTLERİNE 'UYGUN FİYATLARLA' ARSA SATMIŞ

Çankırı Belediyesi'nin AKP'de olduğu dönemde, Uşşaki tarikatı müritlerinin kurduğu derneğe düşük değerle arsa verildiği ortaya çıktı.

AKP'den 3 dönem Çankırı Belediye Başkanlığı yapmış olan İrfan Dinç'in 12 yaşında çocuğa cinsel istismardan tutuklanan ve Fatih Nurullah ismiyle tanınan Uşşaki tarikatı lideri Eyüp Fatih Şağban'ın müritlerinin kurduğu derneğe belediye arsası sattığı ortaya çıktı.

Çocuğa cinsel istismardan tutuklanan Fatih Nurullah hakkında yeni detaylar ortaya çıkmaya devam ediyor. Sözcü18'de yer alan habere göre, Nurullah'ın müritlerinin Çankırı'da kurdukları derneğe de ihale yoluyla olmasına karşın çok uygun fiyatla arazi satıldı.

Belediye İmkanları Tarikata Sunulmuş

Öte yandan İrfan Dinç'in Fatih Nurullah birçok kez yan yana geldiği görülen fotoğraflar da ortaya çıktı.

İrfan Dinç'in Uşşaki Tarikatı lideri Fatih Nurullah'ı sayısız kez misafir ettiği, şehre geliş gidişlerinde yakın temas içerisinde olduğu ve belediye imkanlarını Nurullah ve onun Çankırı'da kurulmuş olan derneğine sunduğu öğrenildi. Haberde, AKP'li İrfan Dinç'in belediye başkanlığı döneminde istismarcı Nurullah'ın Çankırı'daki müritleri tarafından oluşturulan Helvati Uşşaki Hacı Murad-ı Veli Tasavvuf Yolu Derneği'ne bugün Recep Tayyip Erdoğan Parkı projesi içerisinde kalmış olan yaklaşık 2 dönümlük araziye de değerinin altında verdiği iddiası yer aldı.

Öte yandan İrfan Dinç'in, Nurullah'la birlikte olduğu fotoğrafları sosyal medya hesabından sildiği görüldü.

DOĞA HARİKASI GÖLÜN KENARINA TURİSTİK TESİS YAPILMAK İSTENİYOR

Eski YARSAV Başkanı Eminağaoğlu, geç olmadan inşaatın kaldırılması gerektiğine, illa yapılacaksa yöresel ahşap mimariye uygun şekilde yapılması gerektiğine dikkat çekti.

Artvin'deki Karagöl-Sahara Milli Parkı içinde yer alan Karagöl'ün hemen kıyısında başlayan inşaat tepki çekiyor. Turistik tesis olacağı belirtilen binanın kıyıya oldukça yakın olması ise dikkat çekti. Eski Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV) Başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu, söz konusu bina inşaatının göle müdahale olduğunu belirterek, "Olması gereken, bu inşaatın geç kalınmadan kaldırılması ya da gölün görüntü alanından uzağa, yöresel ahşap mimariye uygun şekilde yapılmasıdır" dedi. Bina inşaatının ise ruhsatsız olduğu iddia edildi.

Göle Müdahale

Karagöl, Artvin'in "Sakin Şehir" unvanlı ilçesi Şavşat'ta, Karagöl-Sahara Milli Parkı içinde yer alıyor. Kalbe benzeyen görüntüsüyle de ilgi çeken Karagöl, bu özelliği ile fotoğrafları reklamlarda da kullanılan bir doğa harikası. Ancak, hemen göl kenarında başlayan bir bina inşaatı, tepki çekiyor. Rize Milli Parklar Bölge

Müdürlüğü, Karagöl'ün kenarında kuruma ait bir misafirhane olduğunu, binanın çok eskimiş olması nedeniyle yenilediğini, yeni yapılan binanın tamamen ahşap kaplanarak doğaya uygun şekilde olacağını bildirdi.

Ruhsatsız İddiası

Eski YARSAV Başkanı Eminağaoğlu, söz konusu inşaat tepki gösterdi. Eminağaoğlu, "Binanın dışının ahşap kaplanacağı söylense de Karagöl'ün kalbine bıçak saplanıyor" dedi. Karagöl'ün, Japonya'nın Hokkaido bölgesinde bulunan Toyoni Gölü'ne benzediğine dikkat çeken Eminağaoğlu, "Gölümüzün doğal güzelliğini bozmaz hatta korur ve güzelleştirirsek, Toyoni Gölü'nden çok daha güzel olduğunu anlatmaya hiç gerek yok" ifadelerini kullandı. Söz konusu bina inşaatının göle müdahale olduğunu aktaran Eminağaoğlu, "İnşaat bittiğinde ahşap kaplanacağı söylenen bina, yöresel mimari ile hiçbir uyum içermiyor. Japonya'nın gösterdiği duyarlılık, milli park olmasına rağmen ülkemizde gösterilmiyor. Bu da doğa ve çevre haklarının ne durumda olduğunu ayrıca yansıyor" ifadelerini kullandı.

Yüksek Mimar Erol Şalikoğlu ise şunları kaydetti: "1990'da yürürlüğe giren Kıyı Kanunu ve 1992'de yayımlanan Kıyı Yönetmeliği'ne göre tabii göller, denizler ve nehirler kenarında yeni bir yapı yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinden 50 metre uzaklaşmak gerekli. Bu 50 metrelik mesafede ancak yaya yolları gibi kamusal alanlar tasarlanabilir. 50 metre ile 100 metre arasındaki alanda ise kafe ve restoran gibi günübirlik tesisler yapılabilir. Konaklama ancak 100 metreden sonra yapılabilir. Söz konusu yerde yapılan yapı, eski bina yıkılarak yerine yakın yerde inşa edilen yeni bir yapıdır. Bu yeni yapıya inşaat ruhsatı alınmamış olduğu sözleşmenin eski binanın onarımı ile ilgili olduğu söylenmekte."

DÜNYA'NIN ÇÖPLÜĞÜNE DÖNÜŞME TEHLİKESİ İLE KARŞI KARŞIYAYIZ

Çin, Malezya, Vietnam, Taylan, Hindistan gibi ülkelerin atık ithalatıyla ilgili kısıtlamalarının da etkisiyle Türkiye'deki atık ithalatı artış göstermiştir.

TÜİK verilerine göre 2009 yılında 7.169 ton olan plastik atık ithalatı, 2019 yılı ekim ayı itibariyle yıllık olarak 524.580 tona çıkmıştır. İthal edilen atıkların, karışık kodla getiriliyor olması; ithalat yolu ile tehlikeli atıkların da Türkiye'ye getirildiği yönünde şüphe oluşturuyor.

Aynı biçimde, gümrüklerde dönüştürülebilir atık diye beyan edilerek, sahte beyanla yurda getirilen tonlarca çöpün Türkiye'nin çeşitli yerlerine döküldüğü iddiaları da söz konusu.

Ülkemizde faaliyet gösteren lisanslı işletmelerin gerçekleştirdikleri atık ithalat miktarlarının artış göstermesi sebebiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2019/18 sayılı Atık İthalatı Genelgesi yayımlanmış ve bu genelge ile birlikte atık ithalatçıları için "Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi" alma zorunluğu ile birlikte ithal etmek istedikleri atıklar için kapasitelerinin %80 oranında bir kota getirilmişti. Genelgenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk 7 aylık verilerin, önceki yılın atık ithalat verileri ile kıyaslamasını gösteren miktarlar aşağıda verilmiştir:

Atık Plastikler:

2019	-	559.899 ton	116 milyon 779 bin USD
2020 (ilk 7 ay)	-	426.689 ton	80 milyon 67 bin USD

Atık Kağıt:

2019	-	1.236 331 ton	145 milyon 336 bin USD
2020 (ilk 7 ay)	-	876.954 ton	98 milyon 337 bin USD

Not: (I) Veriler Türkiye İstatistik Kurumu veri tabanından alınmıştır.

(II) Söz konusu ithalat miktarları içerisinde Türkiye'de yer alan Serbest Bölgelerden ithal edilen atıkların miktarları da yer almaktadır.

Söz konusu rakamlar incelendiğinde atık ithalatlarına ilişkin alınan tedbirlere, Pandemi koşullarına ve ekonomideki duraganlığa rağmen atık plastik ve kağıt ithalatlarının önceki yıla kıyasla artış eğiliminde olduğu açık bir şekilde görülebilecektir. Dolayısıyla alınan tedbirlerin amacına hizmet etmediğini söyleyebiliriz.

Atık İthalat Kotası %50'ye İndirildi

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünce hazırlanan 2020/22 sayılı Atık İthalatı Uygulama Genelgesi ile atık ithalatı kotası yüzde 30 azaltılarak yüzde 50'ye indirilmiştir. Genelgenin yürürlüğe girmesiyle 2020'nin kalan kısmı için firmaların kapasite raporlarında belirtilen tesis tüketim kapasitesinin azami

yüzde 50'si oranında atık ithalatına müsaade edildi. Yüzde 50'lik kota ile geri kazanım sektörünün yıllık ham madde ihtiyacının yarısını iç piyasadan karşılamaları hedeflenmiştir.

Atık Sorunlarının Başlıca Nedenleri:

- Türkiye henüz kendi çöpüyle baş edemeyen bir ülke. Atık yönetimi ciddi bir konu, kapsamlı altyapı ve denetim mekanizmaları gerektiriyor. Kontrolsüz, denetimsiz, şeffaf olmayan atık ithalatı Türkiye'nin kendi geri dönüşüm sisteminde var olan sorunların daha da artmasına neden oluyor. İthal edilen atıkların geri dönüştürülebilir olması gerekiyor ancak dönüştürülüp dönüştürülmediği ve bu konudaki işleyişe dair şeffaflık söz konusu değil.
- Türkiye'de belediyelerin evsel atıkların kaynağında ayrı toplanması çalışmaları son derece yetersiz. Atıkların çöplerden ayrıştırılması işi büyük oranda sokak toplayıcıları tarafından yapılıyor. Geri kalan değerli atıklar ise belediyelerin atık depolama sahalarında gömülüyor veya doğaya atılıyor.
- Kamu tarafından yerine getirilmesi gereken bir hizmet, atıkların ayrı toplanması, kayıt dışı bir sektörün, sokak toplayıcılarının eline bırakılmış durumda. Kayıt dışı bir sektörün varlığında herhangi bir çevresel önlemden de bahsetmek mümkün değil.
- Geri dönüşüm amacıyla ithal edilen atıkların gerekli standartları sağlamaması büyük bir sorun. İthal edilen atıkların içinde tehlikeli maddelerle bulaşık örneğin pestisit ve ilaç ambalajları, hastane atıkları, madeni yağ ambalajları gibi tehlikeli atık sınıfına giren istenen atıklar da bulunuyor. Bu durumda atıkların geri dönüşümleri mümkün olmuyor veya geri dönüştürülmeleri için daha fazla enerji ve suya ihtiyaç duyuluyor, dolayısıyla çevresel etkileri de daha yüksek oluyor.
- 2019/18 sayılı Genelge incelendiğinde ise "Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi" almak isteyen lisanslı işletmelerden sadece kapasite raporu, çevre izin ve lisans belgesi, bir önceki yıla ait GTİP bazlı ithalat rakamlarını içeren gerçekleştirme tablosu ve Döner Sermaye Birim Fiyat Listesinde yer alan belge bedeline dair dekont talep ediliyor. Ancak talep edilen belgelerin lisanslı işletmelerin niteliklerini sorgulayacak hiçbir unsur içermemesi ve hali hazırda zaten sahip oldukları belgeler olması sebebiyle tüm lisanslı işletmeler kolaylıkla söz konusu belgeyi alabiliyor.
- Bu kapsamda bir önceki yıl sadece lisanslarını beyan ederek atık ithal eden işletmeler, bu yıl atık ithalatçı kayıt belgesi almak suretiyle hiçbir teknik iyileştirme yapmaksızın aynı koşullarda atık ithal etmeye devam etmişlerdir. Uygulamanın bir önceki yıla nazaran tek farkı alınan 15 bin TL'lik belge bedeli olmuştur.
- Atık ithalatına kota getirilmesi üzerine şirketler kapasite raporlarını güncellemiş ve kapasitelerini artırmıştır, bu durum ithalat miktarlarının artmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla getirilen %80 oranındaki kota hesabı da atık ithalatlarının sınırlandırılmasında herhangi bir etkisi olmamıştır. Özellikle kağıt/karton sektöründe atık ithalatlarının mevcut kullanım kapasitenin %25 oranında ve sadece ülke için hurda kağıt/karton fiyatlarının regüle etmek amacıyla yapılması sebebiyle, %80 oranındaki kotanın işletmeler üzerinde bir tesiri olmamıştır.
- Türkiye henüz kendi çöpüyle baş edemeyen bir ülke. Atık yönetimi ciddi bir konu, kapsamlı altyapı ve denetim mekanizmaları gerektiriyor. Sıfır atık politikasının henüz tam yerleşmediğini de göz önüne alacak olursak, atık ithalatı Türkiye'nin kendi geri dönüşüm sisteminde var olan sorunların daha da artmasına neden oluyor
- Genel olarak değerlendirildiğinde sene başında devreye alınan uygulamalar istenilen etkiyi yaratamadığı, dolayısıyla bir önceki yıl yaşanan sorunlar aynı şekilde bu yıla da sirayet ettiğini görüyoruz.

Önerilerimiz

1. Atık İthalatçı Kayıt Belgesi verilecek lisanslı işletmelerin çerçevesi daha net şekilde belirtilmelidir. Bu belge lisanslı işletmelerin nitelikleri ölçecek şekilde tasarlanmalı ve kriterlere uygun olmayan işletmelerin atık ithalatı yapmaları önlenmelidir. Tesis kriteri olarak şu hususlar değerlendirilebilir:
 - a. Atıklar genel itibarıyla hacimli olması sebebiyle tesiste işlenip hammadde haline gelinceye dek bir süre depolanması gerekir. Bu sebeple işletmelerin atık ithalat miktarlarıyla depolama alanlarının uyumlu olması gerekir.
 - b. Özellikle birden farklı ürünü içeren karışık nitelikteki atıkları ithal ederek işleyen lisanslı işletmelerde atıkların ayrıştırılmasına yönelik makine ve ekipmanlar (manyetik seperatör, EDC seperatör, balistik seperatör, optik seperatör, vb.) bulunmalıdır.
 - c. Tesislerde ayrıştırma işlemi sonrasında atıkların kırma, yıkama ve ayrıştırma sürecinin gerçekleştirileceği uygun nitelikte kırma makinesi, çöktürme-yüzdürme havuzları, sıcak yıkama tankları, vb. ekipmanlar bulunmalıdır.
 - d. Yıkama işleminin yapıldığı tesislerde mutlak suretle çıkan atık suları arıtacak nitelikte bir arıtma tesisi olmalı, eğer yoksa da işletmenin merkezi bir arıtma tesisine üyeliği bulunmalıdır.
 - e. Atık işleme sürecinin doğal bir parçası olarak tesislerde bakaya atıklar oluşmaktadır. Belge aşaması ve sonrasında oluşan bakaya atıkların ne şekilde değerlendirildiğine dair net veriler talep edilmelidir.
2. İthal edilen atıkların cinslerine ve ülke içerisindeki arz-talep dengesine göre ayrı kota uygulamaları yapılmalıdır.
3. Temel olarak atık ithalatı yapan işletmelerin yerinde denetlenmesi her zaman en önemli kontrol unsuru olmalıdır. Atık ithalatı yapan işletmelerin faaliyetleri düzenli olarak denetlenmelidir.
4. İthalat yapan tesis sayısı arttığında kontrol de güçleşmektedir. Dolayısıyla atığı ithal edecek işletmelerin de bir projesi ve net bir öngörüsü olması talep edilmelidir. Örneğin bir işletme ithal ettiği atıktan katma değerli bir hammadde ederek yeniden ihraç edebilir. Veya ithal ettiği atıklardan elde edilen hammaddelerin ülke içerisinde orijinale ikame olarak ana sanayide kullanılmasını sağlayacak projeler de söz konusu olabilir. Bu doğrultuda proje ve bir plan çerçevesinde atık ithal etmek isteyen işletmeler için ayrıca bir atık ithalat izin belgesi düzenlenebilir.
5. İthal edilecek atıkların belirlenecek saflıkta olması istenebilir.

Sonuç olarak, kamu asli görevlerinden olan atık toplama hizmetini layığıyla yerine getirmediğinden yurt içinde oluşan atıklar büyük oranda depolanarak ya da doğaya karışarak çevresel sorunlara yol açarken yurt dışından geri dönüştürülmek üzere atık ithal edilmektedir.

Atık yönetimi düzgün yönetilmediği sürece de havamız, suyumuz, toprağımız kirlenmeye devam edecek. Geri dönüşüm piyasası ise ithalat avantajıyla, çevresel sorumlulukla değil kar güdüsüyle sürekli olarak büyüyecek. Atık ithalatı konusunda önlemler alınmadığı takdirde ise Türkiye'nin yeni Çin olması kaçınılmaz.

TORBA İHALELERLE MADEN SAHALARI SATILMASINA SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ DAVA AÇTI

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 20.07.2020 tarih ve 31191 sayılı Resmi Gazetede (34. sayfa) yayınlanan 766 adet maden sahasının ilanı üzerine ekoloji örgütleri ve aktivistleri tarafından iptal davaları açıldı.

CHP Doğa Hakları tarafından yapılan açıklamada, “çevresel etki değerlendirmesi, bütüncül etki değerlendirmesi, sağlık etki değerlendirmesi yapmadan, yangından mal kaçırıcısına topraklarımızı satılığa çıkarıyor. Çevre örgütleri bu ihaleyle ilgili dava açtılar ama bu sadece çevre örgütlerinin görevi değil. Tüm yurttaşlarımızı, bu talana karşı ses çıkarmaya çağırıyoruz” denilerek sivil toplum örgütleri tarafından açılan dava tüm yurttaşların müdahil olması çağrısında bulunuldu.

Torba İhaleler Açıkça Kanuna Aykırı

Çevre Kanunu madde 10 gereğince, ÇED raporu hazırlaması gereken projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; bu projeler için yatırıma başlanamaz ve İHALE EDİLEMEZ. Buna rağmen 2020 yılının Mart ayında 305 adet, Temmuz ayında ise 766 adet maden sahası ihalesi ilanı yapıldı. Torba kanun yapar gibi torba ihalelerle sayısı bine yakın maden sahasını bir anda ihaleye açmanın hukukla bağdaşır yanı bulunmamaktadır. Yargılama makamlarının, Çevre Kanunu'na aykırılık nedeniyle ivedi bir şekilde bu ihalelerin yürütmesini durdurması gerekmektedir.

Toplumsal ve Hukuki Uyuşmazlıklara Konu Oluyor

Madencilik faaliyetleri için ayrılan sahalardan ezici yoğunluğunun hatalı yer seçimine dayanması, bir çok maden sahasının yerleşim yerleri ve doğal yaşam alanları üzerinde can ve mal yönünden tehditler oluşturması, binlerce ağacın kesilmek zorunda bırakılması, su kaynaklarının yok olmasına neden olması, tarım ve meralık alanların vasıf değişikliğine uğratılması ya da maden faaliyeti nedeniyle kirlenmesi sorunları, bir çok toplumsal ve hukuki uyuşmazlığa konu olmaktadır.

ÇANAKKALE VALİLİĞİ, TERMİK SANTRAL EYLEMLERİNİ PANDEMİ GEREKÇESİYLE İPTAL ETTİ

Biga Ekoloji ve Yaşam Platformu'nun, 6 Eylül'de Karabiga, 7 Eylül'de Çanakkale'de düzenlemek istediği "Termik Öldürür Eylemi"nin Çanakkale Valiliği tarafından yasaklandı.

Yasaklama kararı, CHP Doğa Hakları tarafından yazılı basın açıklamasıyla 5 Eylül'de kamuoyuyla paylaşılmıştır. Açıklamada,

"Çanakkale'de kurulmak istenen maden projeleri ve termik santral projeleriyle ilgili İl Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından sunulan görüşlerde, madenler ve termik santrallerin sağlık yönünden tehlikeleri yönünden uyarılmıştır. Ancak, ne Valilik, ne de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu uyarıları dikkate almamıştır. Valilik, şimdi pandemiyi bahane göstererek, şirketlerin deşirmesine su taşıyor. Halk sağlığı pandemiden önce de vardı. Mahkemenin kapattığı termik santrali mühürlemek yerine, çalışmalarını ziyaret eden Çanakkale Valisi, maden firmasının reklamı bulunan formalarla bisiklet turları atan Vali yardımcılarını. Bizler hepsini takip ediyoruz. Kimse bizi, pandemi bahanesiyle kandırmaya çalışmasın.

"Vali halk sağlığını dert ediniyorsa, sadece Çanakkale il sınırında sayısı 20'yi aşkın termik santral projesi planlanıyor. Çanakkale Biga ve Lapseki ilçeleri sınırlarında yapılmak istenen 11 adet termik santralin birbirlerine olan mesafeleri yaklaşık 27 km. Karabiga beldesi sınırları içerisinde 6.6 km'lik mesafe içerisinde 4 ayrı termik santral projesi planlanıyor. Vali Bey önce, bu meseleyle ilgilensin"

denilerek, fosil yakıtlardan tamamen vazgeçilerek, adil dönüşüm prensibiyle doğaya zarar vermeyen, doğa haklarını ihlal etmeyen bir yaklaşımla temiz, erişilebilir enerji kaynaklarına geçiş sağlanması için mücadeleyi bırakmayacağız kamuoyuna duyurulmuştur.

6 Eylül günü ise, Doğa Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ali ÖZTUNÇ ve Hukuk ve Seçim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Çanakkale Milletvekili Muharrem ERKEK'in de katılımı ile Çanakkale İl Örgütü binasında basın açıklaması yapılarak, Çanakkale Valiliğinin yasaklama kararının keyfi olduğu vurgulanarak, AKP İktidarının termik santrallere yönelik bir açıklama yapılmasına dahi tahammül edemediğinden, Afşin'de termik santral nedeniyle yaşanan sağlık sorunlarından örnekler sunularak, sadece koronavirüsün öldürücü olmadığını, termik santrallerin de öldürdüğünden, Çanakkale ilindeki madencilik ve termik santral projelerinin yarattığı doğa tahribatlarından söz edilmiştir.

Çanakkale'de görüşülen çevre örgütleri, Bayramiç ilçesine bağlı Halılağa Köyü'nde Cengiz Holding tarafından yapılması planlanan Halılağa Bakır Ocağı Kapasite Artışı, Cevher Zenginleştirme Tesisi ve Atık Depolama Tesisi projesi ÇED süreci kapsamında 15 Eylül'de düzenlenecek halkın katılımı toplantısı hakkında bilgi verdiler. CHP Doğa Hakları olarak, söz konusu halkın katılımı toplantısına katılım sağlanarak, bölgedeki termik santral ve maden işletmelerinin yarattığı tahribat hakkında bilgi vererek, bölge bazında kümülatif etki değerlendirmesi ve sağlık etki değerlendirmesi yapılmadan, yeni bir maden ya da termik projesine izin verilmemesi gerektiğini vurgulayacağız.

KAMU ZARARI GEREKÇESİYLE HALK SAĞLIĞININ TEHLİKE DÜŞÜRÜLDÜ

Edirne'nin Havsa ilçesine bağlı Necatiye köyünde kanalizasyon suları nedeniyle yaşanan kirlilik ve halk sağlığı tehditine rağmen kamu kurumlarının "kamu zararı" gerekçesiyle eylemsiz kalmışlardır. Köylülerin yaptıkları başvurulara rağmen, gerekli önlemler alınmamış, yurttaşlara söz konusu derede ıslah çalışmaları da yapılacağı nedeniyle, ıslah çalışması öncesinde kanalizasyon sorunuyla ilgili eylemde bulunmanın kamu zararına neden olacağı cevabı verilmiştir.

CHP Doğa Hakları olarak yaptığımız 4 Eylül tarihli yazılı açıklamada, halk ve çevre sağlığının tesisi devletin Anayasal ödev olduğu, bu ödevin aksatılmasının suç teşkil ettiği hatırlatılarak, yurttaşların bu konuda yetkililere erişmeye çalışması, büyük bir utanç olduğu vurgulanmış, Necatiye köyünde oluşacak tifo, kolera, dizanteri gibi hastalıkların oluşmasına sebebiyet vermeden, ivedi olarak gerekli tedbirlerin alınması istenmiştir.

5 Eylül'de Necatiye köyündeki yurttaşlardan edindiğimiz bilgiye göre, DSİ'nin bölgede çalışmalara başlamıştır.

EĞİTİMDE BATI VE DOĞU MAKASI AÇILDI

Ülkenin batısı ile doğusu arasında eğitime erişimde yaşanan eşitsizlik daha da derinleşti. Lise düzeyinde okullaşma oranı, Güneydoğu Anadolu'da yüzde 70'lere kadar geriledi. Doğu kentlerinde öğrenciler, ortaokuldan sonra eğitimden koştular.

Milli Eğitim Bakanlığı, "Eğitime eşit ve adil şartlar altında erişimin sağlanması" konusunda sınıfta kaldı. Resmi istatistiklere göre, eğitime erişimde Türkiye'nin batısı ve doğusu arasındaki makas iyice açıldı. Türkiye'nin batısı okul öncesi eğitimde yüzde 75'in üzerinde okullaşma oranı yakalarken bu oran Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yüzde 65'e kadar düştü.

Resmi Verilere Yansıdı

Türkiye'de eğitimin en büyük sorunları arasında yer alan fırsat eşitsizliği, Doğu'ya gidildikçe kendisini daha da yakıcı şekilde hissettirdi. Okulöncesi eğitim çağındaki 3-5 yaş grubu çocukların Batı Marmara'da 51,02 olan okullaşma oranı, Doğu Anadolu'da yüzde 37,16'ya kadar geriledi.

Eğitime erişim konusunda bölgeler arasındaki farklılıklar, MEB'in resmi verilerine de yansıdı. 2019-2020 eğitim öğretim yılına ilişkin örgün eğitim istatistiklerine göre, ilköğretimde net okullaşma oranının en düşük olduğu bölge, yüzde 95,92 ile Doğu Karadeniz oldu.

Makas Açıldı

Eğitime erişimde bölgeler arasındaki farklılık, lise kademesinde daha da belirgin hale geldi. Lise kademesinde Batı Marmara'da yüzde 87,58, Doğu Marmara'da yüzde 90,82 olan net okullaşma oranı Kuzeydoğu Anadolu'da yüzde 72,79, Güneydoğu Anadolu'da ise yüzde 71,74 olarak gerçekleşti.

Verilere göre, lise kademesinde okullaşma oranlarının en düşük olduğu üç bölgenin sırasıyla Güneydoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ve Orta Doğu Anadolu olduğu bildirildi. Lise kademesinde net okullaşma oranının en yüksek olduğu üç bölgenin ise Doğu Karadeniz, Batı Anadolu ve Batı Karadeniz olduğu belirlendi.

Öğrenciler Liseye Geçmedi

Ortaokul kademesinde görece yüksek okullaşma oranı yakalayan bölgelerde, lise düzeyinde bu oranlar korunamadı. Özellikle Türkiye'nin doğusunda, ortaokuldan liseye geçişte çok sayıda öğrenci eğitim dışında kaldı.

Buna göre, ortaokulda yüzde 94,82 okullaşma oranı yakalanan Doğu Anadolu'da, lise kademesinde bu oran yüzde 73,86'ya kadar düştü. Güneydoğu Anadolu'da ise bu oranlar ortaokulda yüzde 94,96, lisede ise yüzde 71,74 olarak kaydedildi.

Eğitime erişimde bölgeler arası farklılıkları ortaya koyan verilere göre, bazı kentlerin lise kademesindeki net okullaşma oranları şöyle ifade edildi:

- Ankara: Yüzde 93,58
- Bursa, Eskişehir Bilecik: Yüzde 90,05
- Adana, Mersin: Yüzde 85,10
- Kayseri, Sivas, Yozgat: Yüzde 89,39

► Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan: Yüzde 66,90

► Urfa, Diyarbakır: Yüzde 66,43.

Yoksulluk Kopuşu Hızlandırıyor

Okullaşma oranının azalmasında ekonomik krizin temel belirleyici olduğunu söyleyen Eğitim Sen Genel Başkanı Feray Aytekin Aydoğan, “Yoksullaşmanın yanı sıra okul türü sayısının yetersizliği, çocuk işçiliği anadilinde eğitim hakkının yok sayılması ve eğitimde özelleştirme politikaları da okullaşma oranlarının düşük olmasının başlıca etkenleridir” dedi. Aydoğan, yoksul ailelerin çocuklarının eğitimden kopuş sürecinin hızlandığını anlatarak şunları söyledi:

“Bölgeler, iller hatta semtler arası eşitsizlikler, kırsal bölgelerde yaşayan öğrencilerle kentlerde yaşayan öğrenciler arasında eğitimde eşitsizlik her geçen gün daha da derinleşiyor. Okulların uzun süre kapalı kaldığı ülkelerde okul terkinin arttığı, okullaşmanın azaldığı dünya örnekleri üzerinden çok net bir gerçek. Salgında son derece olağan dışı bir süreç yaşarken eğitime her dönemden daha fazla bütçe ayrılması, öğrencilerin eğitim sürecinden kopuşunun engellenmesi, dezavantajlı tüm öğrencilerin desteklenmesi gerekirken eğitime ek bütçe hâlâ MEB’ in, siyasi iktidarın gündeminde değil. Eğitime erişim ile ilgili eşitsizliklerin giderilmesine ilişkin MEB’ in bir yol haritası, planlaması, tercihi yok.

EŞİT DEĞİLİZ HIÇBİRİMİZ!

MEB yine imam hatip liselerine yatırım yaptı. 2019-2020’de imam hatip dışındaki liselerde derslik başına öğrenci sayısı 33 oldu. İmam hatip liselerinde derslik başına 13,4, özel liselerde 10,8 öğrenci düştü.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın geçen günlerde açıkladığı 2019-2020 istatistikleri plansızlığı bir kez daha gözler önüne serdi. İstatistiklere göre devlete ait liselerde derslik başına öğrenci sayısı 22,5’ten 30,1’e yükseldi. İmam hatip lisesi çıkarılınca bu sayı 33’e yükseliyor. Sadece imam hatip liselerinde ise derslik başına öğrenci sayısı geçen yıla göre azalarak 13,8’e düştü.

MEB’in verilerine göre liselerde 2018-2019’da derslik başına öğrenci sayısı 22,5’ti. Ancak derslik sayısı artsa da öğrenci sayısında da meydana gelen artış nedeniyle bu sayı 30,1’e yükseldi.

İmam hatip liselerinde ise 2018-2019’da derslik başına öğrenci sayısı 14,4’tü. Derslik sayıları artıp öğrenci sayıları azalınca imam hatip lisesinde bu sayı 13,8’e geriledi. Ayrıca imam hatip liseleri dışarıda bırakılınca devlet liselerinde derslik başına öğrenci sayısı 33’e yükseldi..

Öte yandan yine AKP döneminde imam hatiplerle birlikte özendirilen ve teşvik edilen özel okullarda da benzer bir tablo ortaya çıktı. Buralarda da derslik başına öğrenci sayısı 11,3’ten 10,8’e düştü.

Kaynaklar Heba Ediliyor

Eğitim Uzmanı Ali Taştan yaptığı değerlendirmede AKP’nin iktidara geldiği günden bu yana öz evlat, üvey evlat ayrımı yürüttüğünü söyledi. Taştan şu ifadeleri kullandı:

“Onlar için birtakım liseler çok önemli oldu, diğer okul türleri çok önemli olmadı. Daha önceki rakamlara da baktığımız zaman imam hatip ve meslek liselerinin yaklaşık yüzde 45’inin dersliklerinin boş olduğunu görüyoruz. Son bir yıl içerisinde imam hatiplerdeki derslik başına düşen öğrenci sayısının 13’lere inilmesi; diğer taraftan da üvey evlat olarak görülen fen lisesi, Anadolu lisesi gibi liselerde de 30’lu rakamlara ulaşması büyük bir sıkıntı. Bunu MEB de görüyor ama müdahale edemiyor. Bir türlü değişikliğe gidilmiyor. Devletin kaynakları boşa gidiyor. Boşu boşuna devletin kaynakları burada heba ediliyor. Siyasal iktidar bu yaptığının, bu politikasının yanlış olduğunu görmeli, özellikle pandemi döneminde Anadolu liselerine ya da ihtiyaç olan diğer kalemlere dönüştürülmeli.”

45’er Kişilik Sınıflar Var

Bazı okullarda temizlik görevlisi olmadığını aktaran Taştan şöyle devam etti:

“Hal böyleyken 13 kişilik sınıflar var ediyorsunuz. 45’er kişilik sınıflarda ikili öğretim yapan, akşam yedide sekizde dersi biten okullar var. Bu akılla, mantıkla izah edilecek bir durum değil. MEB’in yatırım bütçesi verimli kullanılmıyor. MEB imam hatiplere ciddi oranda yatırım yapmış, diğer yanda üvey evlat okullara bir yatırım sunmamış. Özel okullara 2019’da 5.8 milyar lira para verdiler. MEB’in bir yıllık yatırım bütçesi 5 buçuk milyar lira civarında. Yüz yüze eğitime hazır olan okullar; özel okullar ve imam hatip liseleri. Çünkü onların dersliklerinde özel okullara 9-10 kişi düşüyor, imam hatipte 13-14 kişi düşüyor. Bunlar çok rahat yüz yüze eğitim yapabilirler. Diğerlerinin yapması mümkün değil.”

EĞİTİMDEKİ BELİRSİZLİKLER ACİLEN GİDERİLMELİ, SORUNLAR ÇÖZÜLMELİDİR!

Covid-19 salgını 2019'un Aralık ayından bu yana dünya genelinde tehlike oluşturmaya başlamıştır. Ülkemizde de 16 Mart 2020 tarihinde kapatılan okullarımız yüz yüze eğitime başlayamamışlardır.

Dünya Sağlık Örgütü ve alanın uzmanları salgınla ilgili sürekli açıklama-uyarı yapmalarına rağmen AKP tarafından öngörülebilir olarak gerekli önlemler alınmamıştır. Bazı sorunların çözümünde ise çok geç kalınmıştır. Zaten bütçesi yetersiz olan Milli Eğitim Bakanlığına ek bütçe verilmemiş ve Bakanlığın eli kolu bağlanmıştır. Pandemiye karşı alternatif planlar yapılması gerekmekte iken bu süreç iyi değerlendirilmemiştir. Eğitim sistemi sorunları ile baş başa bırakılmıştır. **Pandemi sürecinde "eğitim" ülkemizin en büyük ve çözülmesi gereken önemli sorunu olması gerekirken, sorunlar karşısında eğitimciler ve veliler yalnız bırakılmıştır.** Devletten ümidini kesen veliler ise kendi çözümlerini bulma yönünde adım atmaya başlamışlardır.

İktidarın önceki yıllarda da bir eğitim politikası yoktu. Sadece gelecek nesilleri ideolojik olarak şekillendirme hedefi gözetilen ve bunun dışında eğitim yatırımlarına gereken payı ayırmayan iktidar, bugün eğitim sistemini daha derinden hissedilen sıkıntılarla baş başa bırakmıştır. **Sarayın damadı eğitime ek bütçe hususunda, AKP Genel Başkanı ise son dönemde eğitim konusunda sorunların çözümüne yönelik açıklama yapmamışlardır.**

Oysa öncelikle:

- Ülkeyi yöneten siyasal iktidar tarafından acil eylem planı yapılarak öncelikle MEB'e ek bütçe verilmeliydi.
- Salgının başlaması ile yeni sistemde ihtiyaç duyulacak derslik sayısı hesaplanmalı ve hemen bu dersliklerin inşasına başlanmalıydı. Bu hususta daha fazla gecikmeden TOKİ ile birlikte ve gerekirse bağış kampanyalarıyla derslik yapımına derhal geçilmeliydi.
- Okullara ihtiyaçları doğrultusunda İŞ-KUR'dan geçici değil; kadrolu temizlik, güvenlik ve sağlık personeli yeterli sayıda sağlanmalıydı.
- Uzaktan eğitime erişemeyen öğrencilerin MEB tarafından yaklaşık tespit edildiğini biliyoruz; ancak henüz interneti, televizyonu, bilgisayarını olmayan çok sayıda öğrencinin olduğu da bir gerçek. Bu konuda bir girişimde bulunulmadı, yeterli açıklama yapılmadı. Oysa bu süreç içerisinde öngörülebilir olarak, tüm ihtiyaçların eksiksiz karşılanması gerekirdi. İktidar, sarayın ihtişamını itibar olarak tanımlıyor; ancak eğitime erişemeyen öğrencilerin var olduğu bir ülkede itibarın nasıl olacağını kendilerine soruyoruz. Veliler tatmin edici bilgi alamadıkları için halen çocuklarını okula gönderip göndermemekte kararsız ya da nereye göndereceği konusunda soru işaretleri yaşıyor. Oysa iktidar, şu tarihe kadar pandemi koşullarında alternatif çözüm tedbirlerini ve uygulama yöntemlerini net olarak açıklamalıydı, öngörülebilir bulunabilmeliydi ve her alternatifte, veliler sorunların nasıl çözüleceği konusunda fikir sahibi olabilmeliydi ve çocuklarını bu sürece huzurlu bir şekilde başlatabilmeliydi.

Şu an acil olarak Bakanlık ve iktidar hangi alternatif durumlarda nasıl bir süreç izleyeceklerini, devlet okulları, özel okullar, öğrenciler, veliler, öğretmenler ve **tüm eğitim paydaşları açısından nasıl zarar görmeden sorunların çözüleceğini net olarak açıklamalı ve kafalardaki soru işareti ve tedirginlikleri gidermelidir.**

İmkansızlıklarla boğuşan, yeterli derslik, yardımcı personel, gerektiğinde sağlık sorunu yaşayan öğretmenin görevini üstlenecek sayıda öğretmen eksikliğinin de tamamlanması için devlet okullarının **tüm sorunlarını çözebilecek acil bir eylem planı geliştirilmeli ve açıklanmalıdır.**

Özel okullarda çalışan eğitim emekçilerinin **mağdur edilmemesi için çeşitli tedbirler alınmalıdır.** Özel okullarda sözleşmesi yapılan döneme hazır olarak, gerektiğinde online ya da yüz yüze eğitim için bekleyen öğretmenlerin sözleşmelerinden kaynaklı haklarının korunması bu aşamada önemlidir.

Tüm devlet okulları ve özel okulların bu süreçteki uygulamaları konusunda tüm soru işaretleri ortadan kaldırılmalıdır. **Uzaktan eğitimin başlamasına bir hafta kalmasına rağmen veli-öğrenci ve öğretmenlerin soru işaretleri giderilmemiştir.** Bu husus tüm paydaşlar ile ele alınmalı ve bulanık kalan noktalar acilen aydınlatılmalıdır. Devlet okulları ve özel okulların, velilerin, öğrencilerin mağduriyet yaşamaması için gereken önlemler alınmalı ve açıklanmalıdır.

Çocuğunu özel okula gönderen anne-babaların uzaktan eğitim sürecinde okul ücretleri ile ilgili detaylı bilgilendirilmeleri gerekmektedir. **Sonraki süreçte ortaya çıkabilecek sorunlar nedeniyle velilerin endişeleri giderilmelidir.**

Ülke genelinde Millî Eğitim Bakanlığının tespit ettiği, eğitime teknolojik erişim imkanı olmayan, kısıtlı imkana sahip olsa dahi küçük ve kalabalık hanelerde yaşayan, yetersiz sayıda uzaktan eğitime erişim aracı olan tüm öğrencilere derhal, acilen ücretsiz internet erişimi ve tüm teknolojik imkan sağlanması konusunda harekete geçilmelidir. Çocuğu eğitime erişemeyen, çocuğu imkansızlıklar nedeniyle uzaktan eğitime erişemeyen velilerin ve öğrencilerin psikolojisi ve uzaktan eğitimin, **eğitimdeki eşitsizlikleri daha da artırmaması açısından bu son derece önemlidir.**

EĞİTİM YATIRIMLARI

- Millî Eğitim Bakanlığı'nın 5 yıllık stratejik planı, Kasım 2019'da Millî Eğitim Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı başlığıyla yayımlanmış ve bu stratejik planda 7 amaç ve 24 hedef belirlenmiştir.
- MEB, bu amaç ve hedefleri gerçekleştirmek için yaklaşık maliyeti 767.537.744.214 TL olarak açıklamıştır; ancak söz konusu stratejik planda **öngörülen kaynak ile, ortaya konulmuş amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi ihtimal dahilinde değildir.**

Çünkü: Bu amaç ve hedeflerin için öngörülen kaynak miktarı ve yıllar içerisinde gerçekleşen artış oranları değerlendirildiğinde, belirlenen bu tahmini kaynak ile **stratejik plandaki amaç ve hedeflerin gerçekleştirilemeyeceği, yalnızca Bakanlık bünyesindeki işleyişin rutin olarak devam edeceği** söylenebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı yatırım bütçesi de bu hedefleri gerçekleştirmek ve eğitimdeki sorunları çözmek için yeterli değildir.

MEB merkezi bütçeden en fazla pay alan bakanlıklardan biri olmasına rağmen, Bakanlığa ayrılan **bütçenin neredeyse yüzde 84'ü sadece personel maaşlarını ödemek** için kullanılmaktadır.

Bütçeden eğitim yatırımlarına ayrılan pay ise yetersizdir ve Bakanlık bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay, AKP'nin iktidara geldiği **2002 yılında yüzde 17,18 iken, 2019 yılı itibarıyla bu oran yüzde 4,88'e gerilemiştir, 2020 yılında ise yüzde 4,65'tir.**

- ❖ **Bakanlık bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay artırılmalıdır.**

Ayrıca,

MEB bütçesinin GSYH'ye oranı **2014 yılında - yüzde 3,19 iken**

2020 yılında – yüzde 2,57'ye geriledi.

MEB bütçesinin merkezi bütçe içindeki payı da her yıl azalmaktadır:

2015 yılında – yüzde 13,11,

2016 yılında – yüzde 13,38,

2017 yılında – yüzde 13,18,

2018 yılında – yüzde 12,13,

2019 yılında – yüzde 11,84

2020 yılında – yüzde 11,44

Eğitimin niteliğinin artırılması, ikili eğitimin sonlandırılması, okullaşma oranlarının artırılması ve bunun eğitim sorunlarının çözülmesi için, eğitim yatırımlarına ayrılan payın ve kaynakların artırılması çok önemlidir.

- ❖ **Buna rağmen MEB bütçesinden 2019 yılında yatırıma ayrılan pay yüzde 28 azalmıştır.**

Sarayın Damat Bakanı MEB'de neler olduğunu bilmemektedir. MEB'e yeterli bütçe ayrılmaması nedeniyle yaşanan sorunlardan haberdar değildir. Bu bütçe ile MEB'in ek öğretmen ataması, derslik yapması mümkün değildir. Bir acil eylem planı yapılarak MEB'e ek bütçe verilmesi sağlanmalıdır.

TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI EĞİTİM KARNESİ

- Türkiye'de 15-19 yaşları arasındaki gençlerin okullaşma oranının **yüzde 72,5** seviyesindedir ve bu oran, **yüzde 84,5'lik OECD ortalamasının** oldukça gerisindedir. Türkiye, bu oran ile Meksika ve İsrail'den **sonra en düşük okullaşma oranına sahip OECD ülkesidir.**
- Türkiye'de **ortaöğretim mezunu dahi olmayanların oranı yüzde 42,8'**dir. Bu oran, yüzde 15 olan OECD ortalamasının **yaklaşık üç katıdır.**

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

- Ortaöğretim mezunu olmayanların oranı **cinsiyete göre incelendiğinde**, ülkemizde 25-34 yaş aralığında ortaöğretim mezunu olmayan **kadınların oranı yüzde 45,4 iken erkeklerin oranı yüzde 40,2'dir**.
- OECD ortalamasında ise ortaöğretim mezunu olmayan **erkeklerin oranı yüzde 16,7 kadınların oranı ise yüzde 13,3'tür**. Yani OECD ülkelerinde ortaöğretim mezunu olmayan **erkeklerin oranı kadınlardan daha yüksektir**.
- Türkiye'de 25-34 yaş aralığındaki **yükseköğretim mezunlarının oranı yüzde 33,3** seviyesindedir; ancak bu oran, ne yazık ki OECD ortalamasının 10 yıl önceki oranı seviyesindedir. OECD ülkeleri ortalamasında ise **bu oran, açıklanan son verilerde yüzde 44,3'tür**.
- Ayrıca, ülkemizde yükseköğretim mezunlarının çoğu ön lisans ve lisans mezunudur. OECD ülkeleri ortalamasında 25-34 yaş aralığında lisansüstü (**yüksek lisans + doktora**) **mezunlarının oranı yüzde 15,1** olmasına karşın, bu oran **ülkemizde sadece yüzde 2,8'dir**. OECD ülkeleri ortalamasında ise yüksek lisans eğitim düzeyine sahip yetişkin oranı **Türkiye'nin yaklaşık 6 katıdır**.
- Türkiye 18-24 yaş aralığındaki gençlerin **yüzde 29,8** seviyesindeki ne eğitimde ne istihdamda oranı, **OECD ülkeleri arasındaki en yüksek orandır**. OECD ülkelerinde bu oran ortalaması yüzde 14,3'tür.
- Ülkemizde 18-24 yaş aralığında **ne istihdamda ne eğitimde olan kadın oranı yüzde 42,6'dır** ve Türkiye, OECD ülkeleri arasında **ne istihdamda ne eğitimde olan kadın oranının en yüksek olduğu ülkedir**.
- Türkiye'de ne istihdamda ne eğitimde olan erkek oranı yüzde 17,7'dir. Ve Türkiye, yaklaşık yüzde 25 puanlık fark ile, OECD ülkeleri arasında **kadın erkek arasındaki farkın en yüksek olduğu ülkedir**. OECD ortalamasında ise ne istihdamda ne eğitimde oranı kadınlarda yüzde 15,7, erkeklerde 12,9 seviyesindedir.
- Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde eğitim almış 25-34 yaş aralığındaki kadınların istihdam oranı 2008-2018 yılları arasında, **10 yılda yüzde 70,2'den yüzde 61,7'ye geriledi**. Bu oran erkeklerde yüzde 85,7'den yüzde 84'e geriledi.

Türkiye'nin Uluslararası Eğitim Karnesi eğitim harcamaları açısından incelendiğinde, tespitler şöyle:

- İlköğretim, ortaöğretim ve ortaöğretim sonrası yükseköğretim öncesi kademeler için öğrenci başına yapılan **ortalama harcama OECD ülkeleri ortalamasında 9.357 dolar, Türkiye'de 4.505 dolardır**.
- Tüm yükseköğretim kademelerinde, öğrenci başına yapılan harcama **OECD ülkeleri ortalamasında 15.556 dolar, Türkiye'de 10.519 dolardır**.
- İlköğretimden yükseköğretime tüm kademeler için eğitim kurumlarında öğrenci başına yapılan harcama, OECD ortalamasında kişi başına düşen **GSYH'nin yüzde 25,9'u, Türkiye'de ise yüzde 21,2'si** oranındadır.
- OECD ortalamasında ilköğretim, ortaöğretim ve ortaöğretim sonrası yükseköğretim öncesi kademeleri için kişi başına düşen **GSYH'nin yüzde 23,1'i iken**, Türkiye'de kişi başına düşen **GSYH'nin yüzde 17'si** kadardır.
- OECD ülkeleri genelinde tüm yükseköğretim kademeleri için öğrenci başına **kamu kurumlarında yapılan harcama 16.070 dolar, özel kurumlarda 11.868 dolardır**. Türkiye'de ise tüm yükseköğretim kademeleri için öğrenci başına **kamu kurumlarında 9.557 dolar, özel kurumlarda 16.025 dolar** harcama yapılmaktadır.

COVID-19 SALGINI VE EĞİTİM

2019 yılında Ankara'da 16 kişilik Pandemi Hazırlama Komitesi, 33 Akademisyen, 106 Kurum ve Kuruluş temsilcisi ile birlikte **Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı** yapılmıştır. Plan Aralık 2019'da Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanmıştır. Plana rağmen bu süreçte anlamlı tedbirler alınmamıştır.

Salgın başladığından buyana sosyal devlet olmanın gereği yerine getirilmemiş, eğitim alanında kalıcı ve ciddi tedbirler alınmamıştır. Alınan tedbirler bazı okulların dezenfekte edilmesinden öteye gitmemiştir. MEB'e ek bütçe aktarılmamış, ek personel alımı yapılmamış, kamu kaynakları verimli kullanılmamıştır. AKP iktidarı ile eğitimin piyasalaştırılması, seçkin bir eğitim anlayışının benimsenmesi, okulların nitelikli ve niteliksiz olarak ayrıştırılması eğitim alanındaki eşitsizlikleri derinleştirmiştir. 2002 yılından buyana yürütülen yanlış politikaların sonucu olarak eğitim sistemi salgına hazırlıksız ve sorunlu bir şekilde yakalanmıştır. Bu süreç, herkese eşit, parasız ve kamusal eğitim hizmeti sunulması ve bilimsel eğitim ilkelerinin hakim kılınması için fırsat

çevrilmelidir. Maske – mesafe – temizlik üçlemesi ile eğitimin sorunlarının çözülemeyeceği görülmelidir. Maske – mesafe – temizlik üçlemesinin yanına, ek kaynak-derslik-personel ataması, eklenmediği sürece sorunların çözülmesi mümkün değildir.

Eğitim Planlaması

- ✓ 2002 yılında MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay % **17,18** iken, 2020 yılı itibariyle bu oran %4,65 olmuştur.

İhtiyaç duyulan ek yatırım bütçesi ivedilikle MEB'e aktarılmalıdır.

- ✓ Ülke genelinde, resmi okullarda 571 bin 351 derslik, örgün eğitim kapsamında 15 milyon 88 bin 592 öğrenci, özel okullarda ise 134 bin 664 derslik, 1 milyon 440 bin 577 öğrenci bulunuyor. Ayrıca Milli Eğitim Bakanı'nın açıklamalarına göre, liselerin yüzde biri, ilk ve ortaokulların yüzde 12-13'ü ikili eğitim-öğretim yapmaktadır. Tüm okulların tekli eğitim öğretim yaptığı varsayılırsa, derslik başına 26,40 öğrenci düşmektedir. Eğitim Yapıları Mimari Proje Hazırlanması Genel İlkelerine göre derslikler ilkokullarda öğrenci başına 1,60, ortaokul ve liselerde ise 1,85 metrekare alan düşecek şekilde yapılmaktadır. 30 öğrencili bir ilkokul sınıfının 48 metrekare olması gerekmektedir.

Sınıflarda 12 öğrenci bulunması ve ikili eğitim-öğretim yapılması koşulu ile 57 bin 340 dersliğe daha ihtiyaç bulunmaktadır. Başka bir deyiş ile 24 derslikli 2 bin 389 okula ve 34 milyar 920 milyon TL bütçeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sorumluluk iktidarın yapması gereken bir sorumluluk olduğu halde, derslik sorunu şu ana kadar çözülmediği için yaşanan sıkıntıların acil çözümü gerekmesi sebebiyle, gerekirse derslik yapımı için bağış kampanyası yapılmalıdır. **Kampanya ile birlikte TOKİ ve yerel yönetimler ile işbirliği yapılarak hızlıca derslik yapılması sağlanmalıdır.**

- ✓ Örgün eğitim kapsamında resmi okullarda 907 bin 567, özel öğretim kurumlarında 169 bin 740, toplamda 1 milyon 77 bin 307 öğretmen bulunmaktadır. Ayrıca 92 bin 165 öğretmene daha ihtiyaç bulunmaktadır. Salgın sürecinde yeteri ölçüde hizmetiçi eğitim semineri yapılmamıştır. Görev alan öğretmenler doğal olarak kendi öğrenme yöntemleri ile bilgi sahibi olmaya çalışmışlardır.

MEB'in resmi açıklamalarına göre ihtiyaç duyulan 92 bin 165 öğretmen ataması acilen, tek seferde yapılmalıdır. Ücretli, sözleşmeli öğretmenlik uygulamasına derhal son verilmelidir. Eğitim çalışanlarının tamamı salgın süreci ile ilgili hizmetiçi eğitim seminerine alınmalıdır.

- ✓ Örgün eğitim kapsamında 54 bin 36 resmi, 12 bin 809 özel olmak üzere 66 bin 849 okul bulunmaktadır. 2019 Yılı İdare Faaliyet Raporuna göre, MEB kadrosunda 29 bin 106 yardımcı hizmetler sınıfı çalışanı olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim kurumlarında özellikle pandemi dönemlerinde temizliğin sağlanması hastalığın bulaşının engellenmesinde önemli rol oynayacağı için her eğitim kurumunda temizliği yapacak personel temin edilmeli ve bu personelin sürekliliği sağlanmalıdır. 54 bin 36 resmi okulun neredeyse hiçbirinde kadrolu yardımcı hizmetli, güvenlik görevlisi ve sağlık personeli bulunmamaktadır. Okulların tamamına ihtiyaç doğrultusunda en az birer kişi olmak üzere yardımcı hizmetli, güvenlik görevlisi ve sağlık personeli ataması yapılmalıdır.

- ✓ Örgün eğitim kapsamında **resmi kurumlarda** bulunan öğrencilerin yaklaşık yüzde yirmisinin interneti (3 milyon 17 bin 718 öğrenci), yüzde beşinin de televizyonu (754 bin 429 öğrenci) bulunmuyor. Fatih Projesi kapsamında 1 milyon 437 bin 800 tablet dağıtımı yapılmış ve toplamda günümüze kadar 3,4 milyar lira harcanmıştır. (Cumhurbaşkanı Mayıs 2015'te 10 milyon 600 bin tabletin ihalesinin yapıldığını duyurmuştur. Ancak ihale hala sonuçlandırılmamıştır.)

İl bazında teknik donanıma ihtiyaç duyan öğrenciler tespit edilmeli, Fatih Projesinden arta kalan bütçe ile bu öğrencilere tablet ve bilgisayar desteği sağlanmalıdır. Aksi halde teknik donanımı olmayan öğrenciler eğitim imkanına erişemeyecektir. Eğitim olanaklarına erişim açısından öğrenciler arasındaki makas daha fazla açılacaktır.

- ✓ TÜİK'in hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçlarına göre hanelerin %88,3'ünün evden internete erişim imkânına sahip olmasına rağmen bu bağlantıların sadece yüzde 49,1'inin kablolulu olduğu görülmektedir. TÜİK'in "İstatistiklerle Aile 2019" araştırmasına göre Türkiye'de 24 milyon 221 bin 512 hane bulunmaktadır. Bu veriye göre Türkiye'de 21 milyon 385 bin 18 hanede internet erişimi bulunmaktadır. TÜİK'in verileri dikkate alındığında Türkiye'de 2 milyon 836 bin 493 hanede herhangi bir internet erişimi bulunmamaktadır.

Ayrıca ülke genelinde hanelerin sadece yüzde 17,6'sında masaüstü, yüzde 37,9'unda taşınabilir bilgisayar, yüzde 26,7'sinde ise tablet bilgisayar bulunmaktadır. (Bu cihazların biri, ikisi ya da üçü aynı hanede olabiliyor.)

Bu verilere göre ülke genelinde hanelerin yüzde 50,9'unda kablolu internet bağlantısı bulunmamaktadır. Öğrencilerin sağlıklı bir şekilde derslerini takip etmeleri için kablolu internet bağlantısı kullanmaları gerekmektedir. Bu nedenle kablolu internet erişiminin tüm öğrencilere ücretsiz olarak sağlanması gerekmektedir.

- ✓ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Eylül 2019 verilerine göre 1.082.172 (%29,32) olan eğitim çağındaki Suriyeli nüfusun kayıtlı 648.108'i Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullara kaydedilmişlerdir. YÖBİS (Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi) 10.720 kayıtlı öğrencinin yanı sıra açık okullara kayıtlı 26.091 öğrenci bulunmaktadır. Toplamda 684.919 geçici koruma altındaki öğrencinin eğitim sistemine erişimi sağlanmıştır. Ancak, 397.253 öğrenci eğitim sistemi içerisine dahil edilememiştir.

Ülkemizde kaldıkları süre içerisinde eğitimin bütünlüğü ve eğitime eşit erişim açısından ihtiyaç duyulan tedbirler hızlıca alınmalıdır.

- ✓ Salgının başlaması ile yaygın eğitim alanındaki faaliyetler neredeyse durma noktasına gelmiştir. Yaygın eğitim kurumlarında ücretli olarak çalışan Usta Öğreticilerin neredeyse tamamı mağdur olmuştur.

Yaygın eğitim, yetişkinlere yönelik ve sınıfların 8-10 kişi olması nedeniyle okullardaki eğitimden alanından daha az risklidir. Bu kapsamda bazı kursların yeniden başlatılması ve Usta öğreticilerin ücret sorunları yeniden ele alınmalıdır.

- ✓ Tüm kademelerde yüz yüze eğitim yapılamaması durumunda alternatif eğitim yöntemleri devreye sokulmalıdır.

Ders sayıları ve süreleri azaltılmalı, farklı eğitim modelleri için hazırlık yapılmalıdır. Uzaktan eğitim için nitelikli ders içerikleri tamamlanmalıdır. Sınavlara girecek öğrenciler için ek programlar hazırlanmalıdır. Eğitim öğretim başlamadan, öğrenci ve çalışanlara yönelik kişisel koruyucu önlemleri anlatan online eğitimler düzenlenmeli, kitapçıklar bastırılmalıdır. Bu eğitimlerde mevsimsel influenza, IBH belirtileri, hasta kişiden bulaşmanın önlenmesi için yapılacaklar ve pandemik influenza ile ilgili Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan bilgiler anlatılmalıdır.

- ✓ Eğitim ve öğretime ara verilen eğitim kurumlarının öğrencilerinin sosyal aktiviteleri için yapılandırılmış bir program mevcut mudur?

Okullar sadece öğretim yapılan kurumlar değildir. Aksine okulların öncelikli amacı eğitimidir. Öğrencilerin süreci en az hasarla atlatmaları için gelişim özelliklerine uygun uzaktan katılım sağlayabilecekleri sosyal aktiviteler hazırlanarak, anne-baba, akran ve öğretmen eşliğinde faaliyet yapmaları sağlanmalıdır.

- ✓ Dünya Sağlık Örgütü ve Sağlık Bakanlığı'nın belirlediği tüm önlemler alındıktan sonra öğrenciler okula başlamalıdır.

ÇOCUKLAR EĞİTİM ALAMIYOR

6-13 Yaş Grubunda 156 Bin 483, 14-17 Yaş Grubunda Yaklaşık 590 Bin Çocuk Okul Dışında

Temel eğitimde olması beklenen 6-13 yaş aralığında yaklaşık 156 bin çocuk okul dışında ama bu çocukların nerede oldukları ve neden okul dışında kaldıklarının yanıtları yok. Ortaöğretimde olması beklenen 14-17 yaş grubunda da yaklaşık 590 bin çocuğun okul dışında kaldığı tahmin ediliyor. 15-17 yaş grubundaki her beş çocuktan biri de çalışıyor.

Türk Eğitim Derneği'nin düşünce kuruluşu TEDMEM tarafından hazırlanan "2019 Eğitim Değerlendirme Raporu" yayımlandı.

Rapordaki bazı tespitler şöyle:

- Milli Eğitim Bakanlığı 2019- 2023 Stratejik Planı'nda öngörülen kaynak miktarı amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için yeterli gözüküyor.

Veri Yok

- Her ne kadar ilgili yaş gruplarındaki okullaşma oranları oldukça yüksek değerler olsa da 6-13 yaş grubunda olan ve temel eğitim kademesinde olması beklenen toplam 156 bin 483 çocuğun okul dışında kalmış olması ve neden okul dışında kaldıklarına dair veri bulunmaması/rapor edilmemesi rasyonel bir durum olarak gözükmemektedir. Bu öğrencilerin durumlarını açıklayacak verilerin raporlanması, okula erişimlerinin önündeki engellerin neler olduğunun ivedilikle tespit edilmesi ve bu engellerin kaldırılması için önlem alınması gerekiyor.
- 5 yaş grubunda eğitim-öğretim dışında kalan yaklaşık 316 bin çocuğun eğitime erişiminin sağlanması için en az 16 bin 620 öğretmen atamasına ve 12 bin 146 dersliğe ihtiyaç var.
- Ortaöğretime erişim ve tamamlama oranları, hedeflerin oldukça gerisinde kaldığını gösteriyor.
- 2018-2019 öğretim yılında 14-17 yaş grubu için net okullaşma oranı yüzde 88.22. TÜİK verilerine göre 14-17 yaş grubunda toplam 5 milyon 4 bin 178 çocuk bulunuyor. 14-17 yaş grubu net okullaşma oranı üzerinden hesaplandığında 589 bin 492 çocuğun eğitim-öğretim dışında kaldığı görülüyor. Bu sayı, 10-13 yaş grubunda eğitim-öğretim dışında kalan çocuk sayısının yaklaşık dokuz katı.
- Eğitimin 12 yıl zorunlu olması dolayısıyla tek bir çocuğun bile okul dışında olmaması beklenirken, 14-17 yaş aralığında yaklaşık 590 bin çocuğun okul dışında olması, ortaöğretime erişimde ciddi sorunların olduğunu gösteriyor.
- Ortaöğretimde devamsızlık öğretimin kalitesini tehdit edecek boyutta devam ediyor. u Mesleki ve teknik lise mezunlarının kendi alanlarında istihdam oranları pek çok alan için yüzde 10'un altında kalıyor.
- Ortaöğretim kurum türlerine göre öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayılarındaki farklılıklar, fiziki kaynakların verimli kullanımı için kaynak kullanımında dağılımın rasyonel bir şekilde planlanmasına ihtiyaç olduğunu gösteriyor.

Yeni Sınav Sektörü

- Merkezi sınav puanı ile yerleştirme yapılan Anadolu meslek programlarının yüzde 97.38'ine ve Anadolu teknik programlarının yüzde 90.24'üne ilk yüzde 10'luk dilimde başarı gösteren hiçbir öğrenci yerleştirilememiş.
- BİLSEM'ler için yetenek taraması süreci bir yan etki olarak yeni bir sınav sektörü ortaya çıkarıyor.
- Özel eğitime devam eden öğrenci sayısı son 10 yılda iki katından fazla artmasına rağmen tanılama ve özel eğitimin kapsamına ilişkin sınırlılıklar sürüyor.
- Bakanlığın Liselere Geçiş Sistemi (LGS) uygulaması ile merkezi sınava yönelen öğrenci sayısını azaltma hedefine tezat olarak sınava giren öğrenci sayısı artıyor.
- Öğrencilerin yüzde 10'unu merkezi sınav sonucuna göre yerleştirmek, ilk yüzde 10'luk başarı dilimindeki öğrencileri seçmek anlamına gelmiyor.
- Bakanlık tarafından LGS kapsamında merkezi sınav puanı ile yerleştirme yapılacak kontenjanın ortaöğretim kurumlarının toplam kontenjanının yüzde 10'u ile sınırlanacağı açıklanmış olmasına rağmen LGS uygulamasının ikinci yılında merkezi yerleştirme yapılan okul sayısı ve kontenjanlar artırıldı.

Yeniler Kırsalda

- Boş kontenjan oranı azalmakla birlikte, yükseköğretime talebin niteliği ile yükseköğretim arzının niteliğinin uyuşmaması kontenjanların bir kısmının boş kalması ile sonuçlanıyor.
- Özel öğretim kurumlarında mali istikrar ve sürdürülebilirliği güvence altına alacak bir düzenleme ihtiyacı olduğu görülmekle birlikte bu konuda henüz somut bir gelişme kaydedilmedi.
- Öğretmen ihtiyacından çok daha fazla atama bekleyen öğretmen adayı bulunmasına rağmen 2019 yılı, pedagojik formasyon programlarının kaldırılması veya sınırlandırılmasına yönelik söylemlerin karşılık bulmadığı bir yıl oldu.
- Meslekte yeni olan öğretmenlerin yaklaşık yarısı kırsal bölgelerde ve dezavantajlı öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda görev yapıyor.
- Türkiye'de genç yetişkinler arasında yükseköğretim mezunu oranı artış göstermesine rağmen ortaöğretim mezunu dahi olmayanların oranı OECD ortalamasından yaklaşık üç kat daha fazla.
- 15-17 yaş grubundaki her beş çocukta biri işgücüne katılıyor.

Eğitim Danışma Kurulu Kurulmalı

Türk Eğitim Vakıfları Liseleri Derneği (TEVDAK) Genel Sekreteri Sakin Öner, salgının, okulların 21 Eylül 2020 tarihinde başlamasına izin vermeyebileceğini belirterek Milli Eğitim Bakanlığı'nın acilen "Eğitim Danışma Kurulu" kurmasını önerdi.

Bu kurulda, eğitimin bütün eğitim paydaşlarının yer alması gerektiğine dikkat çeken Öner, "Görüldüğü kadarıyla eğitimin önemli bölümü yine uzaktan online yapılacak. Bu kurulun öncelikle çözüm bulacağı konu, büyük imkân ve fırsat eşitsizliğine yol açan ve sayıları yüzde 33 oranında olan, bilgisayarı ve internet bağlantısı bulunmayan öğrencilerin sorununun çözülmesidir. Bu konuda mutlaka devlet-özel sektör-sivil toplum işbirliği yapılmalıdır" dedi.

Öğretmenlere Psikolojik Destek

Sakin Öner, öğretmenlere iki yönlü psikolojik destek verilmesi gerektiğine de dikkat çekerek "Öğretmenleri önce içine düştükleri psikolojik dağınıklıklardan kurtaracak, motive edecek ve yeni döneme uyumlarını sağlayacak bir eğitim verilmelidir. Öğretmenlere verilecek ikinci eğitim, motivasyonu ve düzeni bozulan öğrencilerin yeniden eğitim ortamına uyumlarını nasıl sağlayacakları, onlara karşı nasıl davranacakları konularında olmalıdır" diye konuştu.

Bir Sınıfa 12 Öğrenci

Eğitim Sen tarafından "Salgında Geline Aşama ve Eğitim Kurumlarının Durumu" başlıklı bir rapor hazırlandı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın salgın karşısında hazır olduğu açıklamalarına rağmen ne tür somut önlemler alındığının belli olmadığına dikkat çekilen rapordaki tespit ve önerilerden bazıları şöyle:

- Türkiye'de okulların fiziki donanımı ve altyapısı uzun süredir yetersizdir ve okulların önemli bir bölümünde temizlik sorunu yaşanmaktadır.
- Salgından korunmayı ve bulaş riskini minimuma indirmeyi sağlayan tüm tedbirler alındıktan sonra okullar açılabilir.
- Öğrencilerin gerekli tedbirler alınmadan sosyal alana çekilmesi, yeni vaka sayılarını gündeme getirecektir.
- Eğitimin yüz yüze yapılması esastır. Açık alanlarda yüz yüze eğitim yapılması için okul bahçeleri uygun değildir.
- Öğrencilerin örgün eğitimden uzaklaşması ve bu sürenin uzaması öğrenciler üzerinde travmatik etkiler yaratmaktadır.
- Salgın ilden ile, ilçeden ilçeye, mahalleden mahalleye farklılık gösteriyor. Bölgesel özelliklere göre okulların açılması düşünülebilir.
- Devlet okullarında bir sınıfta en çok 12 öğrenci olmalıdır.
- Süreci dijital ortam üzerinden sürdürmek mümkün değildir.
- Taşınabilir eğitimin yoğun olarak yapıldığı yerlerde yemekhaneler ortak kullanılmaktadır.
- Yeni müfredatın yeni sürece uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekiyor.

'Kaspar' Otizmlilerle Çocuklarla Oynayacak

TÜ Bilgisayar ve Bilişim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hatice Köse, çocukların eğitim, tedavi ve terapileri için yardımcı robotlar ve oyunlaştırmaya dayalı sistemler geliştiriyor. Otizmlilerle çocukların robot destekli terapilerinde kullanılacak duyu tanıma teknolojilerinin uygulanacağı projede, Herfordshire Üniversitesi'nde geliştirilen ve yazılımında Doç. Dr. Hatice Köse'nin de görev aldığı "Kaspar" isimli insansı robot kullanılacak.

Robotun etrafındaki sensör düzeneğinden edinilecek ses, yüz ifadesi, göz takibi ve fizyolojik veriler analiz edilecek ve çocuklar robotla terapist eşliğinde etkileşim oyunları oynarken stres, ilgi, mutluluk ve üzüntü gibi duyu durumları bu yöntemler sayesinde tanınıp robota aktarılabilir. Özellikle okulöncesi çağıdaki otizmliler için geliştirilen projede robot, çocuklarla müzik ve ortak dikkat gibi temalarla oyunlar oynayacak.

COVID-19'LULAR BELLİ OKULLARA TOPLANDI ANCAK GÖREVLİLER BİLGİLENDİRİLMEDİ

Kamu Personeli Seçme Sınavı'nda (KPSS), koronavirüs hastalarının, illerde belli okullarda sınava girdikleri, okullarda görevli sınav gözetmenlerine ise durumun bildirilmediği ve koruyucu ekipman dahi verilmediği ortaya çıktı.

Eğitim-İş Mersin Şube Başkanı Hakan Boyar, sendika genel merkezine gönderdiği bilgilendirme yazısında, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda, görevli öğretmenlerin bina sorumlusuna sınıflarda Covid-19 hastası olup olmadığını sorduğunu ve "okulda hasta olmadığını, olsaydı ÖSYM'nin bildireceğini" aktarıldığını belirtti. Yazıda, şunlar kaydedildi: "Kimlik kontrolü sırasında bir öğrenci, koronali olduğunu belirtmiş bina sorumlusu 'öğrencinin sınıfta sınava gireceğini söylemiştir. Salon görevlileri öğrencilere başka korona hastası olup olmadığını sorduklarında, neredeyse sınıfın tamamına yakının korona hastası veya temaslı karantinada olduğunu öğrenmiş. Görevli öğretmenler, tutanak tutup ayrılmış."

Eğitim-İş Aydın Şube Başkanı Remzi Çomakçı ise genel merkeze ilettiği bilgilendirme yazısında, bir öğretmenin görev aldığı salonda 11 adayın da Covid-19 hastası olduğunu bahçedeki polislerden öğrendiğini ve N-95 maske, tulum talebinin geri çevrildiğini ifade etti. Çomakçı yazısında "Bina sorumlusu, 'diğer dersliklerdeki adayların da taşıyıcı olduklarını, diğer görevlilerin buna itiraz etmediklerini' söyleyerek, 'Sen neden itiraz ediyorsun' diyor. O da 'Ben bu şartlarda görevimi yapmayacağım' diyerek binadan ayrılmış" ifadelerini kullandı.

Görevden Alınmalar

Eğitim-İş Genel Başkanı Orhan Yıldırım, öğretmenlere bilgi ve ek koruyucu ekipman verilmediğini ve sorumluların görevden alınması gerektiğini belirtti.

Meclis'e Taşındı

Öte yandan, CHP Ankara Milletvekili ve PM üyesi Gamze Taşçier, Ankara'da Muazzez Karaçay İlkokulu'nda da aynı skandalın yaşandığı iddialarını Meclis gündemine taşıdı. Taşçier, konuyla ilgili MEB Ziya Selçuk'un yanıtlanması istemiyle soru önergesi verdi.

COVID-19 NEREYE KOŞUYOR?

Gaye USLUER - Prof. Dr., Eski CHP Milletvekili - CHP PM Üyesi

Salgında sekiz ayı geride bıraktık. Geride bıraktık derken, öndeymişiz gibi bir olumluluk duygusu oluşuyorsa da biliyoruz ki önde olan Covid-19. Ağustos ayının son haftasının verilerine baktığımızda dünyada haftalık 1,8 milyon yeni vaka, 38 bin yeni ölüm var. Ölümün yüzde 88'i, 65 yaş ve üzeri kişilerden oluşuyor. Yani yaş önemli bir risk faktörü. Esas sorun tüm dünyada vaka sayısının yeniden tırmanışa geçmesi. Yeni vaka sayısının en yüksek olduğu ülkeler sıralamasında dört ülke var; Sırasıyla İspanya, Rusya, Fransa ve Ukrayna. Bilim insanları İspanya'nın yeniden mart/nisan ayı rakamlarına geri döndüğüne işaret ediyor. 1 Haziran'da 500'lü rakamları olan Fransa ise günde 4 bin 773 yeni vaka sayılarına ulaştı.

Bu sayılara bakarak, bu sayılar üzerinden Türkiye'yi nasıl değerlendireceğiz? Avrupa ülkeleri arasında bir değerlendirme yapacak olursak; Türkiye, son bir haftalık toplam yeni vaka sıralamasında 6'ncı (10 bin 32 vaka), kümülatif vaka sıralamasında 5'inci (267 bin 64 vaka), son bir haftada toplam ölüm sayısı açısından 3'üncü (182 kişi), kümülatif ölüm hızı açısından 4'üncü (75/milyon kişi) sırada geliyor.

Aslında uzayıp giden salgın süreci hepimizi çok yordu, bir anlamda sıkıldık. Bir an önce hayatlarımıza –gerçek normale- dönmek istiyoruz. Toplum canlanmak istiyor, ekonomi canlanmak istiyor, çocuklar/gençler okullarına geri dönmek istiyor. En büyük baskı ise sağlık sistemi ve bu sistemin insan kaynağı olan sağlık personeli üzerinde... Sağlık sistemi ve sağlık personeli üzerindeki baskı giderek büyüyor. 80'e yakın sağlık personeli Covid-19 nedeniyle yaşamını kaybetti. Sağlık personeli arasında istifa edenler ve emekliye ayrılanlar çoğalmaya başladı. Hatırlayın; TBMM kapanmadan önce CHP tarafından verilen "Covid-19'un sağlık personeli için meslek hastalığı/iş kazası sayılmasına" yönelik yasa teklifi, AKP ve MHP oylarıyla gündeme bile alınmamıştı. Sürecin uzaması, sağlık sistemi üzerinde ki baskının artması, sağlık sisteminin verilemez olması bir yana ciddi bir insan kaynağı –sağlık personeli açısından- sorununu da birlikte getirecek. Hükümet acilen bu konuyla ilgilenmeli, olabilecekleri öngörerek gerekli önlemleri almalıdır.

İnsanlara "Evde kal" diyerek, yaşamsal kısıtlamalar getirerek, bir yandan bulaşı azaltmak istiyoruz. Ama salgını durduracak aşı ve ilaç gibi gerçek nesnelere olmadığı sürece, esas yapmak zorunda olduğumuz sağlık sisteminin çökmesini engellemek olmalı.

Uzayan salgın ekonomileri durdurduğu gibi, geniş kitlelerde toplumsal geçim kaygısını da artırdı. Yakın zamanda giderek belirginleşen başka bir sorun ise salgının her yaş düzeyinde akıl/ruh sağlığı üzerine olumsuz etkilerinin ortaya çıkması. Bu durum 65 yaş üzerindeki kişilerde daha belirgin. Toplumsal akıl ve ruh sağlığını korumak adına neler yapılması gerektiğine kafa yoran var mı, bilmiyorum.

Tüm dünyada tartışılan konular aşağı yukarı aynı. Ekonomi çarkları dönmeye nasıl devam edecek? Toplum normal hayata nasıl açacağız? Okullara güvenli geri dönüşü nasıl sağlayacağız? İşe giden insanlar için güvenli ortam nasıl sağlanacak? Bu ve benzeri soruları uzatmak mümkün... Bu sorular üzerinden çok geniş felsefi açıklamalar yapmak, konuyu evirip çevirip hareketsiz kalmak da çokça mümkün. Ancak esas amaç salgını kontrol edebilmek olduğuna göre, salt felsefe yapmak ya da günü kurtarıcı açıklamalar yapmak yeterli olmuyor. Stratejik olarak doğru eylemsel kararların alınması gerekiyor.

Aslında hâlâ başlangıç noktasındayız dersek, çok da yanlış olmaz. Neden dersiniz; hâlâ salgın devam ediyor, hâlâ herkes risk altında, hâlâ virüsü kontrol altına alabilmiş değiliz. 1 Haziran'da alelacele normalleşirken kontrolsüz açılmanın, en kötü reçete olduğunu, yeni normalin her bedene uyacak bir elbise olmadığını bizler, bilim insanları, konunun uzmanları olarak sıkça vurgulamıştık. Kısa sürede geline aşama hepimizin malumu.

Yine Türkiye özelinde devam edelim: Salgının başında konuya ilişkin Bilim Kurulu kurulması doğrudu. Oluşturulan Bilim Kurulu'ndan tavsiye kararlarının alınması şüphesiz çok doğrudu. Tüm gözler ve kulaklar Bilim Kurulu'na odaklanmışken, siyaset kurumunun salgın yönetiminin eylem aşamasında bu kararlara uymaması, salgını siyasi amaç ve araca dönüştürmesi yanlıştı. Bu gün gelinen aşamada bir kez daha ve üzülmeye gördük ki bir yanlış iki doğruyu götürdü. Siyaset kurumu, bu defa da mevcut kontrolsüzlük ve yönetemezlik nedeniyle oluşan olumsuzluk oklarının Bilim Kurulu'na çevrilmesine müsaade ediyor. Milli Eğitim Bakanı, şimdilerde eğitime ilişkin alınacak eylem planlarının Bilim Kurulu tavsiyeleriyle olacağını söylüyor. Oysa daha yakın zamanda Sağlık Bakanı'na "Süper Lig maçlarının 1 Haziran sonrası başlatılma kararına ilişkin soru sorulduğunda", kararın alınmasını kendileri dışında olduğunu, "TFF tarafından alınan bir karar" olduğunu açıklamıştı. Yurtdışı gelişlerin kontrolsüz açılması, tatil kredileri vs. ile vatandaşların tatil yapmaya teşvik edilmeleri elbette ki Bilim Kurulu'nun tavsiye kararlarıyla düzenlenmemiştir.

Siyaset kurumu, acilen dört konuya odaklanmak zorunda. Ama tek başına değil, Bilim Kurulu önderliğinde:

Kalabalık insan kümelenmelerini önleyecek. Bunun içinde her türlü kapalı ve kalabalık ortam – sizin ki benim ki demeden- miting yapmak dâhil – engellenecek.

Risk grupları korunarak, ölümler azaltılacak. Ama bu başlık sadece 65 yaş üzerini kapsıyorsa, başarılı olamayacağını bilerek... Doğru toplumsal düzenlemeler yaptığınızda, gençler arası bulaşı azalttığınızda, evdeki risk gruplarını da koruyabileceğiniz bilinciyle hareket edeceksiniz. Bu iki maddeye ilişkin doğru adımları attığınızda 3'üncü maddeye geçebilirsiniz.

Bireysel önlemlere uyulması; maske kullanımı, güvenli bireysel mesafe ve el hijyeni... Ne yazık ki siyaset kurumunun tek ve en önemli dikkat alanı bu madde. Sanırsınız ki ortaya çıkan durumun tek sorumlusu bireysel önlemlere uymayan vatandaşlar! Salgına ilişkin tüm olumsuzları bireylere yükleyerek salgını kontrol edemezsiniz.

Son maddenin tüm yükü yine siyaset kurumuna ait. Vakaları bulacaksınız, izole edeceksiniz, daha çok test yapacaksınız, temaslı kişi izlemeni doğru yapacaksınız, karantina uygulayacaksınız. Burada anahtar kelimeniz, "doğru bir şekilde" olmalı. Hepsini yapıyoruz diyebilmeniz birincil koşulu, doğru bir şekilde yapmanız.

Aslında yukarıda saydığımız dört maddeye "yeni normalin şifreleri" de diyebiliriz. Tüm bunları yapabilmemizin tek koşulu ise belli; ulusal birlik, küresel dayanışma... Bağırarak, çağırarak, kavgayla salgın yönetilemez!

463 MİLYON ÇOCUK COVID-19 SALGININDA UZAKTAN EĞİTİMDEN MAHRUM KALDI

Okulların açılıp açılmayacağı tartışmaları sürerken UNICEF, Covid-19 salgınının çocukların eğitimini nasıl etkilediğine ilişkin son raporunda dünyadaki çocukların en az üçte birinin uzaktan eğitim göremediğine dikkati çekti.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), dünya genelinde en az 463 milyon çocuğun Covid-19 salgını döneminde uzaktan sanal eğitime erişimi olmadığını bildirdi.

UNICEF Direktörü Henrietta Fore, "Okulları Covid-19 nedeniyle kapanan en az 463 milyon çocuk için uzaktan eğitim söz konusu değildi," değerlendirmesinde bulundu.

Fore, çok sayıda çocuğun eğitiminin aylarca tamamen aksamasının küresel bir acil durum olduğunu belirterek, bunun yansımalarının ilerleyen yıllarda ekonomilerde ve toplumlarda hissedileceği uyarısını yaptı.

Salgın nedeniyle okulların kapanmasının 1,5 milyar çocuğu olumsuz etkilediği ifade edilen raporda, 100 ülkeden toplanan veriler doğrultusunda her çocuğun uzaktan eğitim için gereken teknoloji ve araçlara erişimi bulunmadığı gibi aynı zamanda bazılarının çalışmaya zorlandığına da dikkat çekildi.

Bölgeler Arası Uçurum

Doğu ve Güney Afrika'da 67 milyon çocuğun uzaktan eğitime erişimi yokken, bu rakamlar Batı ve Orta Afrika'da 54 milyon, Doğu Asya ve Pasifik'te 80 milyon, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da 37 milyon, Güney Asya'da 147 milyon, Doğu Avrupa ve Orta Asya'da 25 milyon, Latin Amerika ve Karayipler'de ise 13 milyon oldu.

Uzaktan eğitime en çok eğitim öğretimin ilk aşamasındaki çocuklar erişemiyor

Uzaktan eğitime erişim sorunu çeken ya da kaçıranlar ise en kritik öğrenme ve gelişim dönemlerindeki çocuklar oldu.

Uzaktan eğitime erişemeyen çocuk sayısı anaokulu seviyesinde 120 milyona çıkarken, bu rakam ilkokul seviyesinde 217 milyon, ortaokul seviyesinde 78, lise seviyesinde 48 milyon oldu.

UNICEF, hükümetlere, okulları güvenli şekilde açmaya öncelik verme, açılmanın mümkün olmadığı durumlarda ise kaybedilen sürenin telafisi ile özellikle marjinal grupların uzaktan eğitime erişimine olanak sağlama çağrısında bulundu.

"HER 70 KİŞİDEN BİRİ AŞILANABİLECEK"

CHP Ankara Milletvekili Gamze Taşçier aşı sorununa değindi. Tehlikenin büyük olduğunu ifade eden Taşçier, "Grip aşısı tek elden yayılacağı için mağduriyet daha da artacak. 70 kişide bir kişi aşılacak" dedi.

Ankara Milletvekili Gamze Taşçier, Türkiye'yi özellikle grip ve zatürre aşısına ulaşmada bir "kaos" beklediği, hastane ve yoğun bakım servislerindeki doluluğun da büyük sorunlara neden olabileceği belirtti.

Taşçier aşı sorununa değindi. Türkiye'yi maske krizi gibi ikinci bir krizin beklediğini ancak bu kez tehlikenin daha büyük olduğunu ifade eden Taşçier sunumunda, "Maske krizinde belediyeler bu mağduriyeti önemli ölçüde giderdi. Grip aşısı ise tek elden yayılacağı için mağduriyet daha da artacak. 70 kişide bir kişi aşılacak. İktidar daha erken hareket etseydi çok daha fazla kişi aşılabilirdi. Hastanelerin yükü de artacak" ifadelerini kullandı.

Önümüzdeki dönem hastane, yoğun bakım hastane ve yoğun bakım servislerindeki doluluğun da büyük sorun oluşturacağı ifade edildi.

BÜYÜK KRİZ KAPIDA

Yurttaş Yara Bandı Bile Bulamayabilir!

Sektördeki firmalar, kamu hastanelerinden 16 aydır, üniversite hastanelerinden de 36 aydır tahsilat yapamıyor. Sektörün toplam 19 milyarlık alacağının 11 milyar lirası kamunun, 8 milyar lirası ise üniversite hastanelerinin borcu.

TOBB Medikal Meclis Başkan Yardımcısı Erkin Delikanlı, kamunun ve üniversite hastanelerinin sektöre olan 19 milyar liralık borcu için Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yüzde 30'a varan oranlarda feragat istediğini belirterek, "Bu oranlarla bir endüstri yok olur" dedi.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya mektup ve sektörün anahtarını yollayan Delikanlı, "Entübe olmuş bir sektörün entübe olmuş hastalara faydasını bekleyemeyiz. Yara bandını bulamayacaksınız" diye konuştu.

TOBB Medikal Meclis Başkan Yardımcısı ve Ortopedi ve Omurga Cerrahi Tıbbi Malzeme İmalatçıları, İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği (ORDER) Yönetim Kurulu Başkanı Erkin Delikanlı, kamunun ve üniversite hastanelerinin sektöre olan borcunu ödememesi nedeniyle ilaç ve tıbbi cihaz sektörü hizmet vermeyi durduracağını belirterek, sorunların çözümü için Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'ya mektup ve sektörün anahtarını yolladı.

Türkiye'deki tıbbi cihaz endüstrisinde 10 bin firma ve 250 bin çalışanı var. 2 milyar dolar iç hacmi ve 650 milyon dolar ihracatı olan sektör, ülkedeki sağlık sistemine hizmet veriyor. Sektör pandemini de başlamasıyla beraber zora girdi. Ancak sektördeki firmalar, kamu hastanelerinden 16 aydır, üniversite hastanelerinden de 36 aydır tahsilat yapamıyor. Sektörün toplam 19 milyarlık alacağının 11 milyar lirası kamunun, 8 milyar lirası ise üniversite hastanelerinin borcu.

Bakanlık: Yüzde 30'undan Vazgeçin

ANKA'ya konuşan Delikanlı, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın sorunda taraf olmamasına karşın borç için sektöre "ilaçta yüzde 20, tıbbi cihazda yüzde 30 alacağınızdan vazgeçin" dediğini aktararak, "Bu oranlarla bir endüstri yok olur" dedi.

Delikanlı, halk sağlığı için Türkiye'nin zor dönemlerinde ellerinden geleni yaptıklarını vurgulayarak, şunları söyledi:

"Sektör bu ekonomik buhrandan çıkamaz halde. Sürdürülemez bir hal yaşıyoruz. Bu süreci aşabilmek için ilgili bakanlıklarla görüştük. Fakat bu girişimlerin karşısında avantaj sağlamak yerine sektörün alacaklarından feragat etmesi istendi."

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın pandemi sürecinde duyarlı olduğunu ancak sektörün sesini duymadığını ifade eden Delikanlı, "Kendisiyle iletişime geçemedik. Kendisine içinde bulunduğumuz durumu anlatan mektup ve sektörü temsilen bir anahtarını gönderme kararı aldık. Kendisinin dikkatini çekmek istedik. Böyle gittiği taktirde bir halk sağlığı sorunu olacak" diye konuştu.

"Entübe olmuş bir sektörün entübe olmuş hastalara faydasını bekleyemeyiz" diyen Delikanlı, sektörü entübe olmuş durumdan Sağlık Bakanı Koca'nın çıkarması gerektiğini kaydetti.

Sağlık Bakanlığı'nda yeni kriz: Üç yıldır ilaç ve protezlerin parası ödenmemiş!Sağlık Bakanlığı'nda yeni kriz: Üç yıldır ilaç ve protezlerin parası ödenmemiş!

'Yara Bandı Bile Bulunamayacak'

Delikanlı, sektörün kamuya ve üniversite hastanelerine hizmet vermeme görüşünde olduğunu belirterek, şöyle dedi:

"Biz de mecburen bu hizmetleri aksatacağız. Sektör hizmet veremez hale gelirse, kalbiniz sorun yaşadığı kalp pili, ayağınız kırıldığı zaman iyileşmesini hızlandıracak plakları, ayağa kalktığını zaman size destek olacak koltuk değneğini bulamazsınız. Siz hastaneye girdiğinizde, hastaneden çıkana kadarki ürünleri, yara bandını bulamayacaksınız. Dolayısıyla bu sürecin tarafların bir araya gelerek çözüme kavuşturulması şartı."

Erdoğan'ın Konuşmasını Hatırlattı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yerli ilaç ve plazma üretimi ile yerli cihaz geliştirilmesi konusunda engel çıkartanların yaptıkları vatana ihanetle eşdeğerdir. Bu konuda kimseye müsamaha göstermeyeceğiz" sözlerini hatırlatan Delikanlı, "Cumhurbaşkanının bu sözlerini boşa çıkarmaya çalışan bir bürokrasiyle karşı karşıyayız" diye ekledi.

Koca'ya Mektup: Kaos Ortamını Sonlandıracak Politikalar Geliştirilmeli

Delikanlı, Bakan Koca'ya yolladığı mektupta ise şu ifadeleri kullandı:

"Unutmayalım ki; tıbbi cihaz ve tıbbi malzeme sektöründe, kapatılmayan her borç yerli ve millileşme sürecini sekteye uğratacaktır. Oysa ki bizler çok ciddi üreticilere sahibiz. Ülkemizin Covid-19 sürecinde özellikle yoğun bakım ihtiyaçlarını kesintisiz temin ederek ve tıbbi cihaz sektörünün Avrupa seviyesine gelmesini sağladık. Dolayısıyla sektörümüzün, içine sürüklendiği bu duruma anlam vermekte zorlanıyoruz. Umud ediyorum ki; sağlık hizmetlerinin ayrılmaz parçası olan tıbbi cihaz sektörü hak ettiği karşılığı bulur; iktidarı–muhalafeti-sivil toplum örgütleri hem sektörü hem de sağlık sistemini önemseyen politikalar geliştirerek şu an içinde bulunduğumuz kaos ortamını sonlandırır ve sunduğumuz hizmet sürdürülebilir hal alır."

PANDEMİ BİR TEK O ŞİRKETİ ETKİLEMEDİ

Rize'nin Güneysu ilçesine bağlı Gürgen köyünde, Baro Enerji Elektrik Üretim Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş tarafından yapılan Alicik I-II Hidroelektrik Santralleri'ne ilişkin bugün bilirkişi incelemesi yapılacak.

Pandemi nedeniyle bilirkişi incelemesi yaklaşık 5 ay kadar ertelendi. Şirket köyün karantinaya alınmasına rağmen çalışmalarına ara vermeden devam etti. Bölge halkı ürettiği çaylarını toplayamazken, dışarı çıkamazken şirket HES inşaatının büyük çoğunluğunu tamamladı.

Davanın avukatı Remzi Kazmaz ise pandeminin mahkemeyi, yurttaşları etkilerken şirketi etkilemediğini belirtti. Avukat Kazmaz, "Pandemide bile bir eşitlik yok. Rize'deki karantinaya alınan bir köy Güneysu. Biz oraya gidemedik, mahkeme gidemedi ama şirket hem gece hem gündüz çalıştı. Millet çay toplamıyor ama şirket çalışıyor" dedi...

Bilirkişinin HES'in bölgeye vereceği zararı ortaya koyacağını ifade eden Kazmaz, "Bu havzaya, 11 adet HES kurdular, Güneysu'n suyunu bitirdiler. Bir avuç su kaldı onu da böylece bitirecekler. Cumhurbaşkanı beni bu davayla ilgili tehdit etmişti. Herkes bu kararı bekliyor" ifadelerini kullandı.

Ne Olmuştu?

- ▶ 2008 yılında Gürgen deresinde su kullanım hakkını 49 yıllığına alan şirket HES çalışmalarına başladı.
- ▶ Duruma itiraz eden bölge halkı Rize İdare Mahkemesi'ne dava açtı. Mahkemenin atadığı bilirkişili heyeti HES'in yapılamayacağı yönünde rapor verdi.
- ▶ Bilirkişi heyetinin raporunu referans alan mahkeme HES'in kurulamayacağına karar verdi. Şirketin kararı Danıştay'a götürdü. Danıştay'da mahkemenin kararını onadı.
- ▶ Aradan geçen 4 yılın ardından Baro adlı şirket, yol yapma bahanesiyle köye gelerek çalışmalara başladı. Ancak dere kenarına getirilen HES boruları üzerine bölge halkı gerçekleri anladı.
- ▶ Bölge halkı yürütmenin durdurulması geçen ocak ayında dava açtı. Mahkeme yeniden bilirkişi atanmasına karar verdi ancak pandemi nedeniyle süreç gecikti. Bilirkişi heyeti bugün bölgede inceleme yapacak.
- ▶ Pandemi nedeniyle bilirkişi heyetinin geç gelmesine ve köyün karantinaya alınmasına rağmen şirket çalışmalarına devam etti.

RANT VİRÜS DİNLEMİYOR

Salgın dolayısıyla çok sayıda etkinlik yasaklanmasına karşın ÇED toplantıları yapılmaya devam ediyor.

Türkiye genelinde koronavirüs tedbirleri kapsamında önceki gün itibarıyla çok sayıda etkinlik yasaklanırken zaman zaman yüzlerce kişinin katıldığı Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) toplantıları sürüyor.

Kırklareli Kent Konseyi Çevre Meclisi Başkanı Göksal Çidem genelgenin koronavirus salgınının toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, sosyal izolasyonu temin, fiziki mesafeyi koruma ve hastalığın yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla hazırlandığına dikkat çekerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından projelere ilişkin duyurusu yapılan toplantılara tepki gösterdi.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CİMER) başvuran Göksal Çidem özetle şu ifadeleri kullandı:

Ertelensin Talebi

"Koronavirüse karşı alınan önlemler arasında toplantıların ertelenmesi, maçların seyircisiz oynanması kararları var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan projeler için halkın katılımı ve inceleme değerlendirme kurulu toplantı duyuruları yapılmaya devam ediyor. ÇED süreçleri virüs tehdidi geçene kadar askıya alınmalı, toplantılar ikinci bir emre kadar ertelenmelidir çünkü halk sağlığı açısından aciliyet ve önem arz etmektedir. Bu toplantılarda kamu düzenini, sosyal izolasyonu, fiziki mesafeyi koruma açısından risk içermektedir."

FELAKETLERİN HABERCİSİ HES'E ISRAR SÜRÜYOR

HES'lerin kuşattığı Giresun'da sel felaketinden ders çıkarılmadı. Son olarak Karadona Deresi üzerinde yapılamak istenen Çileklitepe Barajı ve Avluca HES projesi için inceleme değerlendirme süreci başlatıldı. 4 etaptan oluşan projede 5 adet HES yapılması planlanıyor

Giresun'da 11 kişinin hayatını kaybettiği 4 kişinin hâlâ arandığı sel felaketinden ders alınmadı. Hidroelektrik santrallerin (HES) kuşatması altında olan Giresun'da projeler hız kesmiyor. Son olarak Espiye'de Karadona Deresi üzerinde İdil İki Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılmak istenen Çileklitepe Barajı ve Avluca HES Projesi için inceleme değerlendirme komisyonu (İDK) süreci başlatıldı.

Şirket, Çileklitepe Barajı ve Avluca HES Projesi için 2007 yılında ÇED olumlu kararı aldı ancak faaliyete geçirmedir. Şirketin 2018 yılında kurulu gücünü artırmak istemesi üzerine, Devlet Su İşleri projenin revize fizibilite raporlarını onaylandı. DSİ'nin onayını alan şirket, yeni ÇED süreci başlattı. ÇED süreci kapsamında ise 4 Eylül'de İDK süreci başlatıldı.

ÇED dosyasında, maliyeti, 213 milyon 878 bin 900 TL olarak belirlenen projenin işletme süresi 50 yıl olarak belirtildi. 3 yılda tamamlanması planlanan projede yılda 110,405 kilowatt (GWh) enerji üretileceği ifade edildi. İstihdam yaratacağı iddia edilen projede 10 kişinin çalıştırılması planlanıyor.

4 kademedeki oluşan projede 5 adet HES yapılması planlanıyor. Proje kapsamında 17.5 kilometre uzunluğunda enerji nakil hattı inşa edilecek.

Projenin yapılacağı alan, Ordu - Trabzon - Rize - Giresun - Gümüşhane - Artvin Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'na göre 'Orman Alanı' vasıflarında yer alıyor. Ayrıca ÇED dosyasındaki bilgilere göre proje için 'asgari' düzeyde kamulaştırma yapılacak.

Projenin yapılacağı alanının 700 metre uzaklığın da Ericek Köyü, 800 metre mesafede ise Bayrambey köyü bulunuyor. Ancak şirket ÇED dosyasında bu köylerin 'olumsuz' etkilenmeyeceğini iddia ediyor.

Giresun'da ÇED Hep Olumlu

Giresun'da Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli'nin verdiği bilgiye göre 56 HES mevcut. Kentte son beş yılda dokuz HES projesi için ÇED olumlu kararı, üç proje için ÇED gerekli değildir kararı verilirken tek bir proje için ÇED olumsuz kararı verilmediği ortaya çıkmıştı

TÜRKİYE'DEKİ HES GERÇEĞİ VE GİRESUN SEL FELAKETİ

Giresun'da aşırı yağışlardan dolayı Dereli, Espiye, Doğankent, Tirebolu, Güce, Görele ve Yağlıdere ilçelerinde yaşanan sel, heyelan ve su baskınlarının sebepleri etüt edildiğinde:

- Giresun'da doğan veya denize dökülen akarsu ve dereler üzerinde bir master plandan yoksun, kontrolsüz ve plansız şekilde hayata geçirilen hidroelektrik santral projelerinin (HES) olduğu,
- Bölgenin yağış durumu, ekosistemi ve havza planları dikkate alınmayan yerleşim planlarının yapılmasının,
- Kontrolsüz, niteliksiz HES, enerji nakil hattı gibi inşaat işlerinin, yol yapımlarının, ve zayıf ulaşım altyapısının olduğu gözlenmektedir.

Ülkemizde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının **Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanununun 10 Mayıs 2005** tarihinde yayınlanmasıyla birlikte, yenilenebilir enerji yatırımları ivme almaya başlamıştır.

Yenilenebilir Enerji Kanununun devreye alınmasından 2020 yılına kadar geçen süre içinde, **özellikle yatırımlar hayata geçilirken "sürdürülebilir kalkınma" konusu ihmal edilmiştir.**

Ekosistem İkinci Plana Atıldı!

Türkiye'de hidroelektrik projeleri yapılırken bir yanda yerel çevre halklarının isyan ettiği, diğer yanda firmaların HES projeleri için birbiriyle yarıştığı, akarsuların denetimsiz biçimde özel sektöre devredilmesiyle **HES lisansı borsasının olduğu, lisansların ticari metaya dönüştüğü büyük bir pazar oluşturulmuştur.** Tüm bunlar yapılırken içinde tüm doğanın bileşenlerini barındıran **"ekosistem" ikinci plana atılmıştır.**

Giresun ve çevresi Türkiye'nin en fazla yağış alan bölgeleri arasındadır, dolayısıyla bu durum Giresun'un suya dayalı enerji üretimi açısından cazibe merkezi haline getirmiştir.

Giresun ve ilçelerinde yapılmış ve yapılmakta olan hidroelektrik projelerinin yarattığı olumsuz etkiler ve ekosistem üzerinde yaratılan tahribat sonucu yağın yağmur sele, heyelana ve su baskınlarına sebep olmuştur.

Giresun Felaketi 15 Yıllık HES Politikalarının Yanlışlığının Kanıtıdır

- Nehirler, büyük miktarda su kütlesi taşıyan akarsular olmanın ötesindedir; çevrelerindeki canlı ve cansız varlıklarla bir bütün oluşturan ekosistemlerdir. Doğdukları kaynaktan, döküldükleri yere kadar insan da dahil birçok canlı türüne yaşama ve beslenme alanı sunmaktadır. Bu nedenle **ülkemizdeki, bir nehir üzerine "HES ya da baraj yapılmıyorsa, su boşa akmaktadır yaklaşımı"** kısa, orta ve uzun vadeli stratejiden yoksun sadece konuyu meta olarak gören yanlış bir politikadır.
- **Giresun'da yaşanan sel, heyelan ve su baskınları son 15 yıldaki HES yapımı sırasında izlenen politikaların, uygulamaların ne kadar hatalı olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır.**
- Bu ihmal, Devlet Su İşleri su kullanım izin mevzuatından, Enerji Politikasından, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Yönetmeliği'nden ve Kamulaştırma Kanunundaki bilinçli zafiyetten kaynaklanmıştır. **Yatırım izin ve prosedür süreçleri kısaltılarak, stratejik planlamadan uzak enerji üretim yaklaşımından, acele kamulaştırma adı altında santral yapılacak yerel halkın ev, tarla veya otlak ve mera alanlarına el konularak, halkı bilgilendirme toplantıları yapılmayarak ekosistem dengesi, çevresel ve sosyal konular yok sayılmıştır.**

Türkiye Son 15 Yılda Büyük Bir Şantiyeye Çevrildi

- Ülkemizde kamu idaresinde yapılan ve işletilen HES projelerinde de rollerin değişmesiyle özel sektör aktif yatırımcı haline gelmiştir. Bu durum **Türkiye’yi son 10-15 yıl içinde büyük bir şantiye alanına çevirmiştir.**
- **HES yatırımları ve lisans verme süreçlerinde havza bazında bir planlama yapılmamıştır.** Ülkemizdeki nehir, akarsu, dere ve hatta çaylar üzerinde sürdürülebilir bir ekosistem kapasitesini saptamak için **Entegre Havza Yönetimi** yapılmamıştır.

75 Kilometrelik Nehirde, 7 HES Doğaya İhanettir!

- DSİ ihaleleri ile, açık artırmalar ile halkın, insanların ve diğer canlıların malı olan nehir ve dereleri en fazla birim fiyatı veren özel yatırımcılara pazarlamıştır. Bu sebeple;
 - **Giresun’da yaşanan afette en büyük hasarın olduğu Dereli İlçesinin yakınından geçen 75 km uzunluğundaki Aksu Nehrinde toplam kapasitesi 172 MW olan 6 hidroelektrik tesisi faaliyette olup, 13 MW’lık bir santralin de inşaatı devam etmektedir.**
 - **75 km gibi kısa bir nehir üzerinde 7 farklı santrali, 7 farklı cebri boru hattı-iletim kanalını, 7 farklı santralin enerji nakil hatlarının yapılmasını, tüm bunlar için kesilen ağaçları, talan edilen köyleri, orman ve mera alanları nasıl tolere edilebilir?**
 - **7 ayrı noktada suyu enerji üretmek üzere alıkonan bir nehirde nasıl canlı flora ve fauna kalabilir?**
 - **7 ayrı noktada yapılan inşaat çalışmaları nasıl doğayı, yaban hayatını tahrip etmez?**
- Keza, Espiye İlçesi sınırlarında yer alan sadece 65 km uzunluğundaki Yağlıdere üzerinde toplam kapasitesi 98 MW olan 4 hidroelektrik santrali bulunmaktadır. Giresun sınırları içinde yer alan nehir ve dereler Ek 2’de yer alan haritada verilmektedir. **Özetle, Giresun ve İlçelerinde, Aksu Deresi çevresindeki yoğun yağışın yarattığı sel ve toprak kaymasına şaşırılmamalıdır. Çünkü bu bölge HES projeleri ile talan edilmiş ve sistematik olarak “doğaya ihanet” edilmiştir.**

ÇED Süreci Geçştirilmiş Ve Görmezden Gelinmiş

- **HES yatırımlar hayata geçirilirken yapılan ÇED süreçleri layıkıyla yapılmamıştır.** Türkiye’de uygulanmakta olan ÇED Yönetmeliği yıllar boyunca HES Projelerinde yaşanan sorunları, halkın tepkisini, oluşan çevresel ve sosyal etkiyi görmezden gelen yaklaşımlarla geçştirilmiştir.
- **Projeler MW olarak kapasitesine göre yapılacak çalışmanın boyutunun tanımlanması ciddi bir eksikliklerdir. Özellikle HES projelerinde proje kapasitesi ile çevresel ve sosyal etki arasında lineer bir ilişki yoktur.** Hatta düşük kapasiteli HES projelerinde elektrik enerjisi elde etmek için yüksek düşümlere ihtiyaç duyulur. Bu sebeple nehirden bir noktadan cebri boruya alınan su uzun kilometreler boyunca taşınarak, bu arada yeşil ve orman alanlar tahrip edilerek en yüksek düşü sağlanmaya çalışılır. (Hidroelektrik enerji suyun yüksekten akıtılmasıyla potansiyel enerjinin kinetik enerjiye dönüşümü ile oluşmaktadır.)
- HES yatırımcıları, ÇED Yönetmeliğine göre ÇED kapsamında yer almamak, Çevre Bakanlığına raporlama yükümlülüklerine tabi olmamak, Halkın Katılımı Toplantısı düzenlememek için ilgili sınırın hep bir seviye altında HES kapasitesi dizayn etmeye gayret göstermiştir.
- **Örneğin, 50 MW ve üstü projeler için ÇED Raporu hazırlanarak ÇED Olumlu kararı ve Halkın katılımı toplantısı yapılması gerekirken HES yatırım kapasitesi 49 MW olarak belirlenmiş ve böylece merkezi idare yerine yerel idare ile çok daha yüzeysel çalışmalarla ilerlenmiştir.**
- Dolayısıyla Türkiye’de ÇED Yönetmeliğinin EK 1 listesine giren ve ÇED Raporu hazırlanması gereken proje sayısı çok azdır.
- **Düşük kapasite belirlenerek ÇED çalışması ihtiyacı olmadan başlanan projelerde, inşaat aşamasında yatırımcı proje tadilatına giderek kapasiteyi 50 MW veya çok daha üstüne çıkardığı da gözlenmiştir.** Dolayısıyla **Türkiye’deki ÇED süreçleri, dünyadaki iyi uygulamalarla karşılaştırıldığında zayıf ve esnek noktalar bulunmaktadır.**

- Projeler için yapılan ÇED raporları, her bir proje için noktasal bazda ve tekil olarak gerçekleştirilmiştir. Oysa ki, bir akarsu havzası içerisinde aynı dere üzerinde veya havzayı oluşturan farklı akarsu kollarında planlanan projelerin kümülatif etkilerinin ortaya konması gerekmektedir.
- Bu kapsamda, öncelikle havzada yer alan su ile ilişkili sektörler tanımlanmalı, havzanın doğal kaynak, habitat ve biyolojik çeşitliliği saptanmalı, daha sonra havzadaki nehir ekosisteminin hizmet ve sağlığını tehdit etmeyecek şekilde bir elektrik üretim planlaması yapılarak ÇED raporları bu kapsamda değerlendirmeye alınması gerekmektedir.
- 2005 yılından itibaren özellikle aynı nehir üzerinde sayısız proje hayata geçirilirken sadece pilot olarak yabancı kalkınma bankalarının sponsorluğunda 1 veya 2 nehir dışındaki HES projeleri için “kümülatif etki analizi” çalışması yapılmamıştır. ÇED Yönetmeliğinde HES projelerine yönelik kümülatif etki analizi yapılması gerekliliği yer almamaktadır.

Giresun'daki Hiçbir Derede Kümülatif Etki Analizi Yapılmamış

2019 yılında Çevre Bakanlığı “Stratejik ÇED Yönetmeliği” yayınlamış olması HES projeleri için “kümülatif etki analizi” ihtiyacını karşılamamaktadır. Giresun'daki sel ve afetten etkilenen hiçbir nehir ve derede kümülatif etki analizi çalışması yapılmamıştır. Böyle bir çalışma yapılmış olsaydı Aksu Deresi üzerine 7 farklı HES santrali yapmanın sürdürülebilir olmayacağı anlaşılabilirdi.

- **Bundan sonra yapılacak HES projeleri, yaşanan bu felaketten ders çıkarılarak ele alınmalıdır.** Bu projelerin 2005-2020 dönemi yapılan yatırımların sonuçları dikkate alınarak titizlikle planlanması elzem görünmektedir.

Ayrıca, iklim nehir ve dere su rejimleri iklim değişikliği etkisi ile değişmesi beklenmektedir. **Dolayısıyla; sürdürülebilir su kullanımını sağlamak adına tüm akarsu havzalarında tarımı, içme suyu ihtiyacı, sudan enerji üretimi ve diğer sektör ihtiyaçları da dikkate alınarak ‘Etkilenebilirlik Analizi’ çalışmaları yapılmalıdır. Giresun'da yaşanan sel felaketi ilk olmadığı gibi son da olmayacaktır.**

Giresun İli Sınırlarında Yer Alan Hidro-Elektrik Santralleri

Giresun'da irili ufaklı bir çok dere ve akarsu bulunmaktadır. Bu dereler üzerinde hali hazırda yaklaşık toplam kurulu gücü 850 MW olan 38 adet faal hidroelektrik tesisi bulunmaktadır. Bu hidroelektrik santralleri arasında 100 MW üzerinde barajlı tesisler olduğu gibi 3-4 MW kapasiteli nehir tipi tesisler de yer almaktadır.

Giresun'daki sel felaketinden en çok etkilenen Dereli ilçesi yakınından geçen Aksu Deresi üzerinde toplam kurulu kapasitesi 172 MW olan 6 hidroelektrik tesisi bulunmaktadır. **13 MW kapasiteli 7. tesisinde yatırımı devam etmektedir.**

Espiye ilçesi sınırlarında yer alan sadece 65 km uzunluğundaki Yağlıdere üzerinde de toplam kapasitesi 98 MW olan 4 hidroelektrik santrali bulunmaktadır.

Giresun'da kapasitesi yaklaşık 140 MW olan inşaatı devam eden 9 hidroelektrik santrali yatırımı da devam etmektedir. Ayrıca lisan ve proje aşamasında olan santraller olduğu da bilinmektedir.

ORDU ORMANLARININ 3'DE 1'İ MADEN SAHASI YAPILMAK İSTENİYOR

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili Seyit Torun, Ordu'daki maden arama sahaları hakkında yaptığı yazılı basın açıklamasında son ihale ile birlikte Ordu ormanlarının 3'de 1'inin maden sahası olacağı bilgisini paylaşarak, “Bunu kabul etmemiz mümkün değil” dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun'un yazılı basın açıklaması şöyle:

“Ordu ilimizin genelinde orman alanı büyüklüğü 202896 hektar iken maden arama sahası izni verilen alanın büyüklüğü 58566 hektardır. Bir başka ifade ile ilimizdeki toplam orman alanının %25 inden daha fazla bir alana maden arama ruhsatı verilmiş durumdadır. Bu oran 17 Eylül 2020 tarihinde ihaleye çıkılacağı ilan edilen 9 yeni sahayla, yani toplamda 11225 hektar alanın daha ilave edilmesi ile %34 seviyesine çıkacaktır. Bu oran her 3 orman alanından birine maden arama sahası ruhsatı verileceği anlamına gelmektedir. Çevre katliamını ve geleceğimizi ipotek altına alan bu uygulamayı kabul etmemiz mümkün değildir.

Fatsalı Yurttaşlarımız İçin Hayati Risk Söz Konusu

Fatsa'daki siyanürlü altın madenciliği uygulamasının yarattığı çevre kirliliğini unutmuş değiliz. Madenin çevresinden alınan 32 toprak ve 11 adet su örneği üzerinde yapılan testlerle bölgede meydana gelen çevre kirliliği çok net bir şekilde ortaya konuldu. Buna göre toprak ve derelerdeki zehirli metaller ortalamanın

katbekat üzerinde. Yer kabuğunda ortalama 20 ppm (milyonda bir) düzeyinde olması gereken kurşun değerleri, madenin çevresinde yaklaşık 5 ile 7 kat arasında daha fazla çıktı. Kızılcaasu ve Erenyurt deresinin Elekçi Irmağıyla bulunduğu noktada kurşun değeri 10 kat kadar daha fazla. Arsenik değerleri de normalden 6-7 kat fazla. Çok ciddi bir çevre katliamı ve yurttaşlarımız için sağlığı açısından hayati risk ile karşı karşıyayız.

Üstü Altından Daha Değerli

Türkiye fındık üretiminde en büyük paya sahip olan Ordu’umuzda maden arama sahalarının bu yoğunluğa ulaşması, fındık üretiminin azalmasına ve ülkeye kazandırdığı ihracat gelirlerinin de düşmesine sebep olacaktır. Aynı şekilde bal üretiminde Türkiye’de ilk üç il arasında bulunan Ordu’da madenler nedeniyle ormanlara verilecek zarar neticesinde yaşanacak gelir kaybı da uzun vadede madenin getirisinden kat be kat fazla olacaktır. Unutulmaması gereken, topraklarımızın ve ormanlarımızın üstünün altından daha değerli olduğu gerçeğidir.

İktidar 3 Kuruş İçin İnsanlarımızın Hayatını Hiç Saymaktadır

İktidar bölge halkına daha fazla gelir kazandıracak, onlara iş, aş, ekmek sağlayacak tarımsal üretimi teşvik etmek yerine, sermayedarlara Ordu’muzu peşkeş çekmekte, talan ettirmektedir. İktidar, 3 kuruş için insanlarımızın hayatını hiç saymaktadır. Biz bu durumu daha önce Bergama’da, Kaz Dağlarında tecrübe ettik. Yandaşların cepleri dolarken bölge halkının sadece eziyet çektiğini gördük. Ordulu hemşerilerimizin de bunları yaşamasına müsaade etmeyeceğiz.

Plansız Madencilik hem ormanlarımıza hem de tarım arazilerimize geri dönüşü imkânsız zararlar vermektedir. Maden sahalarının çevreye, ormanlarımıza ve en önemlisi içme suyumza vereceği ciddi zararlar kesinlikle göz önünde bulundurulmalıdır. Sondaj kuyularından, madenlere ulaşım için açılan yollara kadar birçok faaliyet binlerce ağacın kesilmesine neden olmaktadır. Özellikle siyanürle altın arama faaliyeti hem siyanürün topraktaki tüm ağır metalleri çözmesi hem de depolama yönteminin zor olması nedeniyle ciddi bir risk teşkil etmektedir. Bu risk Karadeniz bölgemiz gibi yağış oranı fazla olan yerler daha da yükselmektedir.

İSTANBUL’A DEĞİL GAZİANTEP’E KANAL YAPINI!

Gaziantep Nurdağı’nda Gölet Yapıldı, Su Kanalı Yapılmıyor

Gaziantep Nurdağı’nda tarım arazilerini sulamak için gölet yapıldı ama ödenek yokluğundan sistem tamamlanamadı.

Gaziantep Nurdağı ilçesine bağlı Hamidiye köyüne bölgedeki tarım arazilerinin sulama ihtiyacını karşılamak için 6 milyon 720 bin lira harcanarak Hamidiye Göleti oluşturuldu. Ancak suyun tarım arazileriyle buluşmasını sağlayacak kanallar ödenek yetersizliği gerekçesiyle yapılmadığı için yaklaşık 3 bin dönümlük arazi sulanamıyor. 2018 yılında yapımı tamamlanan gölet âtıl durumda.

Gerekli Yerlere Ödenek Yok

Cumhuriyet’e konuşan CHP Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan konuyu Meclis’te gündeme getirmesine rağmen hala bir adım atılmadığını belirtti. Kaplan, göletin verimli bir şekilde kullanılmadığını dile getirerek, “Arazisi sulanamayan çiftçinin mağduriyeti devam etmektedir. 3 ila 5 kilometrelik bir kanal yapıldığı takdirde çiftçi arazisini rahatça sulayabilecektir. Devlet Su İşleri’nden aldığımız bilgiye göre sulama kanalının yapılması için ihale yapılmamış sadece 2019 yatırım programına teklif edildiği söylenmiştir. Köylünün ve çiftçinin mağduriyetinin giderilmesi arazilerinin rahatça sulanabilmesi için ivedilikle Hamidiye köyündeki bu göletin olduğu yere sulama kanalı yapılması gerekmektedir” dedi. Hamidiye Göleti’ne yapılacak kanallara öyle büyük paralar gitmeyeceğini belirten Kaplan şöyle devam etti: “Göleti meydana getirmişsin ama sulamada kullanılmıyor, bir işlevi yok şu an. Gidip sorduğumuzda ‘kanalları yapacak ödenek yok’ diyorlar. Aynı şekilde İslahiye’den Hatay’a kadar giden Kılavuz Barajı var. Bu baraj Nurdağı ve İslahiye’nin yanından geçiyor ama bu ilçeler yararlanamıyor. Bir sürü hırsıza düzenbaza ödenek var ama böylesi gerekli yerde para yok. Aynı şekilde Hamidiye göleti de bitmiş ama kanal yok. Bu göletin yapılacak kanalları için öyle büyük paralara da ihtiyaç yok.”

İyi Niyetli Değil

Gölete kanal yapılmadığı için toprağını sulayamayan bir yurttaş ise “İki yıldır bu gölete kanalların yapılmasını bekliyoruz. Buraya kanal yapılmadan başka bir köyün yakınına gölet yapılıyor. Yeni bir gölete para var ama mevcut göletin kanallarını yapmaya para yok. Biz bunu iyi niyetli olarak görmüyoruz” dedi.

NE OLACAK BU HAVALİMANLARI?

Normalleşme başlasa da havalimanlarının yolcu sayıları geçen yılı mumla aratıyor. Garanti bedelleriyle gündeme gelen İstanbul Havalimanı'nın ağustostaki yolcu sayısı geçen yıldan yüzde 79, Zafer Havalimanı'nın yolcu sayısı ise yüzde 90 daha az.

"Her ile bir havalimanı" 1990'da dönemin ANAP hükümetinin fikriydi. Bu kapsamda 1990'lı yıllar boyunca yurdun çeşitli illerine havalimanı temelleri atıldıysa da dönemin ekonomik ve siyasi özellikleri nedeniyle bu inşaatlar yarım kaldı.

2010'lu yıllara gelindiğinde ise pek çoğu plansızca kotarılmış yeni havalimanı projelerine girildi. 90'lı yıllarda temeli atılan havalimanları tamamlandı, bazı havalimanlarına en baştan başlandı. Böylece 2010-2015 arasında 9 adet havalimanı açıldı. Karayolları, elektrik üretim ve dağıtım ihaleleri, tren yolları vb. yatırımlar da düşünüldüğünde bu projelerin tümüne ülke ekonomisinin geleceğine ilişkin hayalci beklentiler yüzünden girildi.

2013'te hazırlanan 10'uncu 5 Yıllık Kalkınma Planı'na göre 2018'de Türkiye'nin kişi başına düşen milli gelirin 15 bin 996 dolar olması bekleniyordu ancak gerçekleşen 9 bin 632 dolar oldu. 2010-2015 arasında yap-işlet-devret (YİD) modeliyle Hazine'nin geleceğini ipotek altına alan projeler bugün 83 milyon için büyük bir yüke dönüşmüş durumda. Üstelik ister YİD isterse de doğrudan kamu yatırımı eliyle üstlenilsin, projelerin verimliliği şüphe doğuruyor. Son yıllarda açılan havalimanlarının performansına mercek tuttuk. Buna göre zaten son 2 yıldır azalan yolcu sayısı pandemiyle beraber dibi görmüş durumda.

Normalleşme sürecinin başlaması da havalimanlarına fayda etmiş değil. Örneğin yap-işlet-devret modeliyle finanse edilen İstanbul Havalimanı geçen yıl 6 milyon 764 bin yolcu ağırlarken bu yıl bu sayı 1 milyon 400 bine gerilemiş durumda. Garanti bedelleriyle sık sık gündeme gelen Zafer Havalimanı'nı ise bu yıl Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 90'lık azalmayla sadece bin 19 yolcu kullandı. Bu havalimanına verilen garanti yolcu sayısı ise yıllık 1 milyon 232 bindi.

YOLCU SAYILARI	2018 Ağustos	2019 Ağustos	2020 Ağustos
İstanbul Havalimanı:	-	6 milyon 764 bin	1 milyon 400 bin
Bingöl Havalimanı:	19 bin 559	17 bin 112	14 bin 199
Hakkari Havalimanı:	19 bin 516	19 bin 163	12 bin 437
İğdır Havalimanı:	27 bin 994	22 bin 534	13 bin 875
Kastamonu Havalimanı:	10 bin 220	6 bin 494	2 bin 692
Kocaeli CT Havalimanı:	4 bin 921	5 bin 14	-
Ordu-Giresun Havalimanı:	103 bin 106	98 bin 475	66 bin 800
Şırnak ŞE Havalimanı:	37 bin 592	32 bin 520	18 bin 966
Kütahya Zafer Havalimanı:	11 bin 537	10 bin 953	bin 19

Son 10 Yılın Havalimanlarında Tablo Daha Ağır

2010-2015 arasında hayalci beklentilerle 9 havalimanı açıldı. Kişi başına düşen gelirin 2020'li yıllarda 20 bin dolar olacağı düşüncesiyle milyarlık yatırımlara girildi. DHMİ'nin elindeki havalimanları AKP'ye yakın inşaat şirketlerine yaptırıldı veya onlara işletmesi verildi. Ancak ülkenin içindeki ekonomik darboğaz son 2 yıldır yolcu sayılarını azaltıyor. Covid-19 salgını ise krize tuz biber ekmiş durumda. İşte son 10 yılda açılan havalimanlarının ağustos ayı yolcu performansları.

YİD Modelinin Hazine'ye Yükü Artacak

2010'lu yıllarda tümüyle yap-işlet-devret modeliyle finanse edilen 3 adet havalimanı yapıldı.

Bunlar:

► Kütahya Zafer Havalimanı (2012)

İşletmecisi IC İçtaş olan bu havalimanının yıllık 1 milyon 232 bin yolcu garantisi verildi. 2019'da kullanan yolcu sayısı 82 bin 26'a sınırlı kaldı. Bu yılın bitimine 5 ay kala Zafer Havalimanı'nı kullanan yolcu sayısı sadece 16 bin 450. Zafer Havalimanı'nın işletmesi 2044'e kadar IC İçtaş'a satılmış durumda. Aynı şirket İstanbul'daki Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nü ve Kuzey Çevre Otoyolu'nu da işletiyor. Öte yandan şirket Ordu-Giresun Havalimanı'nı da işletiyor.

► İstanbul Havalimanı (2018)

İşletmeci şirket İGA. Ancak İGA'nın bugünkü ortakları Limak, Kalyon, Mapa ve Cengiz İnşaat'tan oluşuyor. 2019'un Ağustos'unda 6 milyon 764 bin yolcu taşıyan İstanbul Havalimanı'nın bu yılın ağustosundaki yolcu sayısı yüzde 79'luk azalmayla 1 milyon 400 bine geriledi. İGA ise devlete ödemesi gereken geçmiş kira bedellerinin tümünü erteletmiş durumda. Şirket 2043 yılına kadar işletme hakkını elinde tutuyor.

ZEYTİN BETONDA YEŞERMEZ

Zeytinlik statüsündeki tarım arazileri üzerine kurulu beton santrali toz saçmaya devam ediyor. Yapıların kaçak olduğu gerekçesiyle ruhsatları iptal edilen şirket, açtığı dava sonucu yürütmeyi durdurma kararı aldı.

Balıkesir'in Edremit ilçesi Altinkum Mahallesi'nde zeytinlik arazileri üzerine kurulu beton santrali tüm tepkilere ve idari yaptırımlara rağmen faaliyetlerini sürdürüyor.

Çevre planlarında tarım arazi olarak görülen bölgede beton santrali işleten Özil Turizm Madencilik İnşaat Nakliye Sanayi Ticaret LTD. ŞTİ bölgeyi toza boğmaya devam ediyor. Bölgede 77 ağacı kestiği, kaçak yapılar inşaat tespit ettiği Özil adlı şirkete sadece 'para cezası' kesilmiş. Uydu görüntülerinden 2013-2018 yılları arasında 77 ağacı kestiği tespit edilen şirket 7 bin 326 lira ceza ödedi.

Şirket, zeytinlik statüsündeki tarım arazilerine 'kaçak' yapılar inşa ederek beton santrali kurdu. 2018'de imar affından yararlanan şirket yapı kayıt belgesi ve ardından Edremit Belediyesi'nden ruhsat alarak binaları 'yasal' hale getirdi. Zeytinlik arazisine beton santralının yapılamayacağını belirten bölge halkı, ilgili kurumlara başvurularında bulundu. Başvuru üzerine bölgeye Tarım ve Orman Bakanlığı'na müfettiş görevlendirdi. Bakanlık müfettişi, Edremit Belediyesi ve Balıkesir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne gönderdiği yazıda zeytinlik statüsündeki tarım arazilerine yapılan kaçak yapıların 'imar affından' faydalanamayacağını belirtti. Bunun üzerine geçen mayıs ayında çevre ve şehircilik il müdürlüğü yapı kayıt belgesi, belediye ise beton santralını ruhsatını iptal etti. İptaller üzerine şirket harekete geçerek karşı dava açtı. Mahkeme yürütmeyi durdurma kararı vererek tesisin yeniden faaliyete geçmesine izin verdi.

Ayrıca bakanlık müfettişi, bakanlığa verdiği raporda, faaliyeti devam eden beton santralının komşu parsellerde bulunan meyve ve zeytin ağaçlarının üzerinde tozlar görüldüğü ifade edildi. Raporda bölgenin imar planları dışında olduğu, tarım alanında kaldığı ve halen zeytinlik vasfı taşıdığı belirtildi.

Edremit Belediyesi'nin kaçak yapılara ilişkin tespit ve yaptırımlarına değinilen raporda, "2015 yılında yapılan şikâyetler üzerine Edremit Belediye Başkanlığı'nca yapılan tespitlerde arazi üzerinde ruhsatsız ve izinsiz 2 yapının tespit edildiği, bahse konu yapılar için imar parası cezası düzenlenmesine ve yıkılmalarına karar verildiği görülmüştür" ifadeleri yer aldı.

YURTTAŞLAR AKP'YE HABERSİZ ÜYE YAPILDI

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Gönül Seferberliği çağrısıyla harekete geçen AKP İzmir İl Teşkilatı'nın parti ile ilgili olmayan birçok yurttaşı habersiz üye yaptığı ortaya çıktı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Gönül Seferberliği" çağrısıyla çalışma başlatan AKP İzmir İl Teşkilatı yoğun mesaiye girdi. İl Başkanı Kerem Ali Sürekli'nin verdiği üyelik hedefini tutturamayan ilçe teşkilatları çareyi insanların haberi olmadan onları parti üyesi yapmakta buldu. Üyelik çalışmaları için seçmen kütükleri üzerinden başta STK temsilcileri ve üyeleri olmak üzere birçok yurttaşın vatandaşlık numaraları alınarak partiye üye yapıldığı ortaya çıktı.

Mesaj İle Haberdar Oluyorlar

Sahte üye kayıtları, ilçe başkanlıklarının AKBİS (AK PARTİ Bilgi Sistemleri) adı verilen sistem üzerinden haberleri olmadan üye yapılan vatandaşlara gelen “Ailemize Hoş Geldiniz. Üyelik işleminiz başarıyla gerçekleştirilmiştir. Sağlıklı Günler Dileriz. AK PARTİ B002” mesajları ile ortaya çıktı. Konuya ilişkin ilgili ilçe başkanlıklarına giden yurttaşlardan bazılarının üye kayıtlarını sildirmek istediği, birçoğunun da Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nu ihlal suçlamasıyla savcılığa şikâyetle bulunacakları öğrenildi.

Habersiz üye yapılan bir yurttaş, “Sabah uyandığımda AKP’ye üye olduğumu öğrendim. Ne olduğunu anlamadım... AKP ile hiçbir bağımlı olmamasına rağmen nasıl üye olduğumu bilmiyorum. AKP’li birkaç arkadaşım, seçmen kütük bilgilerim üzerinden üye yapılmış olabileceğimi söyledi. Kişisel verilerime ulaşarak habersiz bir işlem yapmak bu kadar kolay olmamalı! Bu konu hakkında suç duyurusunda bulunacağım” dedi.

Özellikle Büyük İlçeler Yapıyor

Sahte üyeliklerin özellikle Konak, Karşıyaka ve Karabağlar ilçelerinde yoğunlaştığı, bu ilçelerin AKP İl Başkanlığı tarafından belirlenen kotaların çok gerisinde kalması ve ağustos ayı başında basın bülteniyle açıklanan haziran ve temmuz sıralamasında ilk 5’e girememesinden dolayı bu yola başvurduğu ileri sürüldü.

2012 Yılında da Benzeri Yaşanmıştı

AKP’deki sahte üye yazılımı daha önce de gündeme gelmişti. 2012 yılında Türkiye genelinde başlayan kampanyada seçmen sayısının yüzde 25’i kotasını yakalamaya çalışan AKP İzmir İl Teşkilatı, 81 il içinde adet bazında en fazla üye kaydı yapanlar arasında 5’inci olmuştu. Özellikle kentin büyük hastanelerinin olduğu Karabağlar ve Konak İlçe Başkanlıklarının buralardaki hasta kayıtlarından üye yaptıkları iddia edilmişti. Bu iddialar üzerine dönemin İl Başkanı Ömer Cihat Akay; “Her ilçenin ne kadar üye kayıt etmesi gerektiğini hesaplıyoruz. İlçe başkanlarına bunun talimatını vereceğiz. Üye oranının yüzde 25’e yükseltilmesi bizim motivasyonumuzu artırıyor” açıklamasında bulunmuştu.

ESENYURT’TA BORÇ ÖDE ÖDE BİTMİYOR

Esenyurt Belediyesi, AKP döneminden kalma borçlar yüzünden zor durumda. AKP döneminden kalan dava sayısı ise 400’ü buldu.

AKP’den CHP’ye geçen Esenyurt Belediyesi önceki dönem borçlarından dolayı dava kışkacında. Belediyeye AKP döneminde açılan davaların sayısı 400’ü buldu.

AKP yönetimindeyken yapılan imar uygulaması nedeniyle mağdur olan yurttaş, arazisine kamulaştırmaz el konulduğu gerekçesiyle tazminat davası açmıştı. AKP’li Necmi Kadioğlu’nun başkan olduğu 2011’de açılan dava 2013’te karara bağlanmıştı. İtirazın sonunda yurttaşın 340 metrekarelik arazisine belediyece kamulaştırmaz el atılması nedeniyle 681 bin lira ödeme yapılmasına ilişkin karar, Yargıtay tarafından 21 Ocak 2020’de onanmıştı. İcra memurları belediyeye gitmiş, Belediye Başkanı Kemal Deniz Bozkurt’un odasındaki ve belediye binasındaki eşyalara haciz işlemi başlatmıştı. İtiraz üzerine belediyedeki iş aksayacağı gerekçesiyle haciz işlemi durdurmuştu.

200 Milyonu Ödendi

Belediyeye açılan davaların 400’ü bulunduğu öğrenildi. Önceki dönemden devam eden davaların güncel bakiyesi ise 469 milyon 416 bin 22 lira. Bu davalardan 3’ü belediye aleyhine sonuçlandı ve haciz işlemi yapıldı. Belediyenin toplam borcu ise şu an 1 milyar 966 milyon 920 bin 997 lira. Borçlar arasında kamulaştırma borçları 64 milyon 326 bin 156 lira, müteahhit borçları da 424 milyon 586 bin 487 lira. Belediye CHP’ye geçtikten sonra bu borçların 200 milyon liralık kısmı ödendi.

ELEKTRİK TARİFELERİNDE İNDİRİMİN TAM ZAMANI

Sanayici, çiftçi, esnaf elektrikte indirim bekliyor, TRT payı kalsın, KDV yüzde 1 olsun.

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, sanayicinin, esnafın, çiftçinin ve vatandaşın konutlarında kullandığı elektriğin fiyatlarında önemli bir indirim beklediğini söyledi. “Sanayicinin, çiftçinin ve esnafın en önemli maliyet kalemi elektrikte sanayici, çiftçisi indirim bekliyor. Zor zamandan geçen Türkiye için elektrikte indirim yapılmasının tam zamanıdır” dedi.

CHP Enerji ve Alt Yapı Projelerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, tarımda, sanayide ve ekonomide sürdürülebilirlik bakımından elektrik fiyatlarında en kısa zamanda indirim yapılmasını gerektiğini bildirdi...

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Sanayiciye, esnafa ve çiftçiye enerji ihtiyacını karşılayabilmesi için özellikle girdi maliyetlerini düşürmeye yönelik destek ve teşviklerin artırılarak verilmesi gerektiğini vurgulayan Ahmet Akın, “Salgın sürecinde tüm sektörler olumsuz etkilendi. Sanayicimizden esnafımıza, çiftçimizden evdeki elektrik düğmesine çekinerek basan vatandaşımıza herkes elektrik indirim beklentisi içinde. Ay sonunda EPDK tarafından 2020 yılı 4. Çeyrek Elektrik Tarifesi açıklanacak. Tarifelerde yapılacak indirim sanayicinin, çiftçinin, esnafın elini güçlendirecek. Nefes alacağız!” diye konuştu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, elektrik fiyatlarında indirimle gidilebilecek çözüm önerilerini dile getirirken TBMM’ye verdikleri kanun teklifinin 1 Ekim’de açıldığında ele alınarak kanunlaşması durumunda sanayicinin, çiftçinin ve esnafın maliyetlerinde önemli düşüşler yaşanacağını, vatandaşın da bütçesindeki gediklerin kapanmasında önemli rol oynayacağını ifade etti. Ahmet Akın, “Yüzde 2 TRT payı kalsın, KDV yüzde 1’e düşsün bu düşüşler elektrik faturasında sanayiciye yüzde 34, esnafa, çiftçiye, vatandaşa yüzde 15 yansır” dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 3093 Sayılı TRT Gelirleri Kanunu ile 3065 Sayılı KDV Kanunlarında değişiklik isteyen teklifinde TRT payının ve enerji fonunun kaldırılması ile KDV oranının yüzde 1’e düşürülmesini öngörüyor. TRT payının kaldırılması ve KDV’nin düşürülmesinin bile sanayide kullanılan elektrikte yüzde 34, ticarethane, tarımsal sulama ve konutlarda kullanılan elektrikte de yaklaşık yüzde 15 oranında indirim oluşturuyor.

MEVCUT TARİFE (2020 3. ÇEYREK TARİFE TABLOSU)											
	a ENERJİ BEDELİ (Krş/kWh)	b DAĞITIM BEDELİ	c Enerji Fonu (a % 1)	d TRT Payı (a % 2)	e BTV (a %5)	f KDV MATRAHI (a+b+c+d)	g KDV (%18)	ELEKTRİK BEDELİ (f+g)	100 kWh/TL		
Sanayi	0,498371	0,158592	0,004984	muaf	0,024919	0,686866	0,123636	0,810501	81,051		
Ticarethane	0,54212	0,214926	0,005421	0,010842	0,027106	0,800416	0,144075	0,94449	94,449		
Mesken	0,362671	0,210205	0,003627	0,007253	0,018134	0,60189	0,108340	0,710230	71,023		
Çiftçi	0,489642	0,176601	0,004896	0,009793	0,024482	0,705414	0,126975	0,832389	83,239		
KANUN TEKLİFİNE GÖRE ÖNERİLEN TARİFE (2020 4. ÇEYREK TARİFE TABLOSU)											
	a ENERJİ BEDELİ (Krş/kWh)	b DAĞITIM BEDELİ	c Enerji Fonu	TRT Payı KALDIRILSIN	BTV (%5)	f KDV MATRAHI (a+b+c+d)	g KDV (%1)	ELEKTRİK BEDELİ (f+g)	100 kWh	İNDİRİM ORANI	İNDİRİM MİKTARI (TL)
Sanayi	0,498371	0,158592	0,004984	0	0,024919	0,528274	0,00528274	0,53355674	53,35	34%	27,7
Ticarethane	0,54212	0,214926	0,005421	0	0,027106	0,7896	0,007896	0,7975	79,75	15%	14,7
Mesken	0,362671	0,210205	0,003627	0	0,018134	0,594637	0,00594637	0,60058337	60,6	15%	10,4
Çiftçi	0,489642	0,176601	0,004896	0	0,024482	0,695621	0,00695621	0,70257721	70,25	16%	13

CİNAYETE GİDEN SÜRECİ KÖTÜ UYGULAMALAR HAZIRLIYOR

Mor Çatı, kadınların yaşamını kaybetmelerine neden olan ihlalleri sıraladı.

Mor Çatı, erkek şiddetine karşı yaptığı açıklamada, yetkililerin uygulamadığı vakalara dikkat çekti. Kadınların erkek şiddeti sonucu yaşamını kaybetmelerine neden olan ihlalleri anlatan Mor Çatı, hazıranda erkek şiddetinden kaçıp sığınağa yerleşen, ardından kolluk memuru tarafından yerinin evli olduğu erkeğe söylenmesi sonucu sığınaktan çıkmak zorunda kalan kadın hatırlatıldı.

İstanbul Sözleşmesi Hayatidir

Mor Çatı bu vaka üzerinden ortaya çıkan ihmaller zincirini şöyle sıraladı:

- Kadının bu ihlal sonucu sığınaktan ayrılmasına rağmen Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından kadına ve ailesine izleme yapılmamış ve etkin bir destek sağlanmamış.
- Görevliler cezasızlıkla karşılaşacaklarını bildiklerinden 6284 sayılı Kanun’u olması gerektiği gibi uygulamıyor ve gizlilik ilkesini ihlal etmekte sakınca görmeyerek kadınların hayatlarını tehlikeye atıyor. Kadınlar yargıya güvenmedikleri ve hayatlarını riske atmaktan endişe duydukları için şikâyetçi olmaya çekiniyor, ihtiyaç duydukları hizmetler için bile başvuruda bulunmuyor.

- İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmaları getiren yasal mevzuatın tartışmaya açılması hem şiddet uygulayanları hem de keyfi uygulamalar ile görev ihlali yapan kişileri cesaretlendiriyor.
- Erkek şiddetine karşı mücadelede İstanbul Sözleşmesi, 6284 sayılı Kanun ve yönetmeliklerin gerektiği gibi uygulanması ve kötü uygulamalar karşısında cezasızlığın son bulması, kadına yönelik şiddetle mücadelenin etkili bir şekilde sürmesi için hayatidir. Şiddeti önlemek, kadınları korumak, kadınların ve çocukların şiddetsiz bir toplumda yaşama hakkını korumak devletin yükümlülüğüdür.

İKTİDARIN İDAM CEZASINI GÜNDEME TAŞIMASI, “SAMİMİYETSİZ” BİR SİYASİ MANEVRADIR!

Kadına-çocuğa karşı şiddeti, cinsel istismar ve ayrımcılığı yasaklayan İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmeyi tartışan bir iktidarın şimdi bu suçlar için idam cezasını gündeme taşıması samimiyetsiz bir siyasi manevradır!

Ağır iç ve dış sorunların, ekonomik çöküşün toplumsal ve insani tepkilerin üzerini örtmek, iktidara yönelik eleştirileri gözden uzak tutmak için son aylarda sıkça yinelenen gündem değiştirme stratejisinde yeni bir konu başlığı açılmak istenmektedir. Çoklu Baro, Ayasofya, internet ve sosyal medya yasakları, Karadeniz’de müjde gibi sadece son birkaç örneğin ardından yeniden idam cezasının ortaya atılması iktidarın kendi içindeki danışıklı hamlelerinden birisidir. Bugüne kadar birçok kez dile getirilen, Cumhurbaşkanı’nın da ‘Meclis kabul ederse ve önüme gelirse ben onaylarım’ dediği idam cezası için iktidar ortaklarından şimdiye kadar bir yasa teklifi gelmiş değil. AK Parti Grup Başkanvekili de iktidar ortağının attığı pası alıp, ‘Vatandaşlarımız idam cezası istiyorsa biz de parlamentoda bunun gereğini yapmak zorundayız’ diyerek tartışmaya destek veriyor.

2011 yılında ilk imzayı Türkiye’nin attığı kadın ve çocukların korunması, kadına, çocuklara yönelik şiddet, istismar, cinsel taciz, aile içi şiddetin, cinsel ayrımcılık ve cinayetlerin önlenmesini içeren İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmeyi kendi içinde gündemine alarak savunan iktidarın, şimdi aynı gerekçelerle bu suçlar için idam cezasını önermesi inandırıcı değildir.

Kaldı ki, mevcut yasaların yargı makamlarınca tam olarak uygulanması durumunda bile bu ve benzer pek çok suçun önlenmesi, cezasız kalmaması olanaklı iken yaşanan gerçekler iktidarın bu konudaki samimiyetsizliğini sergilemektedir. Pek çok kadın cinayetinde polise savcılıklara yapılan başvuruların sonuçsuz kaldığı, koruma taleplerinin, uzaklaştırma taleplerinin uygulanmadığı, failerin yargı kararlarına rağmen rahatlıkla bu eylemleri gerçekleştirdikleri ortadadır.

Artık cezasızlık, yaptırımsızlıkla cesaretlendirilen şiddet, saldırı, taciz, tecavüz, cinayet faillerine karşı toplum sosyal medya kampanyalarıyla isyanını, tepkisini dillendirmek dışında seçenezsiz kalmaktadır.

Aylardır kayıp olan üniversite öğrencisi Gülistan Doku olayında şüpheli olarak ismi geçen şahıs babası polis olduğu için gözaltına bile alınmazken, pek çok şiddet, tecavüz, istismar, cinayet zanlısı mahkemelerde iyi hal indiriminden yararlandırılarak kısa sürede tahliye edilmektedir.

Küçük kız ve erkek çocuklarının dini cemaat, tarikat okullarında, iktidara yakın vakıf yurtlarında, dergâhlarda maruz kaldığı taciz ve tecavüzlerin, cinsel istismarların üzeri örtülürken, kanıtı belgeli haberlere mahkemelerde erişim yasağı getirilmektedir. Aksine bu haberleri yazan gazetecilere, yayın organlarına davalar açılmaktadır.

Yasaların adil ve ödünsüz uygulanması, suçun cezası kalmamasıyla bile pek çok olayın önlenmesi mümkündür. Kadına ve çocuğa şiddet, istismar, tecavüz suçlarının cezalarının ağırlaştırılması konusunda ise iktidarın meclis önüne getireceği her türlü düzenlemeye sonuna kadar desteğimizi peşinen vurgulamak isterim.

İdam cezasının geri getirilmesi Türkiye’nin 1954 yılında imzalayıp mecliste onayladığı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nden (AİHS) çekilmesi anlamına gelmektedir. Bunun sonucu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nden (AİHM) ve Avrupa Konseyi’nden çıkarılmak, bu uluslararası kurumlardaki üyeliğin askıya alınması ve dışlanmaktır. Tabii ki aynı zamanda AB’ye tam üyelik adaylığının rafa kaldırılması, müzakerelerin sonlandırılması, Avrupa Kurumlarından Türkiye’nin çıkartılması, Gümrük Birliği Anlaşması’nın askıya alınmasıdır. Bütün bu süreçlerin Türkiye’ye çok ağır siyasi, ekonomik, diplomatik bedelinin olması kaçınılmazdır.

Meclisteki sayısal çoğunlukları idam cezasını getirmek için yeterli olabilir. Ancak anayasamızın 15’inci maddesi böyle bir düzenlemenin geriye yürütmesini önlemektedir.

İdam cezası tartışması açarak gündemi değiştirmeye çalışmak yerine iktidarın öncelikle yapması gereken, emrindeki kolluk güçlerinin, polisin, jandarmanın bu tür olaylarda görev ve sorumluluğunu tam olarak yerine getirmesini, koruma, uzaklaştırma kararlarının gereğinin hayata geçirilmesini sağlamak, bunun için siyasi iradesini açık ve net biçimde ortaya koymaktır.

DIŞ POLİTİKA DA YALNIZLAŞTIRILAN TÜRKİYE...

İsrail-BAE arasındaki anlaşmaya Türkiye ve İran dışında itiraz gelmezken, diğer Arap ülkeleriyle de İsrail'in anlaşma yoluna gideceği anlaşılıyor. Süreç Türkiye'nin yalnızlaşmasına doğru ilerliyor!

İsrail ile Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) arasında ilişkilerin normalleşmesi anlaşmasına varıldığının duyurmasının ardından bölgemizde gelişmeler yaşanıyor, İsrail lehine yeni adımlar geliyor. ABD arabuluculuğunda yapılan anlaşmanın ardından Suudi Arabistan İsrail'den BAE'ye yönelik tüm uçuşlara hava sahasının açık olacağını duyurdu. İsrail uçaklarının uçuş süreleri Suudi Arabistan'ın bu kararıyla en az 4-5 saat kısalmış oldu.

İsrail-BAE arasındaki normalleşme anlaşması 1967'deki Arap-İsrail savaşından bu yana bölgedeki en köklü siyasi-askeri-diplomatik değişim. İsrail ile savaşan Mısır ve Ürdün daha önce yenilgiyle biten savaşların sonunda yapılan barış ya da ateşkes anlaşmalarıyla bu ülke ile anlaşmışlardı. İsrail ile Mısır arasında siyasi-ekonomik ve diplomatik ilişkileri başlatan 1978 tarihli Camp David anlaşmasına imza atan eski Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat daha sonra uğradığı bir suikastta öldürülmüş yerine gelen Hüsnü Mübarek de İsrail ile anlaşmayı ve ilişkileri sürdürmüştü.

Şimdiki Sisi yönetimi de İsrail ile siyasi ve ekonomik açıdan iyi ilişkilere sahip. Bölgede bulunan İsrail doğalgazının uluslararası piyasalara ihracı ve boru hattıyla Mısır'a taşınması konusunda iki ülke arasında 15 yıl süreli milyarlarca dolarlık anlaşma imzalandı.

Dolayısıyla İsrail-BAE anlaşması, İsrail'in savaş halinde olmadığı ancak siyasi-ekonomik-diplomatik ilişkisi olmayan, İsrail'i tanımayan bir Arap ülkesi ile yapılan ilk anlaşma olması açısından önemli. Şimdi bu anlaşmayı diğer Körfez emirliklerinin izlemesi ve yanında Bahreyn ve Umman ile de İsrail arasında benzer anlaşmalar yapılması beklentisi öne çıkmış durumda.

Anlaşmaya Filistin Davası'na ihanet gerekçesiyle karşı çıkan ve "yok hükmünde" olduğunu ilan eden Türkiye'nin yanı sıra İran da tepki göstermişti. Arap ülkelerinde giderek değişen "tehdit ve düşman" algısında İsrail'in yerini Türkiye ve İran almış görünüyor.

İran ve Türkiye farklı gerekçelerle anlaşmaya tepki gösteriyor. Sünni-Selefi-Vahhabi Suudi Arabistan ve Körfez emirlikleri, İran'ı Şii yayılcılığı ve Hizbullah'a verdiği destek açısından tehdit olarak görüyor ve bu yüzden de ABD-İsrail desteğini arkasına almak üzere İsrail ile işbirliğine gidiyor.

Bu ülkeler Türkiye'deki iktidarı ise hemen hepsinin terör örgütü kabul ettiği Müslüman Kardeşler/İhvan yapılanmasına destek verdiği, Yeni Osmanlı planları izlediği için kendilerine karşı tehdit şeklinde değerlendiriyor. Türkiye ile birlikte hareket eden Katar dışındaki Körfez ülkeleri ve Suudi Arabistan'ın Türkiye'ye yönelik bu saflaşmasında Mısır ve Ürdün de yer alıyor.

Her ne kadar Türkiye tarafında yer alsın da Gazze'de İsrail ile Hamas arasında imzalanan son ateşkes anlaşmasında Katar'ın üstlendiği rol dikkate alındığında, müzakerelerin İsrail ile Katar arasında yürütüldüğü ve Katar'ın Hamas'ı anlaşmaya ikna ettiği göz önünde tutulduğunda, bu saflaşmada Katar her an yer değiştirebilecek bir konumda görünüyor. Gazze şeridinin finansörlüğünü Katar yürütüyor ve ödemeler İsrail hükümetinin, Mossad'ın bilgisi dahilinde yapılıyor.

Bulduğumuz Ortadoğu coğrafyasında bir Kuzey-Güney ayrışmasının oluşmaya başladığını, İsrail-BAE anlaşmasıyla bu bloklaşmanın belirginleştiğini söyleyebilirim. Suudi Arabistan, Körfez Emirlikleri, Bahreyn, Umman, Kuveyt, Mısır'ın da dahil olduğu, İsrail ile yakınlaşan Güney Bloku'na karşılık **Kuzey'de ise bu blokun tehdit olarak algıladığı Türkiye ve İran!**

ABD'nin girişimiyle Sırbistan ve Kosova siyasi ve ekonomik ilişkileri geliştirme-normalleştirme kararı alırken, Kosova İsrail'i tanıyacağını Sırbistan da büyükelçiliğini Kudüs'e taşıyacağını açıkladı!

1999 yılında Sırbistan'daki iç savaş sonrasında 2008 yılında tek tarafı olarak Sırbistan'dan bağımsızlığını ilan eden Kosova'nın bağımsızlığını tanıyan ilk ülkelerden birisi Türkiye olmuştu. Sırbistan ile Kosova arasındaki ilişkiler uzun süredir gergindi. ABD Başkanı Trump'ın girişimiyle bir araya gelen iki ülke devlet başkanı ve başbakanı Trump'ın İsrail ile ilgili taleplerine de olumlu karşılık verdiler. Sırbistan ABD'den sonra büyükelçiliğini Tel Aviv'den Kudüs'e taşımayı kabul eden ilk Avrupa ülkesi olurken, Kosova da İsrail'i tanıyacağını ve diplomatik

ilişki kurulacağını açıkladı. Ayrıca Sırbistan ve Kosova'nın siyasi ve ekonomik ilişkilerde normalleşme kararı aldıkları iki ülke arasındaki işbirliğinin hızla geliştirileceği duyuruldu.

Yugoslavya iç savaşından sonra Bosna-Hersek, Hırvatistan, Slovenya, Karadağ'ın ayrılarak bağımsızlıklarını ilan etmelerinin ardından Kosova da aynı yola yönelmiş ancak uzun süre devam eden iç savaş sonrasında bağımsızlık kararını 2008'de hayata geçirebilmişti.

Eski Yugoslavya'dan geriye sadece Sırbistan kaldı. Hırvatistan ve Slovenya 2013 yılında AB üyeliğine alınırken Sırbistan ve Karadağ'ın ise tam üyelik müzakereleri sonuçlanma aşamasında ve 2025'ten önce AB'ye tam üye olmaları söz konusu.

AB'nin Balkanlarda etkinliğini artırmaya yönelik stratejisi çerçevesinde Kosova, Arnavutluk, Makedonya'yı da birliğe dahil etme müzakereleri yoğun bir şekilde devam ediyor. Türkiye'nin balkan politikasında son dönemde Sırbistan ile ekonomik ilişkiler hızlanırken, Kosova, Arnavutluk, Karadağ'da Türk girişimcilerin yatırımları genişliyor.

Buna karşılık Rusya ve Çin de Balkan ülkelerinde AB ile rekabet halinde. Çin Yeni İpek Yolu programı çerçevesinde milyarlarca dolarlık altyapı, ulaşım, demiryolu yatırımları ile bu ülkelere girerken Rusya ise başta Sırbistan olmak üzere Slav kökenli balkan ülkelerinde etkin konumda.

Önümüzdeki dönemde balkan ülkeleri üzerinde, AB, ABD, Rusya, Çin rekabetinin artması Türkiye'nin de bölgeye dönük yeni stratejik hedefler belirlemesi gereğini ortaya çıkartıyor.

Bu noktada İsrail ile diplomatik ilişkileri en alt düzeye inmiş bulunan ve Kudüs'ün başkent ilan edilmesi kararını tanımadığını belirterek çok sert tepki gösteren Türkiye'nin yakın diyalog içinde olduğu Sırbistan ve Kosova'nın İsrail konusunda atmayı kabul ettikleri adımlar, Türkiye'nin beklentileri ile örtüşmüyor. ABD'nin iki ülkeyi Türkiye'den uzaklaştırıp kendisi ve İsrail ile yakınlaştırmaya yönelik baskıyı artırdığını söylemek doğru olacaktır.

Rusya, Suriye Kürt heyeti ile mutabakat sağladı. Cenevre'deki Suriye Masası'na Kürtlerin dahil edilmesi ve ABD-Fransa-İsrail'in Kuzey Suriye'de Özerk Kürt Bölgesi kurulması girişimlerine Rusya da destek veriyor!

Dışişleri Bakan Yardımcısı Büyükelçi Sedat Önal başkanlığındaki Türk heyeti, Libya ve Suriye olmak üzere bölgesel gelişmeleri görüşmek için Moskova'da iken Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un Moskova'ya davet edilen Suriye'deki Kürt Siyasi oluşumlarının liderleriyle görüşerek bir mutabakat metni imzalanması Suriye Kürtleri ile ilgili girişimlere destek anlamına gelmektedir.

PYD, YPG'nin ana omurgasını oluşturduğu Suriye Demokratik Güçleri'ni (SDG) destekleyen ABD, yakın işbirliği ve silah, eğitim desteği yanında Suriye'nin en zengin petrol rezervlerinin bulunduğu Deyrizor bölgesinin kontrolünü de SDG'ye bıraktı. Buradaki petrolün çıkartılarak seyyar bir rafineride işlenmesi ve satışı konusunda da ABD yönetiminin desteğiyle, Amerikan Petrol Şirketi ile SDG arasında anlaşma imzalandı. Petrolün satışından elde edilecek gelir, SDG'ye bölgede altyapısı oluşturulan Özerk Kürt Bölgesi yönetimine bırakıldı.

Rusya, Şam yönetimi ve Türkiye'nin tepki gösterdiği petrol anlaşmasına fazla ses çıkartmadı. Şimdi Suriye Kürt partileri ve liderlerinin Moskova'ya davet edilmesi üst düzeyde ağırlanması ve bir anlaşma imzalanması Rusya ve ABD'nin Suriye Kürtleri konusunda ortak hareket ettiklerinin işareti olarak görülmelidir.

Anlaşma sonrası Kürt liderler ortak bir basın toplantısı düzenleyerek açıklamalarda bulundular. İmzalanan mutabakatın Suriye muhalefetine farklı kesimlerinin de bir araya gelip anlaşabileceklerinin kanıtlandığını belirterek iki farklı muhalefet cephesinin herhangi bir arabulucu olmadan bir araya geldiğini müzakere maddelerini Lavrov'a ileterek desteğini aldıklarını kaydetti. Varılan anlaşma ve gündeme getirilen görüşlerin Lavrov tarafından Türkiye'ye iletileceği ifade edildi.

Moskova'da gerçekleşen bu görüşmeyle eş zamanlı olarak aynı gün ABD'nin Suriye Temsilcisi James Jeffrey'in Ankara'da ziyaret ve temaslarda bulunması **iktidarın bu gelişmelerden haberdar olduğu şeklinde yorumlanabilir**. Moskova'da imzalanan mutabakata gösterilen tepki ve Dışişlerinden yapılan açıklama ise kanımca iç kamuoyunu yatıştırmaya yönelik!

Türkiye'de dikkatlerin Doğu Akdeniz'deki gelişmelere odaklandığı bir süreçte Rusya'nın Suriye'de, İdlip'te, Libya'da peşe peşe adımlar atması dikkat çekicidir!

Kürtlerle varılan mutabakatla Suriye'de siyasi çözümü hızlandırmayı hedeflediği anlaşılan Rusya, doğrudan inisiyatif almış görünüyor. DSM ile HİP arasında imzalanan mutabakat metni şu maddelerden oluşuyor:

1- Yeni Suriye, toprağı ve halkı ile bir bütündür. Yeni Suriye, demokratik ve eşitlikçidir ve toplumsal adaleti barındırır. Kürt, Arap, Süryani, Asuri, Türkmen, Ermeni ve Çeçen halklarıyla gurur duyar. Çok renkliliği zenginlik

olarak görür ve bu toplumsal birlikteliği güçlendirir. Demokratik anayasa, âdem-i merkeziyetçi yönetim, halkın iradesini ülkenin her noktasında adilce temsil eder. Ayrıca dışişleri, savunma ve ekonomi gibi temel çalışmalar, ortak bir şekilde yürütülür.

2- Suriye krizini sona erdirmenin tek yolu siyasi çözümdür. Bir bütün olarak halkın egemenliğine ve halkların diyalog yoluyla kendi kaderlerini tayin etme hakkına dayanan bir çözümdür. Bu bağlamda, her iki taraf da Cenevre Bildirgesi'nin uygulanması ve DSM dahil muhalefet partilerinin Suriye'deki siyasi reform sürecine katılmasını öngören 2254 sayılı kararın uygulanmasını destekler.

3- Suriye'de Kürt meselesine uluslararası hukuk, kanun ve yasalar çerçevesinde Kürt halkının anayasal haklarına uygun şekilde demokratik ve adil bir çözüm bulunmalıdır. Suriye'deki bütün bileşenlerin ulusal hakları, Suriye'nin toprak bütünlüğü ve egemenliği çerçevesinde korunmalıdır.

4- Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin varlığı ülkenin içinde bulunduğu durum nedeniyle zorunlu ve gereklidir. Özerk yönetimin olumlu ve olumsuz tüm tecrübelerinden yararlanılmalı ve toplumsal idarede esas alınmalıdır. Özerk Yönetim, Suriye'nin toprak bütünlüğünü, egemenliğini ve kamu yönetim sistemini güçlendirmek için ulusal düzeyde ve Suriye halkı arasında uzlaşma çerçevesinde geliştirilmelidir.

5- Ulusal bir yapı olan Suriye Ordusu, sadece askeri alan ile ilgilenir, siyasete karışmaz. Terörle mücadelede ciddi bir rol oynayan Demokratik Suriye Güçleri (DSG) de, uzlaşma temelinde ve uygun bir mekanizma ile bu kuruma (Suriye Ordusuna) dahil edilmelidir.

Moskova görüşmelerini Rusya'nın Kürtleri Cenevre Süreci'ne katmak hedefinin ciddi bir adımı olarak görmek durumundayız. Bu noktada büyük ihtimalle ABD-Rusya ortak hareket etmektedir ve Türkiye dışarıda tutulmaktadır. Şam yönetiminin Kürtler konusunda ikna edilmesinin Rusya tarafından üstlenildiği anlaşılmaktadır.

Önümüzdeki günlerde İdlib'te ve Moskova Mutabakatı'na rağmen halen güvenliğin sağlanamadığı M4 otoyolu ile ilgili süreçte Rusya'dan yeni adımlar gelebilir.

Türkiye'nin de Doğu Akdeniz'e odaklandığı, AB yaptırım tehditleriyle karşı karşıya kaldığı, Libya'da farklı gelişmelerin yaşandığı bir aşamada fazla tepki gösteremeyeceğini, fiili durumu kabulleneceğini varsayan Rusya bu Kürt hamlesini gerçekleştirmeyi uygun bulmuş görünüyor. Önümüzdeki günlerde Suriye'de siyasi çözüme dönük yeni sıcak gelişmelerin yaşanmasının sürpriz olmayacağı bu adımlarla anlaşılıyor.

ABD'nin Güney Kıbrıs'a 33 yıldan bu yana uyguladığı silah ambargosunu kaldırması, Türkiye ve KKTC'ye yönelik bir hamledir ve bölgemizde silahlanma yarışını tetikleyecektir!

ABD, Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'ne (GKRY) 33 yıldır uygulanan silah ambargosunu kaldıracağını ve güvenlik işbirliğinin artırılacağını duyurdu. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo resmi twitter hesabından paylaştığı mesajda "Kıbrıs Cumhuriyeti Doğu Akdeniz'de kilit ortağımızdır. Gelecek mali yılda, Kıbrıs Cumhuriyeti'ne uygulanan öldürücü olmayan savunma malzemeleri ve hizmetlerinin satışına getirilen kısıtlamaları kaldıracağız" mesajını paylaştı. Pompeo'nun bu açıklamanın hemen arkasından Türkiye ve Yunanistan'a Doğu Akdeniz'de diyalog ve müzakere çağrısı yapması da samimiyetsizliğin bir başka göstergesidir.

Türkiye ABD'nin bu kararına çok sert tepki gösterdi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay kararı; "ABD'nin Kıbrıs'ın güneyindeki Rum Kesimi'ne silah ambargosunu kaldırması, Avrupa'nın Ada'da yaptığı hataların ABD tarafından tekrarlanmasıdır." diyerek eleştirdi. Dışişleri Bakanlığı da yazılı bir açıklamayla ABD'nin kararına tepki gösterdi.

ABD'nin Doğu Akdeniz'de Türkiye, Yunanistan, GKRY arasında gerginliğin üst düzeye çıktığı bir süreçte böyle bir karar alarak bunu duyurması doğrudan Yunanistan ve GKRY'ye destek, Türkiye'ye karşı takındıkları tutum ve izledikleri politikaya katkı anlamına gelmektedir.

Bugüne kadar yürütülen müzakerelerde uzlaşmayı reddeden, BM gözetimindeki müzakerelerde son anda masadan çekilen ve 2004'teki referandumda Annan Planı'na hayır oyu veren taraf hep GKRY oldu. Buna rağmen AB'nin GKRY'yi tam üyeliğe alması, şimdi de ABD'nin 33 yıllık silah ambargosunu kaldırması bu uzlaşmaz tutumun ödüllendirilmesinden başka bir şey değildir. Bir yandan barış, uzlaşma, diyalog, insan hakları deyip diğer yandan sürekli şekilde uzlaşmazlığı seçen Kıbrıs Türklerini yok sayan, en temel haklarını kullanmalarının önüne engeller koyan bir tutuma sessiz kalmak samimi bir tutum değildir.

KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı'nın ABD'nin Lefkoşa Büyükelçisi Judith Gail Garber'la görüşerek tepkisini iletmesi ve bunun doğru yönde atılmış bir adım olmadığını vurgulaması doğru ve gerçekçi bir tavırdır.

Aslında ABD Kongresi de Aralık 2019'da GKRY'ye yönelik silah ambargosunun kaldırılması kararı almıştı. Temsilciler Meclisi ve Senato tarafından da kabul görerek desteklenen bu girişimle savunma bütçeleri yasa tasarısı kapsamında GKRY'ye ambargonun kaldırılması kabul edilmiş, uygulama konusunda Trump yönetimine çağrıda bulunularak yetki verilmişti.

Mike Pompeo'nun 2021 savunma bütçesinde uygulamaya koymayı planladıklarını açıkladığı ambargonun kaldırılması kararı aynı zamanda ABD iç siyaseti ve Kasım seçimlerine yönelik olarak da atılan bir adımdır. Amaç ABD'deki Rum lobisini etkilemek ve Trump'a destek vermelerini sağlamaktır. Bölgede ve adada barışın tehdit edilmesinde sakınca görülmemektedir.

Gerek Doğu Akdeniz'de gerekse Kıbrıs'ta ortaya çıkan gerginlik tablosu bir yandan da Yunanistan, Türkiye, GKRY arasında bir silahlanma yarışını tetikleyecektir. ABD bu kararıyla Rumlara silah satışına hız verince Türkiye de adadaki birliklerini takviye etmek, daha fazla silahlandırmak ve silahlarını modernize etmeye yönelecektir.

Doğu Akdeniz'deki gerginlikte Yunanistan'a destek veren Fransa'dan Yunanistan'ın 10 milyar Euro bedelle 25 yeni savaş uçağı alacağı açıklandı. Mısır'ın da Fransa'dan 25 savaş uçağı sipariş ettiği belirtildi.

ABD, parası ödendiği halde Türkiye'ye teslim etmediği, ortak üretim projesinden dışladığı F-35 uçaklarından **Yunanistan ve BAE'ye satılacağını**, açıkladı.

Türkiye'nin **Rusya ile ikinci parti S-400 hava savunma sistemi alımı müzakerelerini sonuçlandırma aşamasına geldiği** kaydedildi. Bölgemizde tırmanan gerginliklerle sadece son birkaç haftada ortaya çıkan bu silah siparişleri ve milyarlarca dolar-euro tutarındaki silah alımı kararları silahlanma yarışının hızlanması açısından dikkat çekicidir!

AB KONSEYİ BAŞKANI CHARLES MICHEL'DEN "HAVUÇ-SOPA" HADSİZLİĞİ!

Doğu Akdeniz'deki Türkiye-Yunanistan gerilimine karşı geniş katılımlı bir konferans yapılmasını öneren AB Konseyi Başkanı Charles Michel'den "havuç-sopa" hadsizliği!

Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Charles Michel'in, Doğu Akdeniz'de yaşanan gerilimi düşürmek için çok taraflı bir konferans toplanmasını önereceklerini açıklaması bölgedeki tansiyonun düşürülmesi açısından olumlu bir girişim olarak görülebilir. Ancak bunu yaparken AB'nin Türkiye'ye karşı 24-25 Eylül'deki AB liderler zirvesinde "havuç ve sopa" politikasını belirleyeceğini ifade ederek tehdit vurgusu yapması kabul edilemez. Bu açıklama en hafif tabirle diplomatik nezaketsizliktir.

AB Konseyi Başkanının açıklamalarından ve gündeme getirdiği uluslararası konferans gündemine ilişkin önerilerinden anlaşıldığı kadarıyla yapılması planlanan bu geniş katılımlı konferans tamamıyla Yunanistan-Güney Kıbrıs tezlerinin desteklenmesi, resmileştirilmesi ve Türkiye'nin mahkûm edilerek yalnızlaştırılması amacını taşıyor.

Almanya Başbakanı Merkel'in tüm AB üyelerinin Yunanistan'ın yanında yer alma yükümlülüklerinin olduğunu açıklamasının ardından AB Konseyi başkanı Charles Michel'in de aşağılayıcı bir şekilde Türkiye'ye karşı "havuç-sopa" politikasının ele alınacağını duyurması söz konusu toplantılarda Türkiye'yi tavize ikna edecek bazı önerilerin gündeme getirileceğini gösteriyor.

Bunlar arasında 2016'daki darbe teşebbüsü ve ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL) uygulamaları, çıkartılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) nedeniyle Türkiye'nin hızla AB kriterlerinden ve demokratik ilkelerden uzaklaştığı gerekçesiyle askıya alınan vize serbestisi, Gümrük Birliği Anlaşması Revizyonu müzakerelerinin başlatılması önerileri yer alabilir.

Yine uzun süredir dondurulmuş vaziyetteki tam üyelik müzakereleri çerçevesinde bir ya da iki yeni fasılın açılması gündeme getirilebilir. Ayrıca Mülteci ve Geri Kabul anlaşmasının revizyonu ile Türkiye'ye sağlanacak AB mali desteğinin artırılması tarzında bir yaklaşım sergilenebilir

Bu sıraladıklarım Michel'in ifadesiyle Türkiye'nin önüne konulacak "havuçlar" olabilir. Sopalardan ne olabileceğinin işaretlerini ise daha önce Avrupa Güvenlik ve Dış Politika Yüksek Komiseri Josep Borrell yaptığı açıklamalarda dile getirmişti. Bunlar arasında; Türk ihracat ürünlerine kısıtlama getirilmesi, AB limanlarının Türkiye'ye kapatılması, Avrupa bankaları ve kurumlarından kredi ve finansın kesilmesi, AB ülkelerine ait teknoloji ve lisansların Türk şirketlerince kullanılmasının yasaklanması, bazı Türk şirketlerine ve kişilere yaptırım uygulanması, banka hesapları ve mal varlıklarının bloke edilerek dondurulması gibi yaptırımlar sıralanıyordu.

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

Tabii bu yaptırım listesinin bir anda tamamıyla uygulamaya konulması beklenmemeli. Dış ticaretinin ve ekonomik ilişkilerinin yüzde 60'ından fazlası AB ülkeleriyle olan Türkiye açısından üstte sıralanan tüm yaptırımların aynı anda uygulamaya konulması ağır bir ekonomik felakete yol açabilir.

İktidar sözcüleri, AB'nin yaptırım tehditlerine karşı mülteci anlaşmasını "pazarlık" unsuru olarak dile getiriyorlar!

Bu yöntem daha önce geçtiğimiz Şubat ayında denendi. Yunanistan ve Bulgaristan sınır kapıları açılarak mültecilerin geçişlerine, sınırdaki ara bölgede yığılmasına imkân sağlandı. Ancak gerek Yunanistan gerekse Bulgaristan sınır kapılarını tümünden kapatınca binlerce mülteci kış koşullarında ara bölgede günlerce bekledi. Özetle bu hamle sonuç vermediği gibi insan tacirlerinin türemesine zemin yarattı. Sonrasında da bu binlerce kaçak mülteci yine Türkiye'ye geri döndü ve konu gündemden düştü. Yunanistan korona nedeniyle kapattığı sınır kapılarını, liman ve havaalanlarını 1 Temmuz'da açma kararı almasına karşılık Türkiye sınırını hâlâ tam olarak açmış değil. Bu arada AB Özel Sınır Gücü (Frontex) tarafından da Yunanistan sınır bölgelerine takviye birlikler gönderildi, adalara geçişe karşı da önlemler artırıldı. Dolayısıyla AB'nin yaptırım tehditlerine karşı yeniden mültecilerin koz olarak masaya sürülmesi, ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanların çaresizliğinin siyasi-diplomatik restleşmelere konu edilmesi kanımca insani bir yaklaşım değil ve Türkiye'yi uluslararası kamuoyu nezdinde sıkıntıya sokabilecek bir adım olur.

Nitekim Cumhurbaşkanının ve iktidar sözcülerinin giderek daha ılımlı ifadelerle yönelmeleri, Güney Kıbrıs haricinde tüm ülkelerle masaya oturmaya hazır olduklarını ifade etmeleri iktidarın Doğu Akdeniz yaklaşımında bir yumuşamanın, diyaloga açık olduğunun işareti olarak görülmeli. Çözümün diyalog, müzakere ve diplomasiyle geçtiği anlaşılmalı.

AB'nin hem soruna tek yanlı ve Yunanistan-Güney Kıbrıs gözlüğüyle bakarak Türkiye'yi cezalandırma yoluna gidip hem de mülteciler başta olmak üzere başka alanlarda Türkiye ile işbirliği yapmayı düşünmesi gerçekçi ve akılcı bir tutum olmayacaktır.